

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα: Παγκόσμια Φτώχεια και Κοινωνική Ανισότητα

Όνοματεπώνυμο: Ευστράτιος Μιχαήλ Φραντζής

Καθηγητής: Νικόλαος Φίλιππας (Επιβλέπων)

Καθηγητής: Μιχαήλ Σφακιανάκης

Επίκουρος Καθηγητής: Ζήσης Βασίλειος

Πειραιάς, Δεκέμβριος 2021

Παράρτημα Β: Βεβαίωση Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(περιλαμβάνεται ως ξεχωριστή (δεύτερη) σελίδα στο σώμα της διπλωματικής εργασίας)

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στη Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη : E-MBA» με τίτλο

Παρόρθια Φτώχεια και Κοινωνική Αξιοσύνη

έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιαστικά λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή/ τριας Εφραιμίδης

Όνοματεπώνυμο ΘΡΑΝΤΗΣ ΕΥΦΡΑΤΙΟΣ

Ημερομηνία 14/12/2021

Παγκόσμια φτώχεια και Κοινωνική Ανισότητα

Σημαντικοί όροι: Ανισότητα, φτώχεια, πλούτος, ΑΕΠ, πανδημία COVID-19, συντελεστής GINI

Περίληψη

Η πανδημία COVID-19 έφερε μεγάλες αλλαγές ως προς την οικονομική ανάπτυξη μειώνοντας το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όλο το κόσμο. Ως αποτέλεσμα της πανδημίας, πολλές εργατώρες ανά την υφήλιο χάθηκαν προκαλώντας μείωση του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος όλων των χωρών. Πολλά άτομα που βρισκόταν στα κυρίως χαμηλά οικονομικά στρώματα επλήγησαν σοβαρά από την πανδημία και οδηγήθηκαν σε συνθήκες φτώχειας αμβλύνοντας ακόμα περισσότερο την Οικονομική και Κοινωνική Ανισότητα. Αν και ήμαστε στον εικοστό πρώτο αιώνα, η πρόσβαση στη τουαλέτα και στο φαγητό δε θεωρούνται δεδομένα για όλο τον ανθρώπινο πληθυσμό.

Η πτώση βέβαια του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως θα δούμε, δεν οδήγησε σε μείωση του Παγκόσμιου Πλούτου. Ο νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός ο οποίος επικράτησε από τη δεκαετία του 1980 και μετά, οδήγησε σε συγκέντρωση του πλούτου στα υψηλότερα επίπεδα της πυραμίδας κατανομής πλούτου. Χώρες που αναπτύχθηκαν τα τελευταία 40 χρόνια όπως η Κίνα και η Ιαπωνία, συγκεντρώνουν τους περισσότερους εκατομμυριούχους μετά τη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη. Και ενώ οι ανισότητες μεταξύ των μέσων εθνικών εισοδημάτων είναι μεγάλες, υπάρχουν επίσης σημαντικές ανισότητες μεταξύ των ανθρώπων που βρίσκονται στο κάτω και στην κορυφή της κατανομής του εισοδήματος μεταξύ και εντός των χωρών. Χαρακτηριστικό στοιχείο της ανισότητας είναι το γεγονός ότι το πλουσιότερο 1% του κόσμου, συγκεντρώνει στη κατοχή του το 43,4% του παγκόσμιου πλούτου.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να μελετηθούν οι παγκόσμιες τάσεις σε περιουσιακά στοιχεία και χρέη ανά ενήλικα, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) ο Πληθωρισμός, οι επενδύσεις και οι αποταμιεύσεις καθώς και ο συντελεστής GINI που μετρά την ανισότητα. Αναλύει πως εξηγείται, η Φτώχεια και η Κοινωνική Ανισότητα μέσα από τη ματιά των οικονομολόγων καθώς και τι προτείνεται έτσι ώστε η ανισότητα να μειωθεί στο μέλλον.

Επίσης, μελετάται η οικονομική ανισότητα στην Ευρώπη και πως η χρηματοπιστωτική κρίση επηρέασε την ανισότητα. Γίνεται σύγκριση των εισοδημάτων ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πως η εισοδηματική ανισότητα λειτουργεί θετικά ή αρνητικά σε αυτές.

Τέλος, επικεντρώνεται στη περίπτωση της Ελλάδας, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και πως η πανδημία COVID 19 επηρέασε την ανισότητα στο σύνολο αλλά και ανά ομάδα πληθυσμού.

Abstract

The pandemic COVID-19 has brought about major changes in economic growth by reducing per capita GDP worldwide. As a result of the pandemic, many working hours around the world were lost, causing a decrease in the Gross National Income of all countries. Many people in the predominantly lower economic strata have been severely affected by the pandemic and have been driven into poverty, further enhancing economic and social inequality. Although we are in the twenty-first century, access to toilets and food are not considered given for the entire human population.

Of course, the fall in the Gross Domestic Product worldwide, as we will see, did not lead to a reduction in World Wealth. Neoliberal capitalism, which prevailed from the 1980s onwards, led to the accumulation of wealth at the highest levels of the wealth distribution pyramid. Developed countries over the past 40 years, such as China and Japan, have the most millionaires after North America and Europe. While the inequalities between national average incomes are high, there are also significant inequalities, between people at the bottom part and at the top of the income distribution, between and within countries. A characteristic feature of inequality is the fact that the richest 1% of the world holds 43.4% of the world's wealth.

The purpose of this diploma thesis is to study global trends in assets and debt per adult, Gross Domestic Product (GDP) Inflation, investment, and savings as well as the GINI rate that measures inequality. It analyzes how Poverty and Social Inequality is explained through the eyes of economists and what is proposed so that inequality is reduced in the future.

Furthermore, it examines economic inequality in Europe and how the financial crisis has affected inequality. It compares incomes between the developed and developing countries of the European Union and how income inequality works positively or negatively in them.

Finally, the current diploma thesis focuses on the case of Greece, compared to other European countries, as well as how the pandemic COVID 19 affected inequality as a whole and per population.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Φίλιππα Νικόλαο που δέχτηκε να με βοηθήσει στην εκπόνηση της Διπλωματικής μου εργασίας, για την καθοδήγηση που μου παρείχε, για το χρόνο που αφιέρωσε και για την άφογη συνεργασία που είχαμε για τη διεκπεραίωσή της. Ταυτόχρονα, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, για τη στήριξη που μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	iii
Abstract.....	iv
Ευχαριστίες.....	v
Κατάλογος Διαγραμμάτων.....	vii
Κατάλογος Πινάκων.....	ix
Κατάσταση Ακρωνυμίων:.....	x
Εισαγωγή.....	9
Βιβλιογραφία.....	11
1. Ορισμός Απόλυτης Φτώχειας.....	11
Βιβλιογραφία.....	14
2. Ποσοστό φτώχειας. Ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισόδημα 1,90\$ την ημέρα (2011 PPP*).....	14
Βιβλιογραφία.....	16
3. Αύξηση Πλούτου έναντι Αύξησης ΑΕΠ.....	17
Βιβλιογραφία.....	35
4. Παγκόσμιες τάσεις σε περιουσιακά στοιχεία και χρέη ανά ενήλικα.....	35
Βιβλιογραφία.....	40
5. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).....	40
Βιβλιογραφία.....	43
6. Πληθωρισμός.....	44
Βιβλιογραφία.....	47
7. Επενδύσεις και Αποταμιεύσεις.....	48
Βιβλιογραφία.....	52
8. Συντελεστής GINI.....	52
Βιβλιογραφία.....	57
9. Δείκτης Gini σε Ελλάδα και Ευρώπη.....	57
Βιβλιογραφία.....	61
10. Η ιστορία της εισοδηματικής ανισότητας μέσα από την ματιά των οικονομολόγων.....	62
Βιβλιογραφία.....	64
11. Συμπεράσματα.....	65
Βιβλιογραφία.....	70
Βιβλιογραφία.....	71

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Ποσοστό επί του Παγκόσμιου Πληθυσμού το οποίο ζει κάτω από τα όρια της Φτώχειας (1,90\$ ανά ημέρα) ανά έτος.....	12
Διάγραμμα 2: Ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ (σε παγκόσμιο επίπεδο) ανά έτος.....	13
Διάγραμμα 3: Ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ (ανά χώρα) ανά έτος 2020.....	14
Διάγραμμα 4: Ποσοστό φτώχειας. Εισόδημα 1,90\$ την ημέρα (2011 PPP*) (% του πληθυσμού).....	15
Διάγραμμα 5: Ποσοστό φτώχειας. Χώρες με Εισόδημα 1,90\$ \$ την ημέρα (2011 PPP)* για το έτος 2019.....	16
Διάγραμμα 6: Ετήσια μεταβολή στην καθαρή αξία και τα συστατικά της χρησιμοποιώντας ομαλές συναλλαγματικές ισοτιμίες (%), Έτη 2000-2020.....	19
Διάγραμμα 7: Μεταβολές στα κέρδη των εργαζομένων παγκοσμίως και στον πλούτο των δισεκατομμυριούχων κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19.....	20
Διάγραμμα 8: Οι δέκα κορυφαίες πόλεις με δισεκατομμυριούχους στον κόσμο.....	21
Διάγραμμα 9: Ενήλικες με καθαρή περιουσία τουλάχιστον 50 εκατομμυρίων \$ (τέλη του 2019).....	22
Διάγραμμα 10: Ποσοστό εκατομμυριούχων (σε Δολάρια ΗΠΑ) επί του παγκόσμιου συνόλου ανά χώρα για το έτος 2020.....	23
Διάγραμμα 11: Ποσοστό Κατανομής Εκατομμυριούχων ανά Γεωγραφική Περιοχή (2020).....	24
Διάγραμμα 12: Παγκόσμιος ενήλικος πληθυσμός και μερίδιο του συνολικού πλούτου ανά ομάδα πλούτου, 2019.....	25
Διάγραμμα 13: Ποσοστά κατόχων από τον παγκόσμιο πληθυσμό, εξαιρετικά μεγάλου πλούτου και μεριδίων του παγκόσμιου πλούτου που είναι στη κατοχή τους, 2019.....	26
Διάγραμμα 14: Πληθυσμός ατόμων υψηλής καθαρής αξίας ανά εύρος πλούτου (έτη 2012-2019).....	27
Διάγραμμα 15: Εύρος πλούτου σε εκατομμύρια Δολάρια.....	27
Διάγραμμα 16: Η περιουσία των δέκα πλουσιότερων ατόμων σε σχέση με το ΑΕΠ επιλεγμένων χωρών για το 2019. (Υπολογισμένα σε Δισεκατομμύρια δολάρια Αμερικής).....	28
Διάγραμμα 17: Ο αριθμός των δισεκατομμυριούχων που χρειάζεται για να ισούται με τον πλούτο του κατώτερου 50% του παγκόσμιου πληθυσμού.....	29
Διάγραμμα 18: Μερίδιο του εθνικού εισοδήματος ανέρχεται στο 10% των εισοδημάτων, έτη 1980-2016.....	30
Διάγραμμα 19: Πυραμίδα παγκόσμιας κατανομής πλούτου 2010 vs 2019.....	31
Διάγραμμα 20: Πυραμίδα παγκόσμιας κατανομής πλούτου για το 2020.....	32
Διάγραμμα 21: Χάρτης παγκόσμιου πλούτου 2019 (Μέτρηση ετήσιου εισοδήματος σε \$).....	33
Διάγραμμα 22: Παγκόσμια κατανομή εισοδήματος κατά τα έτη: 1800, 1975 & 2015.....	34

Διάγραμμα 23: Παγκόσμιες τάσεις σε περιουσιακά στοιχεία και χρέη ανά ενήλικα, 2000-19 .	36
Διάγραμμα 24: Λόγος χρέους προς ΑΕΠ για κάθε χώρα	39
Διάγραμμα 25: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ), ποσοστιαία μεταβολή σε σταθερές τιμές .	42
Διάγραμμα 26: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, τρέχουσες τιμές σε Δολάρια Αμερικής κατά άτομο.	42
Διάγραμμα 27: Τάση Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε παγκόσμιο επίπεδο (Έτη 1980 – 2026).....	43
Διάγραμμα 28: Πληθωρισμός, μέσες τιμές καταναλωτή (Ποσοστό μεταβολής).....	45
Διάγραμμα 29: Τάση ποσοστού Πληθωρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο (Έτη 1980 – 2026)	46
Διάγραμμα 30: Ποσοστό πληθωρισμού, μέσες τιμές καταναλωτή (Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή).....	47
Διάγραμμα 31: Επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ	49
Διάγραμμα 32: Αποταμιεύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ	51
Διάγραμμα 33: Οικονομική ανισότητα – Δείκτης Gini Στοιχεία 2019	52
Διάγραμμα 34: Μεταβολή δείκτη Gini κατά τα έτη 2000-2015	53
Διάγραμμα 35: Σύνολο δεδομένων ανισότητας εισοδήματος Gini: Λήψη δεδομένων ανά πέντε έτη, Μη ισορροπημένο δείγμα, Έτη: 1980-2015	54
Διάγραμμα 36: Ανισότητα του παγκόσμιου πλούτου, 2000–19	55
Διάγραμμα 37: Δείκτης Gini ανά χώρα της Ευρώπης	59
Διάγραμμα 38: Ποσοστά απασχόλησης, % του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας	61
Διάγραμμα 39: Δόσεις εμβολίων που χορηγούνται σε χώρες υψηλού εισοδήματος έναντι χωρών χαμηλού εισοδήματος, Απρίλιος 2021	67
Διάγραμμα 40: Μερίδιο του παγκόσμιου εισοδήματος που πηγαίνει στο ανώτερο 1% έναντι του κατώτατου 50%, αφορά τα έτη: 1980-2016.....	69

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Αλλαγή στον πλούτο των νοικοκυριών 2020, ανά περιοχή.....	17
Πίνακας 2:Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ), ποσοστιαία μεταβολή σε σταθερές τιμές	40
Πίνακας 3: Πληθωρισμός, μέσες τιμές καταναλωτή (Ποσοστό μεταβολής)	44
Πίνακας 4: Επένδυση (ποσοστό του ΑΕΠ)	48
Πίνακας 5: Ακαθάριστη εθνική αποταμίευση (ποσοστό του ΑΕΠ)	50

Κατάσταση Ακρωνυμίων:

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΔΝΤ: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

PPP: Purchasing Power Parity δηλαδή, Προσαρμογή Ισοτιμίας Αγοραστικής Δύναμης

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

COVID-19: Coronavirus Disease 2019

Εισαγωγή

Το θέμα της κοινωνικής ανισότητας και της φτώχειας είναι ένα θέμα παγκόσμιο καθώς η κοινωνική ανισότητα και η φτώχεια είναι άμεσα συνδεδεμένες με τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. Ταυτόχρονα, η κοινωνική ανισότητα και η φτώχεια, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την οικονομική σταθερότητα (τη κοινωνική συνοχή) και την ανάπτυξη μιας οικονομίας. Αν και παραμένουν πάντα στην επικαιρότητα ως ένα διαχρονικό πρόβλημα, τα τελευταία χρόνια έχουν αποκτήσει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον ιδιαίτερα μετά την τελευταία χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008 ενώ σήμερα, μετά την έξαρση της πανδημίας του Covid-19 είναι σίγουρο ότι θα μας απασχολήσουν πολύ περισσότερο στο μέλλον.

Όταν η φτώχεια και η κοινωνική ανισότητα αυξάνονται υπερβολικά, αποτελούν κίνδυνο για την ανάπτυξη. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό ισχύει ιδίως όταν η ανισότητα οφείλεται σε αύξηση της φτώχειας στη βάση της κατανομής του εισοδήματος. Όταν τα άτομα και ειδικότερα τα άτομα που βρίσκονται στη βάση της κατανομής εισοδήματος (ή πλούτου) δεν διαθέτουν τους απαιτούμενους πόρους για να επενδύσουν στις δεξιότητες και στην εκπαίδευσή τους, είναι πολύ πιθανό να μην μπορούν να εκμεταλλευτούν πλήρως τις δυνατότητες τους, γεγονός το οποίο είναι επιζήμιο για το σύνολο της οικονομίας.

Πέραν αυτού, η ανακατανομή των εισοδημάτων επηρεάζει αισθητά και τη τόνωση της ζήτησης στην οικονομία, διότι τα νοικοκυριά τα οποία βρίσκονται στη βάση της κατανομής του εισοδήματος έχοντας χαμηλά εισοδήματα έχουν την τάση να δαπανούν περισσότερο από τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε υψηλότερα επίπεδα. Η ανισότητα υπονομεύει επίσης την κοινωνική δικαιοσύνη. Η υπερβολικά άνιση κατανομή των πόρων της οικονομίας μπορεί να απειλήσει την κοινωνική συνοχή και το κοινό αίσθημα του ανήκειν. Αμφότερες οι επιδράσεις αυτές καθίστανται ιδιαίτερα εμφανείς αν τα υψηλά επίπεδα ανισότητας συνδέονται με το γεγονός ότι πολύ περισσότερα άτομα ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Τα άτομα αυτά ενδέχεται να αντιμετωπίζουν αυξημένη στέρση, έλλειψη μόνιμης στέγης ή κοινωνικό αποκλεισμό. Πηγή: (European Commission, 2017)

Η ανισότητα θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελεί μια πολυδιάστατη πρόκληση η οποία μπορεί να πάρει αρκετές διαστάσεις. Αν θα μπορούσαμε να τις κατηγοριοποιήσουμε θα λέγαμε ότι η ανισότητα μπορεί να χωριστεί σε 3 κατηγορίες οι οποίες επηρεάζουν άμεσα η μια την άλλη, έχοντας ως συνέπεια την άμβλυνση των ανισοτήτων:

1. Ανισότητα με βάση τα εισοδήματα. Η εισοδηματική ανισότητα υπολογίζεται κυρίως στο επίπεδο του νοικοκυριού και αφορά κυρίως τον τρόπο με τον οποίο το εισόδημα που κερδίζεται σε μια οικονομία κατανέμεται στον πληθυσμό
2. Ανισότητα με βάση τον πλούτο. Η ανισότητα πλούτου η είναι η ανισότητα η οποία προέρχεται από την κληρονομική διαδοχή και τις αυξανόμενες τιμές ακινήτων. Ο πλούτος έχει τη τάση να κατανέμεται πιο άνισα σε σχέση με το εισόδημα.
3. Η ανισότητα με βάση τις ευκαιρίες που δίνονται σε ένα άτομο. Η ανισότητα ευκαιριών ίσως είναι ο πιο δύσκολος παράγοντας για να μετρηθεί. Η ανισότητα ευκαιριών θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελεί ένα συνδυασμό:
 - i. Των ευκαιριών που λαμβάνει ένα άτομο κατά τη στιγμή της γέννησης του.
 - ii. Των επιλογών που κάνει κατά τη διάρκεια της ζωής του.
 - iii. Τύχης.

Περισσότεροι από 2,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε τουαλέτα, ενώ περίπου το 10% του παγκόσμιου πληθυσμού δε θα έχει πρόσβαση σε αρκετό φαγητό σήμερα, και παραμένει άγνωστο πότε ή αν θα έχει. Πηγή: (Thorpe, 2018). Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της προηγούμενης χρονιάς (2019) το 70% του παγκόσμιου πληθυσμού επηρεάζεται από αυξανόμενες ανισότητες. Πηγή: (World Economic Forum, 2020). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Unicef και του Παγκόσμιου Οργανισμού υγείας, το 2020, το 26% του παγκόσμιου πληθυσμού (1,6 δισεκατομμύρια άτομα) δεν έχει πρόσβαση σε ανθρώπινες βασικές ανάγκες όπως το πόσιμο νερό με τη πλειονότητα του πληθυσμού, που στερείται πρόσβασης σε πόσιμο νερό, να βρίσκεται στη περιοχή της υποσαχάριας Αφρικής. (Το 70% των ατόμων στην υποσαχάρια Αφρική, στερείται πρόσβασης σε πόσιμο νερό). Μάλιστα αν και έχει συντελεστεί μια πρόοδος τα τελευταία πέντε χρόνια και από το 2015 το ποσοστό των ατόμων που δεν έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό έχει μειωθεί κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες, αν η πρόοδος αυτή συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό, το ποσοστό αυτό το 2030 θα βρίσκεται στο 18% όταν ο αρχικός στόχος που είχε τεθεί από 160 χώρες το 2015, ήταν το 2030, όλος ο ανθρώπινος πληθυσμός να έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό. Την ίδια στιγμή, εν έτη 2020 σχεδόν ο μισός πληθυσμός της γης (3,6 δισεκατομμύρια άτομα) δεν έχει πρόσβαση σε ασφαλείς εγκαταστάσεις υγιεινής (μάλιστα το 6% του παγκόσμιου πληθυσμού δεν έχει καν τουαλέτα), ενώ το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού (1,9 δισεκατομμύρια άτομα) δεν έχει πρόσβαση σε εγκαταστάσεις με σαπούνι και νερό. Πράγματα που θεωρούνται δεδομένα για τις χώρες του ανεπτυγμένου κόσμου δεν είναι δεδομένα για όλους. (WHO/UNICEF, 2020)

Βιβλιογραφία

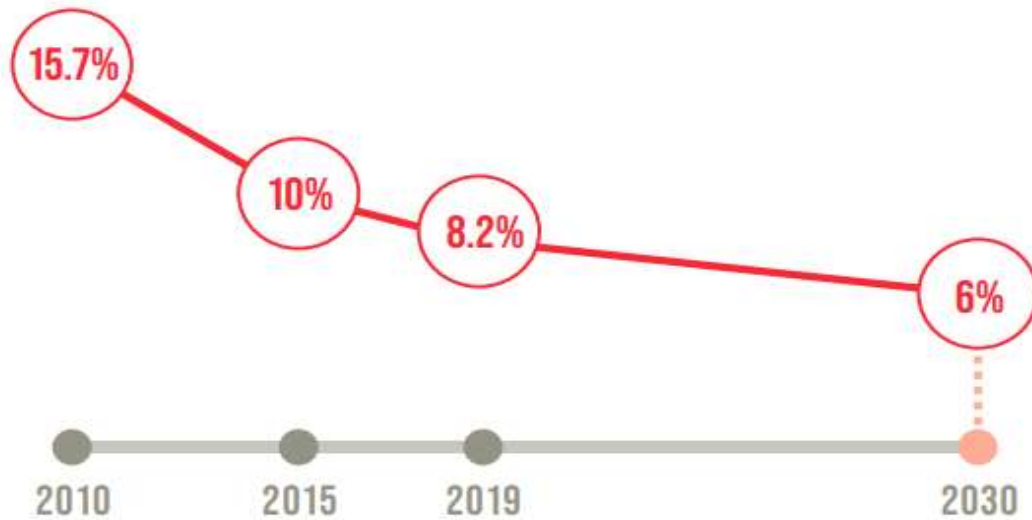
- European Commission. (2017). *European Semester thematic factsheet addressing inequalities*.
- Thorpe, D. (2018, September 30). *Our Solutions Are Greater Than Our Problems*. Ανάκτηση από Forbes: <https://www.forbes.com/sites/devinthorpe/2018/09/30/our-solutions-are-greater-than-our-problems/?sh=66773f319a4d>
- WHO/UNICEF. (2020). *Joint Monitoring Programme for Water Supply, Sanitation and Hygiene (JMP)*. WHO/UNICEF.
- World Economic Forum. (2020, October 6). *Why The World Needs A 'circular Bioeconomy' - For Jobs, Biodiversity And Prosperity*. Ανάκτηση από forbes.com: <https://www.forbes.com/sites/worldeconomicforum/2020/10/06/why-the-world-needs-a-circular-bioeconomyfor-jobs-biodiversity-and-prosperity/?sh=1ec90a5853a8>

1. Ορισμός Απόλυτης Φτώχειας

Σύμφωνα με τον ορισμό της Παγκόσμιας Τράπεζας που αποτελεί και την πιο κοινή διεθνής άποψη περί φτώχειας Πηγή: (The World Bank, 2020), κάποιος θεωρείται φτωχός αν το εισόδημα του είναι λιγότερο από 2 δολάρια την ημέρα (για την ακρίβεια 1,90 δολάρια). Προκειμένου βέβαια να είναι αντιστοιχεί στο ίδιο πρότυπο για όλες τις χώρες, το παραπάνω είναι προσαρμοσμένο σε όλες τις χώρες και βασίστηκε στο μέσο όρο των δέκα φτωχότερων χωρών για τις οποίες η Παγκόσμια Τράπεζα είχε λεπτομερή στατιστικά στοιχεία.

Η εξάλειψη της παγκόσμιας φτώχειας αποτέλεσε τον πρώτο από τους οκτώ (πλέον ανέρχονται σε δέκα επτά) “Στόχους της χιλιετίας του ΟΗΕ” Πηγή: (The United Nations, UN Sustainable Development Goals Report 2021, 2021)ο οποίος έθεσε ως στόχο να εξαλειφθεί η παγκόσμια φτώχεια ως το 2030. (Ο αρχικός στόχος που τέθηκε το 1990, ήταν να μειωθεί στο μισό ως το 2015 ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν με εισόδημα κάτω από \$1 την ημέρα. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε το 2010 πέντε χρόνια νωρίτερα.)

Διάγραμμα 1:Ποσοστό επί του Παγκόσμιου Πληθυσμού το οποίο ζει κάτω από τα όρια της Φτώχειας (1,90\$ ανά ημέρα) ανά έτος

Πηγή: (The United Nations, The United Nations Goal, 2019)

Η έλευση όμως του Covid-19 αύξησε τη παγκόσμια φτώχεια κατά μισό δισεκατομμύριο ανθρώπους ή αλλιώς κατά 8% επί του παγκόσμιου πληθυσμού. Ήταν μάλιστα η πρώτη φορά που αυξήθηκε το ποσοστό αυτό τα τελευταία 30 χρόνια (Andy Summer et al, 2020) ενώ είχε ως αποτέλεσμα εβδομήντα ένα εκατομμύρια άτομα να οδηγηθούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας το έτος 2020. Το 2020 χάθηκε το 8,8% των ωρών εργασίας παγκοσμίως σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2019, ισοδύναμο με 255 εκατομμύρια θέσεις πλήρους απασχόλησης (υποθέτοντας 48ωρη εβδομαδιαία εργασία). Αυτές οι απώλειες θέσεων εργασίας ήταν παγκόσμιες και άνευ προηγουμένου. Η ανεργία σε παγκόσμιο επίπεδο, αυξήθηκε κατά 33 εκατομμύρια στα 220 εκατομμύρια το 2020 (από 197 εκατομμύρια το 2019), με το ποσοστό ανεργίας να αυξάνεται κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες στο 6,5%. Η ανωτέρω αύξηση είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από αυτή που παρατηρήθηκε κατά την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2009 (όταν το ποσοστό της ανεργίας είχε αυξηθεί κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες). Περισσότερο από την πανδημία COVID-19 εμφανίζονται να έχουν πληγεί περισσότερο οι χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος καθώς οι χώρες με υψηλά εισοδήματα φαίνεται να έχουν ίδια επίπεδα ανεργίας (2% με τα επίπεδα ανεργίας που είχαν στην οικονομική κρίση του 2008-2009 (2,1 ποσοστιαίες μονάδες) Πηγή: (International Labour Organization, 2021)

Η αύξηση του ποσοστού αυτού γίνεται εμφανής και από την ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ κατά το 2020 (το οποίο βρέθηκε σε αρνητικά επίπεδα)

σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

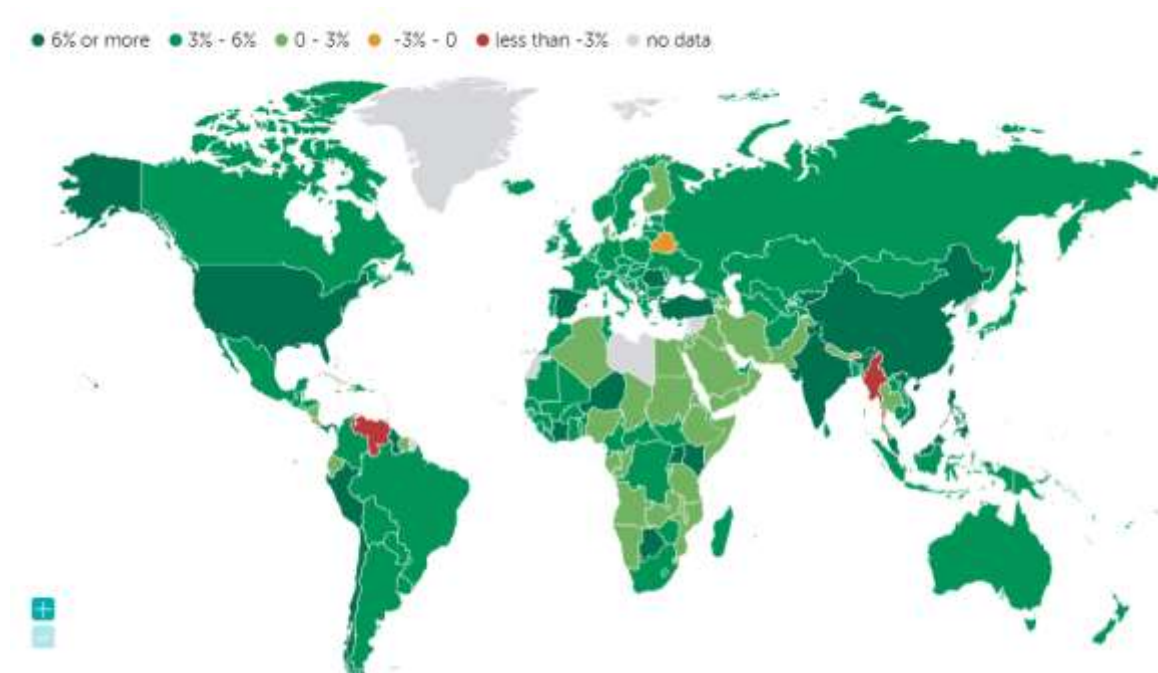
Διάγραμμα 2: Ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ (σε παγκόσμιο επίπεδο) ανά έτος

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

Αν και το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα σε παγκόσμιο επίπεδο μειώθηκε σε αρνητικά επίπεδα κατά το 2020 λόγω της πανδημίας (Covid-19), το 2021 φαίνεται να κινείται σε ξανά σε θετικούς ρυθμούς στη πλειονότητα των χωρών ανά την υφήλιο σύμφωνα και με τον παρακάτω χάρτη. Παρόλα αυτά, το παγκόσμιο εισόδημα από την εργασία εκτιμάται ότι έχει μειωθεί κατά 8,3 τοις εκατό το 2020 σε σχέση με το 2019, εμφανίζοντας μεγάλες διαφορές ανάλογα τη γεωγραφική περιοχή. Για παράδειγμα, οι εργάτες στην Αφρική, έχασαν το 10,3% του εισοδήματός τους σε σχέση με τους εργάτες στην Ασία και στις χώρες του Ειρηνικού όπου έχασαν το 6,6% του εισοδήματός τους.

Διάγραμμα 3: Ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ (ανά χώρα) ανά έτος 2020

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

Βιβλιογραφία

International Labour Organization. (2021). COVID-19 and the world of work. Seventh edition. *International Labour Organization*, 9.

International Monetary Fund. (2021, October). *World Economic Outlook 2021 Database*.
Ανάκτηση από International Monetary Fund (IMF):
https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC

The United Nations. (2019, 7 5). *The United Nations Goal*. Ανάκτηση από un.org:
https://www.un.org/sustainabledevelopment/wpcontent/uploads/2019/07/E_Infographic_01.pdf

The United Nations. (2021). *UN Sustainable Development Goals Report 2021*. New York: The United Nations.

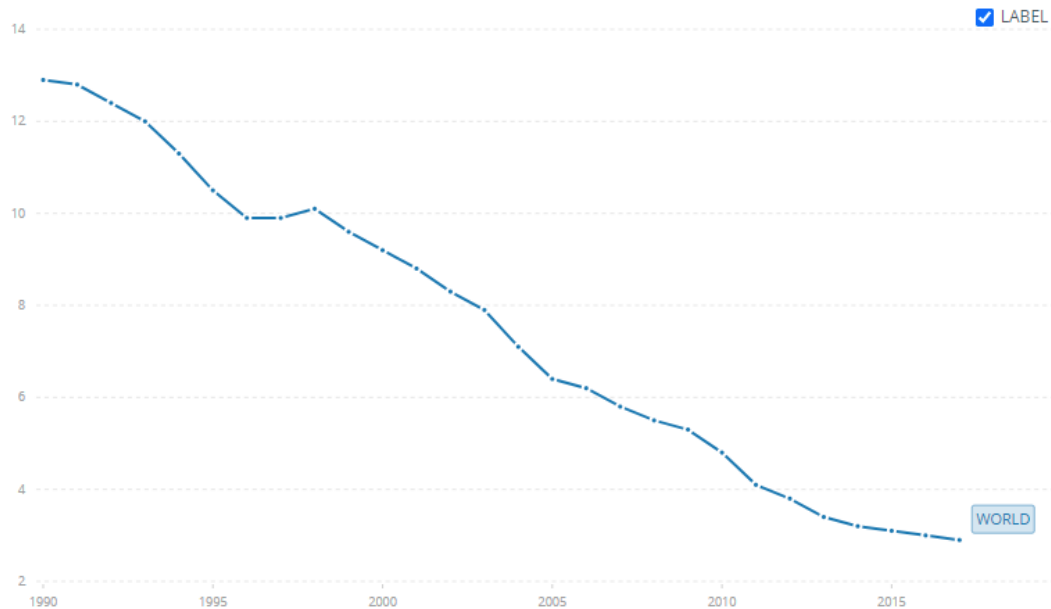
The World Bank. (2020). *Poverty and Shared Prosperity 2020 Reversals of Fortune*. Washington DC: The World Bank.

2. Ποσοστό φτώχειας. Ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισόδημα 1,90\$ την ημέρα (2011 PPP*)

Το ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού που ζει στο όριο της φτώχειας (με εισόδημα 1,9\$ την ημέρα, (World Bank Group , 2020) εμφανίζει μια συνεχή μείωση από

το 1990 που πρώτο θεσπίστηκε και μετά) όπως φαίνεται και στα παρακάτω διαγράμματα,

Διάγραμμα 4: Ποσοστό φτώχειας. Εισόδημα 1,90\$ την ημέρα (2011 PPP*) (% του πληθυσμού)

Πηγή: (The World Bank Data, 2019)

Στοιχεία Παγκόσμιας Τράπεζας, Ομάδας Έρευνας για την Ανάπτυξη. Τα δεδομένα βασίζονται σε πρωτογενή δεδομένα ερευνών νοικοκυριών που λαμβάνονται από κυβερνητικές στατιστικές υπηρεσίες και τμήματα χωρών της Παγκόσμιας Τράπεζας. Τα δεδομένα για τις οικονομίες υψηλού εισοδήματος προέρχονται από τη βάση δεδομένων της Μελέτης Εισοδήματος του Λουξεμβούργου.

*Όπου PPP = προσαρμογή ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης σε τιμές \$ Αμερικής το 2011

Διάγραμμα 5: Ποσοστό φτώχειας. Χώρες με Εισόδημα 1,90\$ \$ την ημέρα (2011 PPP)* για το έτος 2019

*Όπου PPP = προσαρμογή ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης σε τιμές \$ Αμερικής το 2011

Πηγή: (The World Bank, 2021)

Βιβλιογραφία

The World Bank. (2021). *Poverty Head Count Ratio at 1.9\$ a day (2011 PPP) (% Of Population)*.

Ανάκτηση από data.worldbank.org:

https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.DDAY?end=2019&name_desc=false&start=1990&view=map

The World Bank Data. (2019). *Poverty headcount ratio at \$1.90 a day (2011 PPP) (% of population)*. Ανάκτηση από data.worldbank.org:

<https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.DDAY?end=2018&start=2001&view=chart>

World Bank Group . (2020). *Poverty and Shared Prosperity 2020 Reversals of Fortune*. New York: World Bank Group.

3. Αύξηση Πλούτου έναντι Αύξησης ΑΕΠ.

Όπως παρατηρήσαμε και από τα παραπάνω διαγράμματα, το 2020 υπήρξε μια αύξηση της παγκόσμιας μεταβολής του ΑΕΠ. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι η αύξηση της ευρύτερης οικονομίας συνεπάγεται αυτόματα και αύξηση του οικιακού πλούτου. Σύμφωνα με το πίνακα που ακολουθεί ανά περιοχή, παρατηρείται αύξηση του συγκεντρωτικού παγκόσμιου πλούτου κατά 28,7 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ φτάνοντας τα 418,3 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ στο τέλος του 2020. Ο πλούτος ανά ενήλικα έφτασε σε νέο υψηλό ρεκόρ (79.952 δολάρια ΗΠΑ ανά ενήλικα) με αποτέλεσμα ο μέσος πλούτος να είναι 2,5 φορές την αξία του σε σχέση με τις αρχές του αιώνα. Αυτό βέβαια δεν ισχύει όπως θα δούμε για όλες τις περιοχές λόγω του ότι πολλές περιοχές έχουν πληγεί από την πανδημία. Αν και υπήρξαν αυξήσεις του συνολικού πλούτου σε Βόρεια Αμερική (Αύξηση κατά 12,4 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ), Ευρώπη (αύξηση κατά 9,2 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ), Κίνα (αύξηση κατά 4,2 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ) και την περιοχή Ασίας – Ειρηνικού (εξαιρουμένων των χωρών Κίνας και Ινδίας – αύξηση κατά 4,7 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ), ο συνολικός πλούτος στην Αφρική παρέμεινε σχεδόν σταθερός ενώ καταγράφηκαν απώλειες στην Ινδία (μείωση κατά 594 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ) και στην Λατινική Αμερική (μείωση κατά 1,2 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ)

Πίνακας 1: Αλλαγή στον πλούτο των νοικοκυριών 2020, ανά περιοχή

	Total wealth		Change in total wealth		Wealth per adult		Change in wealth per adult		Change in financial assets		Change in non-financial assets		Change in debts	
	USD bn	USD bn	%	USD	%	USD bn	%	USD bn	%	USD bn	%	USD bn	%	
Africa	4,946	36	0.7	7,371	-2.1	-24	-1.0	26	0.9	-34	-8.5			
Asia-Pacific	75,277	4,694	6.7	60,790	5.0	2,974	7.4	2,549	6.4	829	8.9			
China	74,884	4,246	6.0	67,771	5.4	3,389	10.2	1,912	4.3	1,055	15.3			
Europe	103,213	9,179	9.8	174,836	9.8	6,648	14.0	3,969	6.6	1,438	10.3			
India	12,833	-594	-4.4	14,252	-6.1	119	3.8	-782	-6.8	-70	-5.8			
Latin America	10,872	-1,215	-10.1	24,301	-11.4	-655	-11.1	-796	-10.5	-236	-17.0			
North America	136,316	12,370	10.0	486,930	9.1	10,037	10.0	3,145	7.7	812	4.7			
World	418,342	28,716	7.4	79,952	6.0	22,486	9.7	10,023	4.8	3,794	7.5			

Πηγή: (James Davies et al. Global wealth report, 2021)

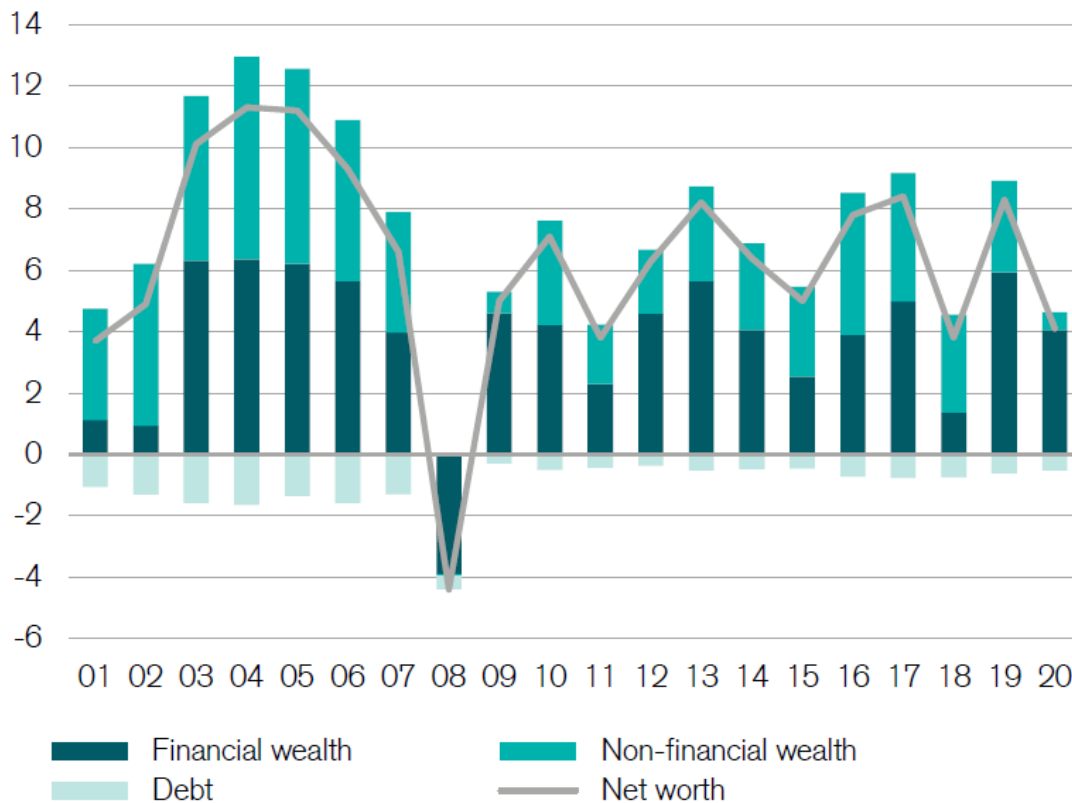
Οι παραπάνω διαφορές ανά περιοχή οφείλονται στο γεγονός ότι πολλές κυβερνήσεις και Κεντρικές τράπεζες στις πιο προηγμένες οικονομίες, προκειμένου να

αποφευχθούν λάθη τα οποία συνέβησαν κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, έλαβαν λόγω πανδημίας προληπτικά 2 μέτρα:

1. Με προγράμματα μαζικής μεταφοράς εισοδήματος σε άτομα και επιχειρήσεις προκειμένου να στηριχθούν άτομα και επιχειρήσεις που επλήγησαν από την πανδημία.
2. Από τη μείωση των επιτοκίων – σε επίπεδα κοντά στο μηδέν – καθιστώντας σαφές ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν χαμηλά για κάποιο χρονικό διάστημα προκειμένου να τονωθούν οι επενδύσεις.

Όσον αφορά τα παραπάνω μέτρα αν και κρίνονται επιτυχημένα, είχαν μεγάλο κόστος. Το δημόσιο χρέος σε σχέση με το ΑΕΠ αυξήθηκε σε όλο το κόσμο κατά 20% ενώ υπήρχαν χώρες που η αύξηση αυτή ήταν μεγαλύτερη. Στη πραγματικότητα είχαμε μια μεταφορά από το δημόσιο τομέα στα νοικοκυριά. Οι μεταβιβάσεις αυτές αντισταθμίστηκαν από το γεγονός ότι το εισόδημα των νοικοκυριών έμεινε σχετικά σταθερό (παρουσιάζοντας και αύξηση σε μερικές χώρες) κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενώ η αύξηση της αποταμίευσης από τη μεριά των νοικοκυριών οδήγησε σε χαμηλότερα χρέη από ότι θα ήταν κανονικά χωρίς τη μεταφορά πόρων από το δημόσιο τομέα. Από την άλλη, η μείωση των επιτοκίων, οδήγησε σε αύξηση της τιμής των κατοικιών ή των μετοχών και άρα σε αύξηση του πλούτου των νοικοκυριών.

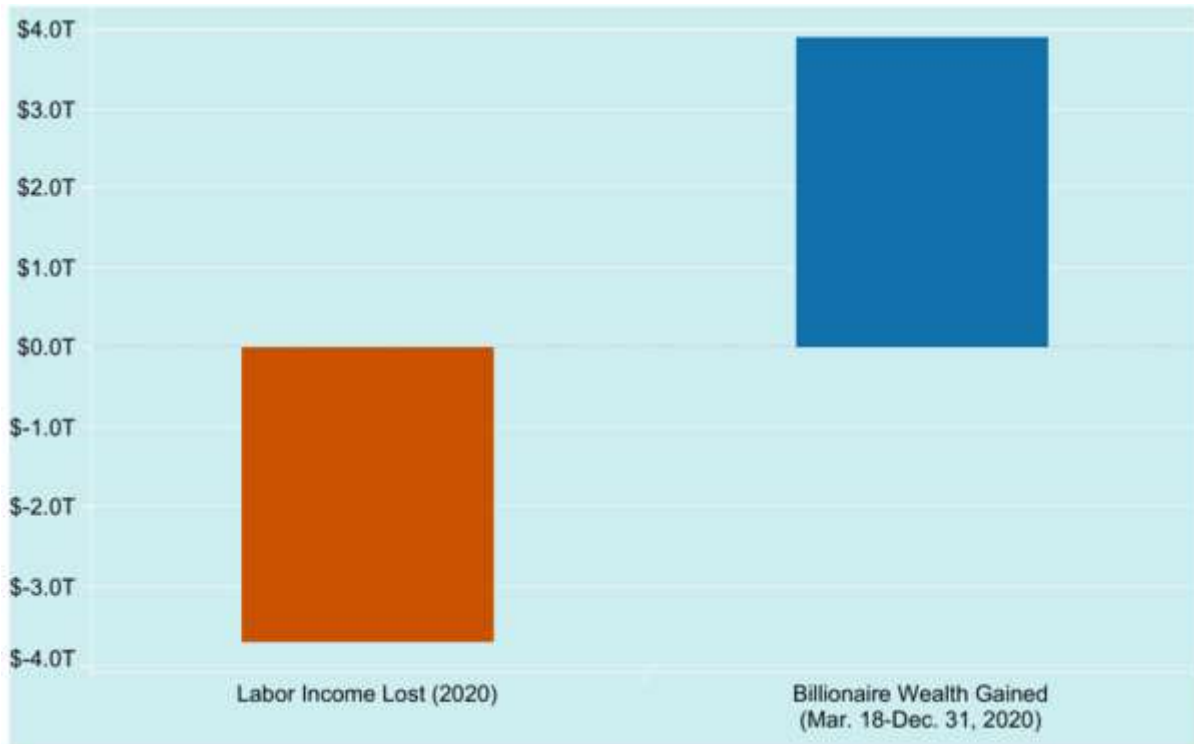
Διάγραμμα 6: Ετήσια μεταβολή στην καθαρή αξία και τα συστατικά της χρησιμοποιώντας ομαλές συναλλαγματικές ισοτιμίες (%), Έτη 2000-2020

Πηγή: (James Davies at AI. Global Wealth Report , 2021)

Σύμφωνα με τη μη κερδοσκοπική οργάνωση Oxfam για το διάστημα από τις 18 Μαρτίου έως το τέλος του 2020, ο παγκόσμιος πλούτος των δισεκατομμυριούχων αυξήθηκε κατά 3,9 τρισεκατομμύρια δολάρια. Αντίθετα, οι συνδυασμένες αποδοχές των εργαζομένων παγκοσμίως μειώθηκαν κατά 3,7 τρισεκατομμύρια δολάρια, σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, καθώς εκατομμύρια έχασαν τις δουλειές τους σε όλο τον κόσμο όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω διάγραμμα.

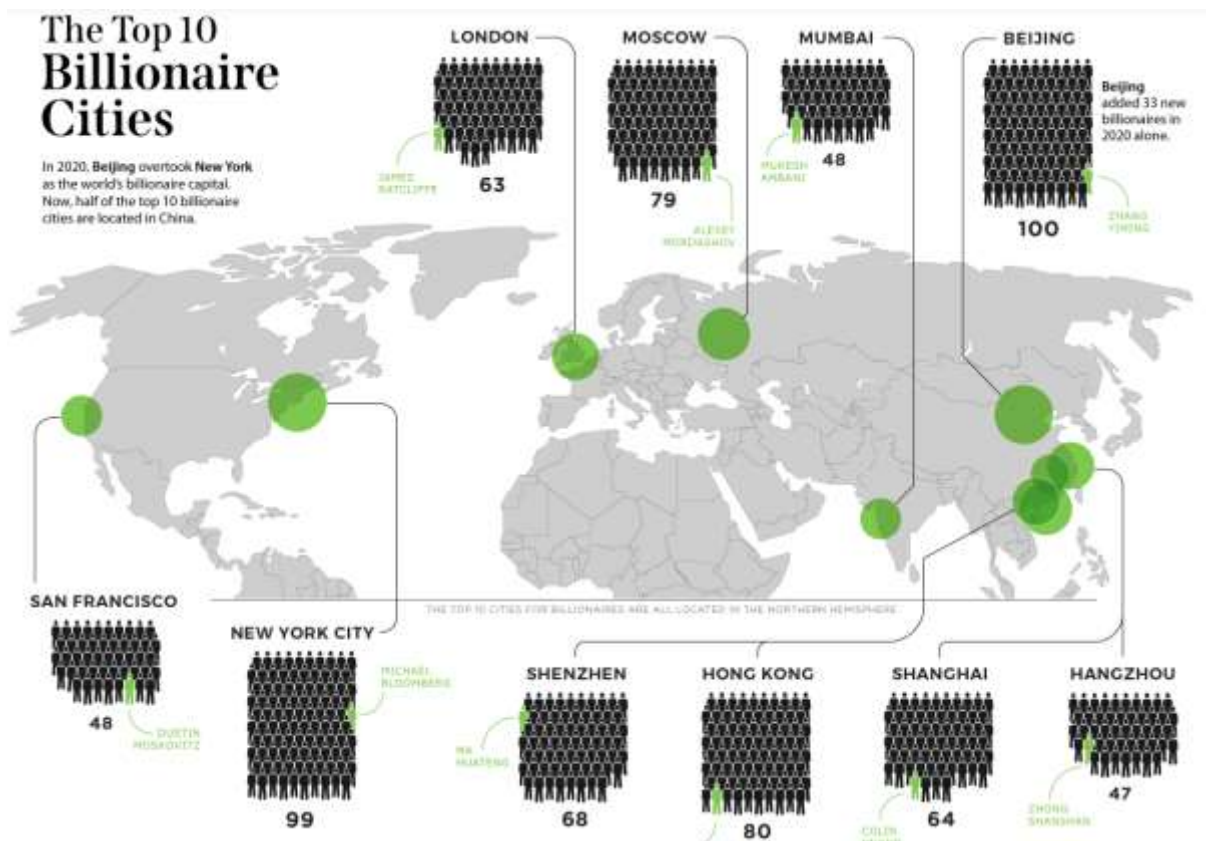
Διάγραμμα 7: Μεταβολές στα κέρδη των εργαζομένων παγκοσμίως και στον πλούτο των δισεκατομμυριούχων κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19

Πηγή: (Oxfam Reports and International Labour Organization, 2020)

Όπως είναι εμφανές και από το παραπάνω διάγραμμα, σε σύγκριση με τη γενική τάση αύξησης πλούτου, που επικρατεί από το 2000, η αύξηση για το έτος 2020 είναι κάτω από το μέσο όρο. Σε καμία περίπτωση όμως, δεν φαίνεται να έχουμε οικονομική ανατροπή αντίστοιχη με εκείνη της της οικονομικής κρίσης του 2008. Μάλιστα σύμφωνα με τα στοιχεία του Forbes, παρουσιάστηκε αύξηση του αριθμού των δισεκατομμυριούχων με πάνω από τις μισές κορυφαίες πόλεις (κορυφαίες 10 πόλεις) δισεκατομμυριούχων να βρίσκονται στη Κίνα.

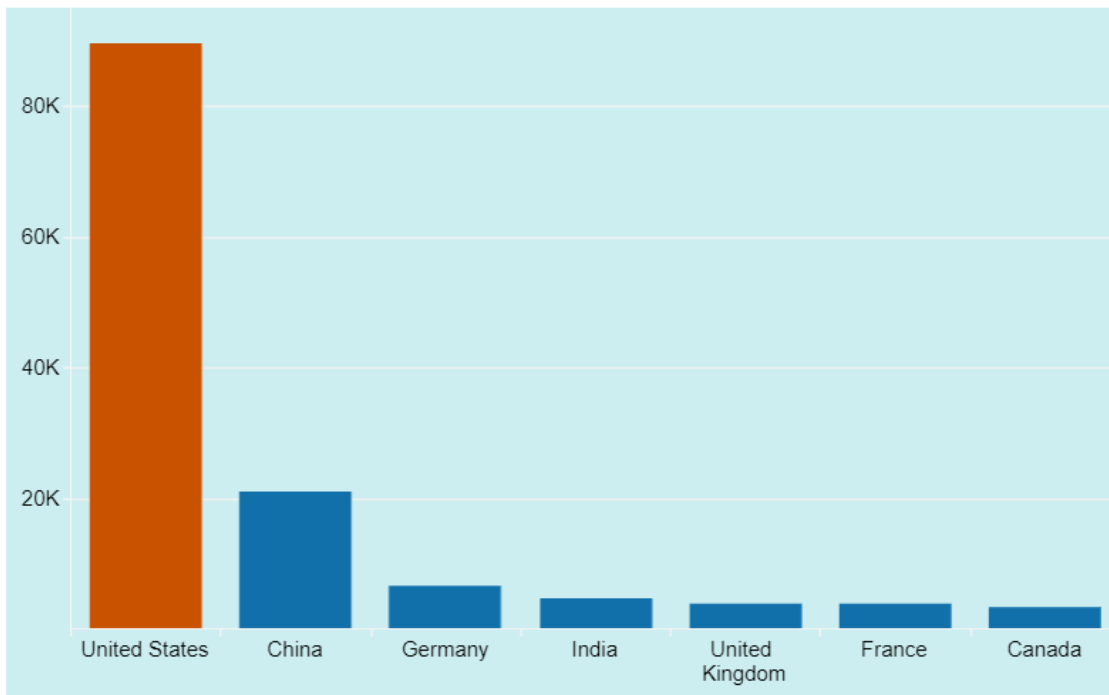
Διάγραμμα 8: Οι δέκα κορυφαίες πόλεις με δισεκατομμυριούχους στον κόσμο

Πηγή: (Koop, 2021)

Οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν περισσότερους από τους διπλάσιους ενήλικες με περιουσιακά στοιχεία τουλάχιστον 50 εκατομμυρίων δολαρίων από τις επόμενες πέντε χώρες με τους πιο πλούσιους μαζί. Ένα στοιχείο αρκετά αξιοθαύμαστο. Η Κίνα, βρίσκεται στη δεύτερη θέση της λίστας με τους περισσότερους εκατομμυριούχους με περιουσιακά στοιχεία τουλάχιστον 50 εκατομμυρίων δολαρίων Αμερικής. Η άνοδος της είναι γρήγορη, με τον αριθμό των ατόμων στο κλαμπ των 50 εκατομμυρίων δολαρίων να αυξάνεται από 9.555 σε 21.087 μεταξύ 2017 και 2020, όπως δείχνουν τα στοιχεία της Global Wealth Report. Μάλιστα, όσον αφορά τις Ηνωμένες Πολιτείες, η αύξηση του ΑΕΠ τα τελευταία χρόνια έχει ωφελήσει αποκλειστικά τα νοικοκυριά με τα υψηλότερα εισοδήματα. (Emmanuel Saez, 2016)

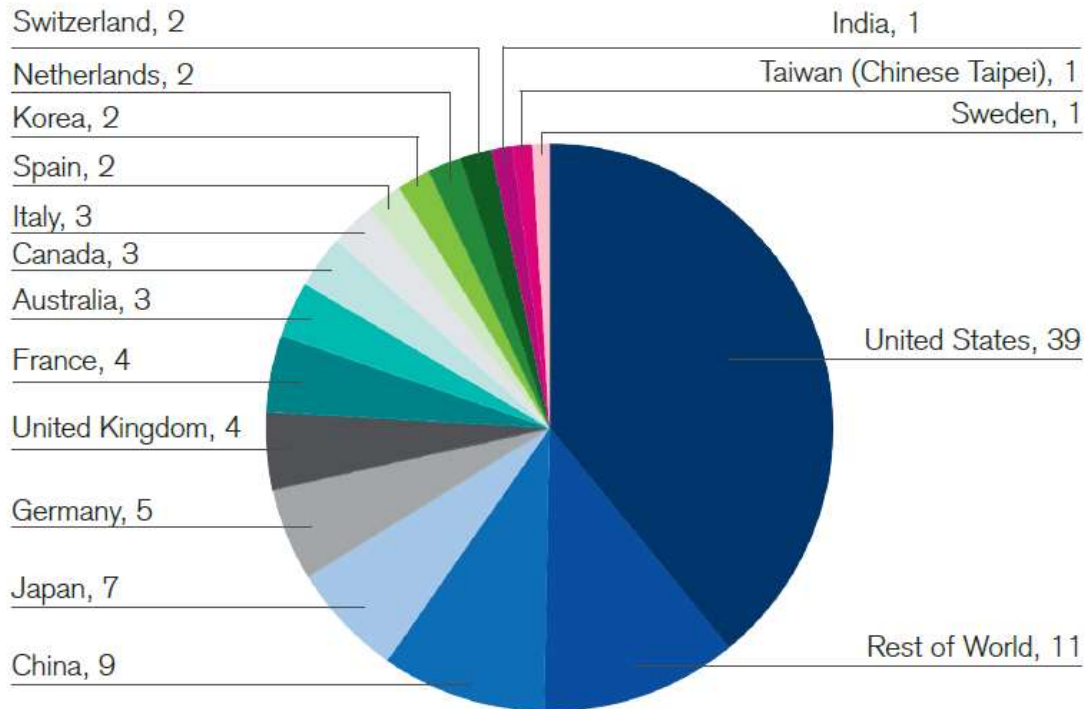
Διάγραμμα 9: Ενήλικες με καθαρή περιουσία τουλάχιστον 50 εκατομμυρίων \$ (τέλη του 2019)

Πηγή: (Anthony Shorrocks et al. Global wealth report , 2020)

Αν δούμε προσεκτικότερα το διάγραμμα που ακολουθεί με τα ποσοστά του αριθμού των εκατομμυριούχων (επί τις % επί του παγκοσμίου συνόλου ανά χώρα) για το έτος 2020 θα παρατηρήσουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό εκατομμυριούχων βρίσκεται στις ΗΠΑ με την Κίνα να ακολουθεί στη δεύτερη θέση έχοντας βέβαια μια μεγάλη διαφορά (30% επί του συνόλου).

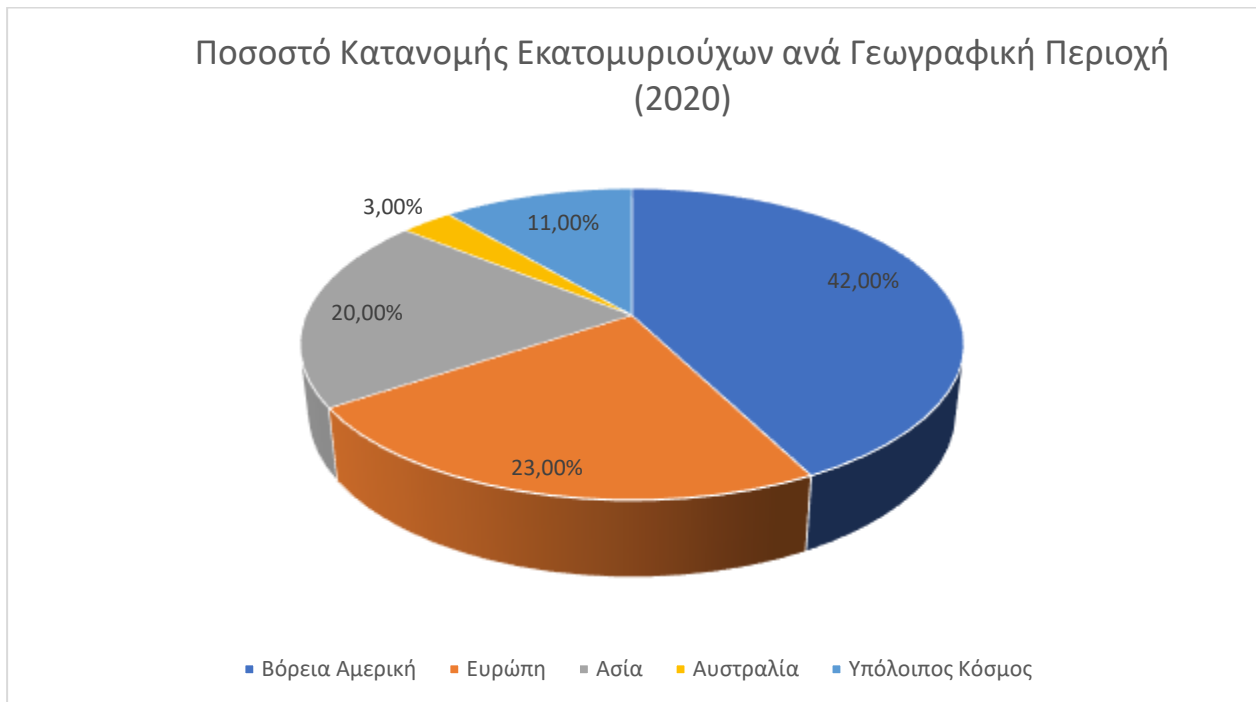
Διάγραμμα 10: Ποσοστό εκατομμυριούχων (σε Δολάρια ΗΠΑ) επί του παγκόσμιου συνόλου ανά χώρα για το έτος 2020

Πηγή: (James Davies at AI. Global Wealth Report , 2021)

Από το παραπάνω μπορούμε να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα για την κατανομή του πλούτου ανά τον κόσμο. Αν τα χωρίσουμε ανά γεωγραφική περιοχή παρατηρούμε ότι τη μερίδα του λέοντος κατέχει η Βόρεια Αμερική με ποσοστό 42% (ΗΠΑ & Καναδάς). Ακολουθεί η Ευρώπη με ποσοστό 23% και η Ασία (με σειρά κατάταξης: Κίνα, Ιαπωνία, Κορέα, Ταιβάν, Ινδία) με ποσοστό 20%, μετά η Αυστραλία με 3% και οι υπόλοιπες γεωγραφικές περιοχές με ποσοστό 11%.

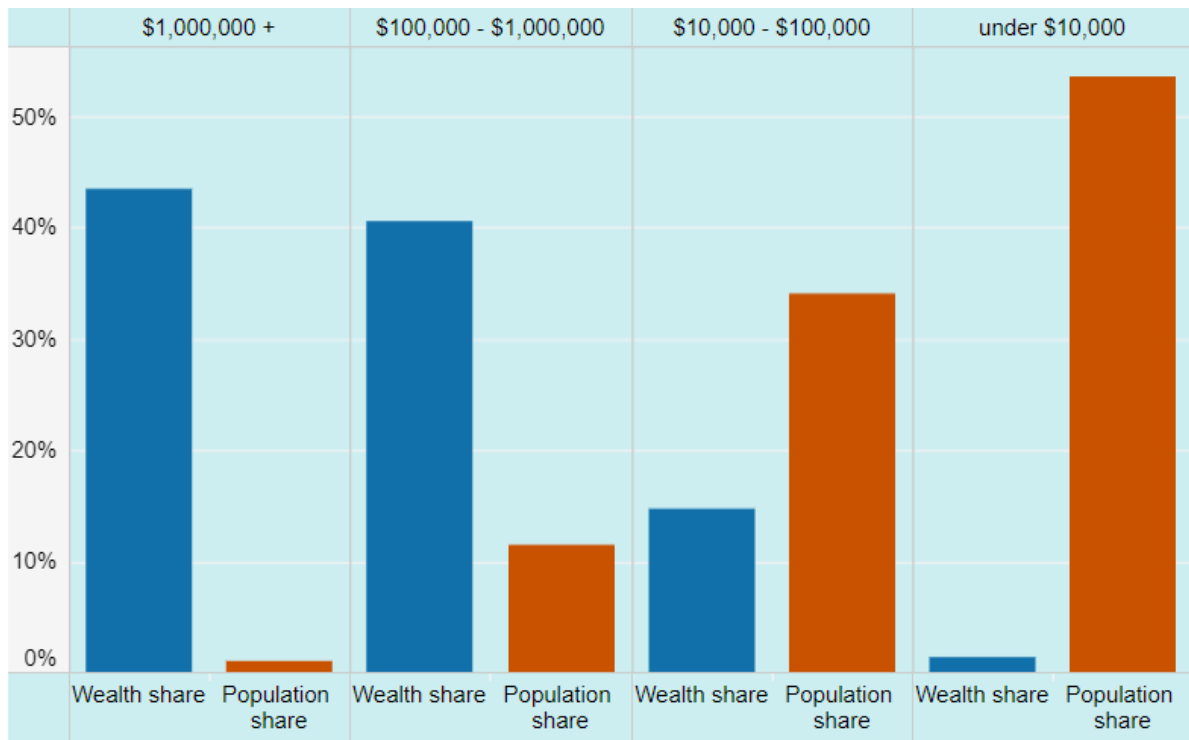
Διάγραμμα 11: Ποσοστό Κατανομής Εκατομμυριούχων ανά Γεωγραφική Περιοχή (2020)

Πηγή: Δικοί μου υπολογισμοί βασισμένοι στους υπολογισμούς των (James Davies at AI. Global Wealth Report , 2021)

Ένα ακόμα συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω είναι ότι Βόρεια Αμερική και Ευρώπη κατέχουν το 65% του ποσοστού των εκατομμυριούχων (σε Δολάρια ΗΠΑ), ενώ οι τρεις πρώτες χώρες (Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Κίνα και Ιαπωνία κατέχουν το 55% του ποσοστού των εκατομμυριούχων. Το ερώτημα λοιπόν που προκύπτει είναι τι ποσοστό κατέχει το 1% των πλουσιότερων ατόμων ανά το κόσμο? Σύμφωνα με την Έκθεση Παγκόσμιας Πλούτου της Credit Suisse για το 2020, το πλουσιότερο 1 τοις εκατό του κόσμου, (δηλαδή άτομα με περισσότερα από 1 εκατομμύριο δολάρια) , κατέχουν το 43,4 τοις εκατό του παγκόσμιου πλούτου. Η ίδια έρευνα αποκαλύπτει επίσης ότι οι ενήλικες με πλούτο λιγότερο από 10.000 δολάρια αποτελούν το 53,6 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού, αλλά κατέχουν μόλις το 1,4 τοις εκατό του παγκόσμιου πλούτου. Τα άτομα που διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία μεγαλύτερα των 100.000 δολαρίων αποτελούν το 12,4 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού, έχουν στη κατοχή τους το 83,9 τοις εκατό του παγκόσμιου πλούτου. Η Credit Suisse ορίζει τον «πλούτο» ως την αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ενός νοικοκυριού συν τα πραγματικά περιουσιακά στοιχεία (κυρίως τη στέγαση), μείον τα χρέη τους.

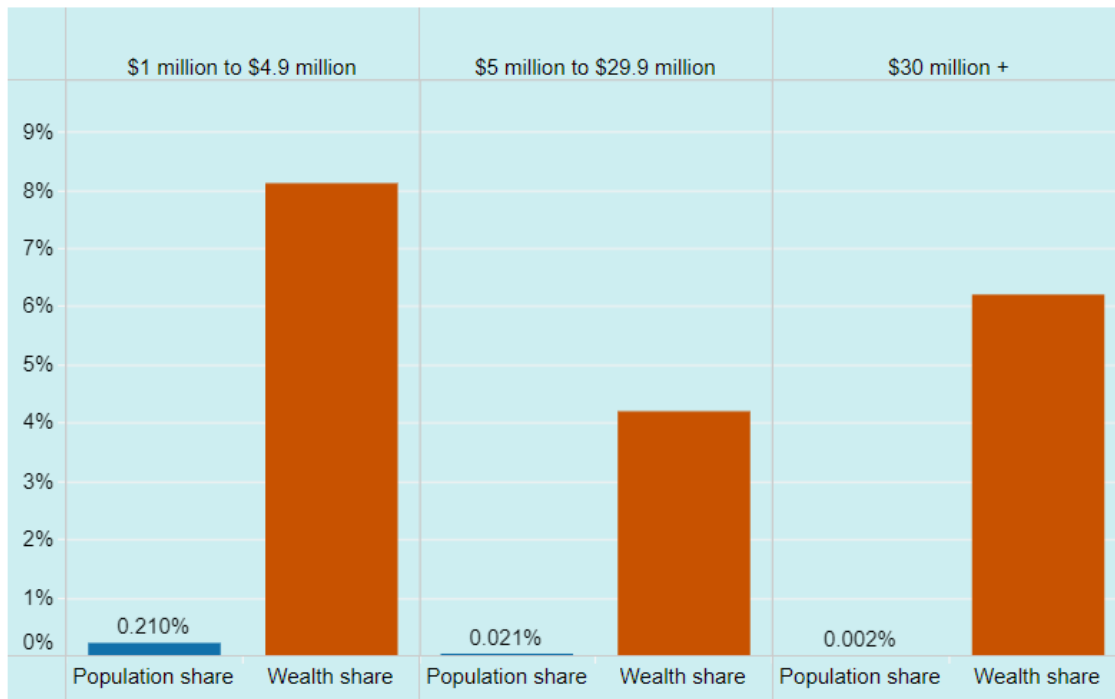
Διάγραμμα 12: Παγκόσμιος ενήλικος πληθυσμός και μερίδιο του συνολικού πλούτου ανά ομάδα πλούτου, 2019

Πηγή: (Anthony Shorrocks et al. Global wealth report , 2020)

Έχει παρατηρηθεί ότι η ακραία ανισότητα στο εισόδημα και τον πλούτο μπορεί να τροφοδοτήσει την ακραία ανισότητα στην πρόσβαση σε πνευματικό και συμβολικό κεφάλαιο (π.χ. το μέσο εισόδημα των γονέων των φοιτητών του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ αντιστοιχεί στο μέσο εισόδημα του 2 % της κατανομής του οικογενειακού εισοδήματος στις ΗΠΑ). Αν μάλιστα δούμε τα άτομα που κατέχουν πλούτο μεγαλύτερο των 30 εκατομμυρίων δολαρίων ευρώ (γνωστά και με τον όρο ως «Άτομα με εξαιρετικά υψηλή καθαρή αξία»), θα παρατηρήσουμε ότι τα άτομα αυτά, αν και αντιπροσωπεύουν ένα εξαιρετικά μικρό κλάσμα (0,002%) του παγκόσμιου πληθυσμού έχουν στη κατοχή τους το 6,2 τοις εκατό του συνολικού παγκόσμιου πλούτου, με βάση την ανάλυση του Ινστιτούτου Πολιτικών Μελετών των δεδομένων πλούτου της Cargemini και της Credit Suisse και τις εκτιμήσεις πληθυσμού του Γραφείου Απογραφής.

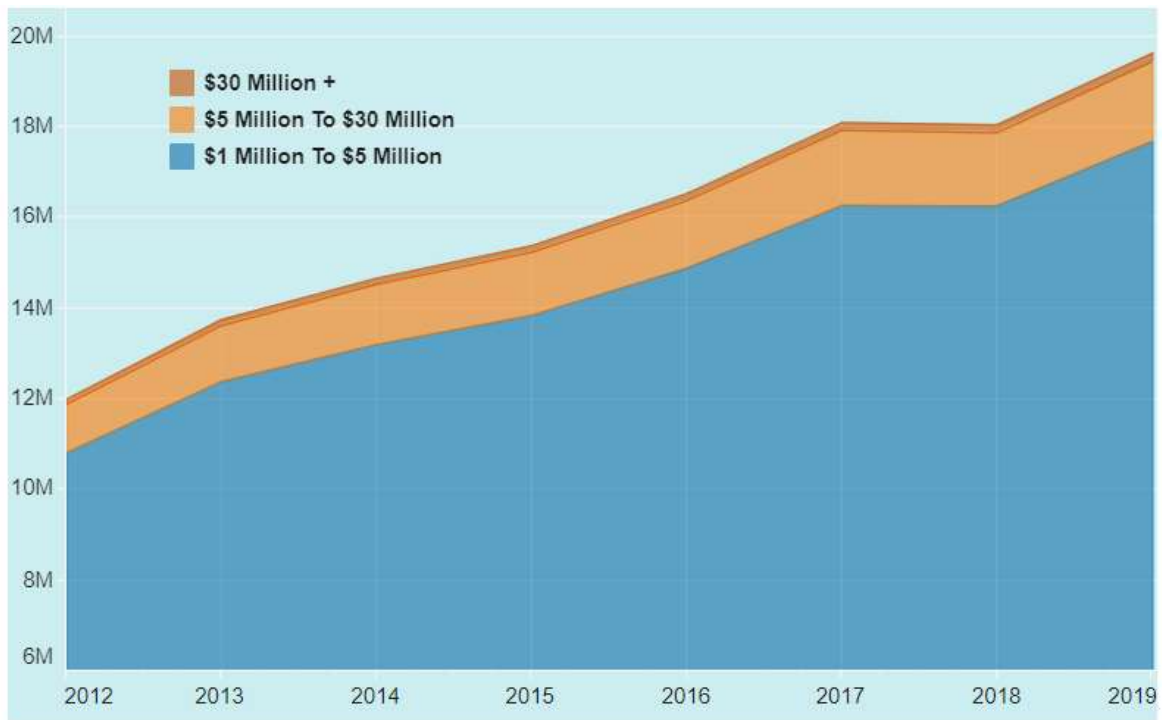
Διάγραμμα 13: Ποσοστά κατόχων από τον παγκόσμιο πληθυσμό, εξαιρετικά μεγάλου πλούτου και μεριδίων του παγκόσμιου πλούτου που είναι στη κατοχή τους, 2019

Πηγή: (Capgemini, Credit Suisse Global Wealth Report and Census Bureau population estimates., 2019)

Σύμφωνα με την έκθεση της Capgemini για το 2021, θα παρατηρήσουμε ότι ο συνολικός αριθμός των «ατόμων υψηλής καθαρής αξίας» που αναφέραμε και προηγουμένως, ήταν πάνω από 19 εκατομμύρια το 2019. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών, έχει στη κατοχή του, λιγότερα από 5 εκατομμύρια δολάρια Αμερικής σε περιουσιακά στοιχεία. Η ετήσια έκθεση Capgemini δείχνει ότι η κορυφαία βαθμίδα αυτών των πλούσιων ατόμων, εκείνων με τουλάχιστον 30 εκατομμύρια δολάρια, επεκτάθηκε σημαντικά το 2019 αφού υποχώρησαν ελαφρά το 2018 λόγω της ύφεσης στις αγορές μετοχών.

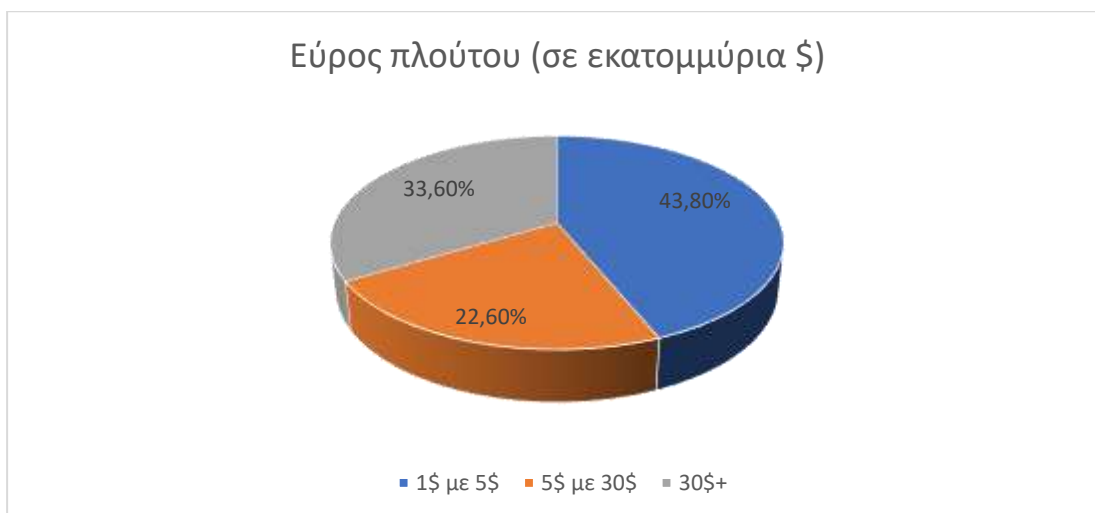
Διάγραμμα 14: Πληθυσμός ατόμων υψηλής καθαρής αξίας ανά εύρος πλούτου (έτη 2012-2019)

Πηγή: (Gargemini Institute Research, 2020)

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, ότι άτομα με επενδυτικά περιουσιακά στοιχεία μεταξύ ενός και πέντε εκατομμυρίων δολαρίων αποτελούν τη πλειονότητα των εκατομμυριούχων παγκοσμίως. Αλλά όσοι έχουν περισσότερα από 5 εκατομμύρια δολάρια κατέχουν τη μεγάλη πλειοψηφία (56,2 τοις εκατό) του παγκόσμιου πλούτου των εκατομμυριούχων.

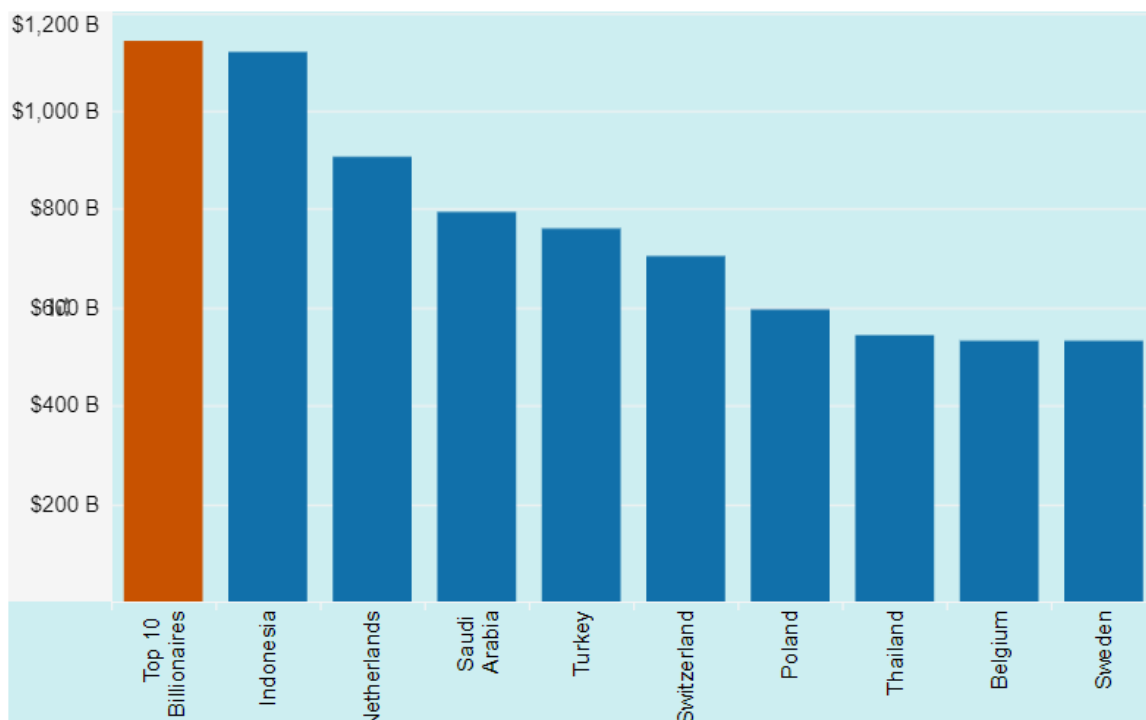
Διάγραμμα 15: Εύρος πλούτου σε εκατομμύρια Δολάρια

Πηγή: (Gargemini Institute Research, 2020)

Ένα άλλο σημαντικό και παράλληλα ενδιαφέρον κομμάτι, σύμφωνα με την κατάταξη του περιοδικού Forbes για το 2021, είναι το γεγονός ότι οι 10 πιο πλούσιοι άνθρωποι στο πλανήτη αυτή τη στιγμή, έχουν στη κατοχή τους συνολικά μια εξωπραγματική περιουσία της τάξεως των 1,144 τρισεκατομμυρίων δολαρίων Αμερικής. Το ποσό αυτό είναι μεγαλύτερο από τις συνολικές υπηρεσίες και αγαθά που παράγουν οι περισσότερες χώρες στο κόσμο σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τη παγκόσμια τράπεζα. Προκειμένου αυτό να γίνει αντιληπτό, το παρακάτω διάγραμμα συγκρίνει τη περιουσία των δέκα πλουσιότερων ατόμων σε σχέση με το ΑΕΠ επιλεγμένων χωρών για το 2019.

Διάγραμμα 16: Η περιουσία των δέκα πλουσιότερων ατόμων σε σχέση με το ΑΕΠ επιλεγμένων χωρών για το 2019. (Υπολογισμένα σε Δισεκατομμύρια δολάρια Αμερικής)

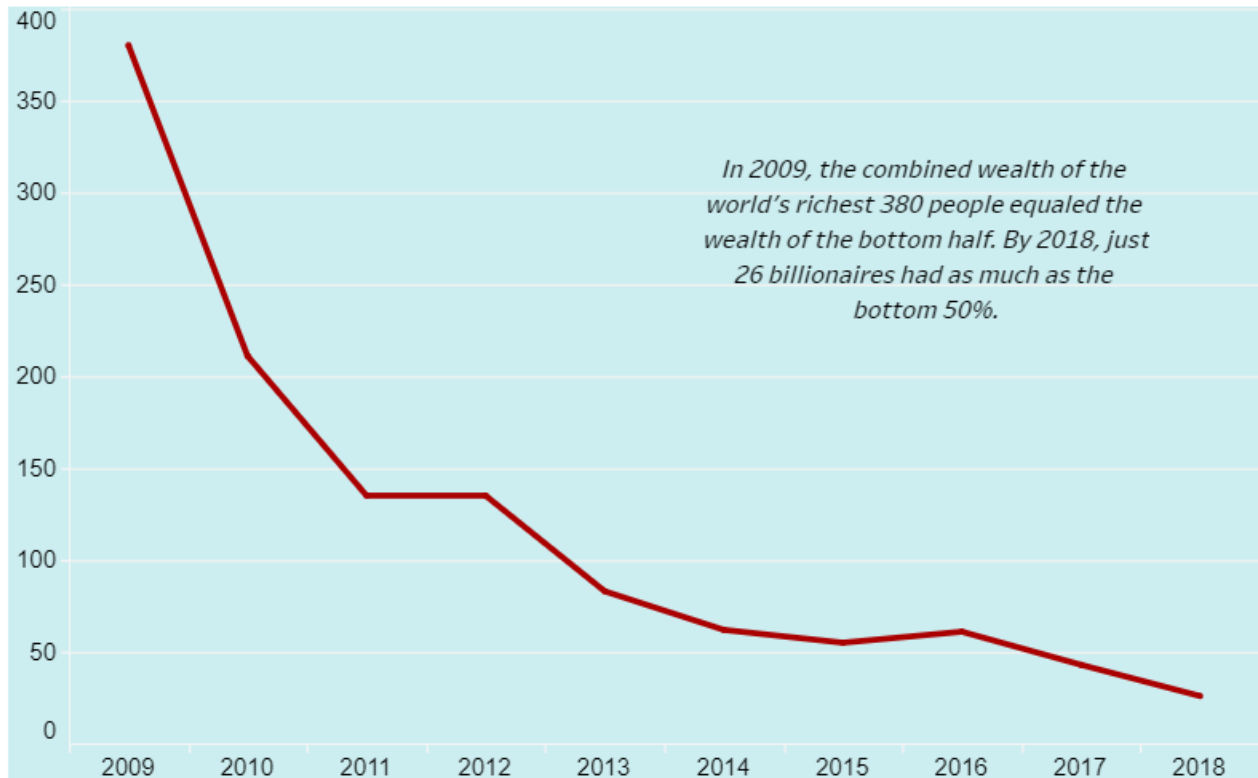

Πηγή: (IPS analysis of Forbes and World Bank 2019, 2019) (IPS ανάλυση της λίστας Forbes με τους πλουσιότερους δισεκατομμυριούχους και στοιχεία από την ΑΕΠ από την Παγκόσμια τράπεζα για το έτος 2019)

Μάλιστα, σύμφωνα με την έκθεση της Oxfam για το 2019, υπάρχει σταθερή αύξηση όσον αφορά τη κατανομή του πλούτου μεταξύ των παγκόσμιων δισεκατομμυριούχων και του κατώτερου μισού της ανθρωπότητας. Είναι αξιοσημείωτο

ότι μεταξύ των ετών 2009 και 2018, ο αριθμός των δισεκατομμυριούχων που χρειάστηκε για να ισούται με τον πλούτο του φτωχότερου 50% του κόσμου μειώθηκε από 380 σε 26.

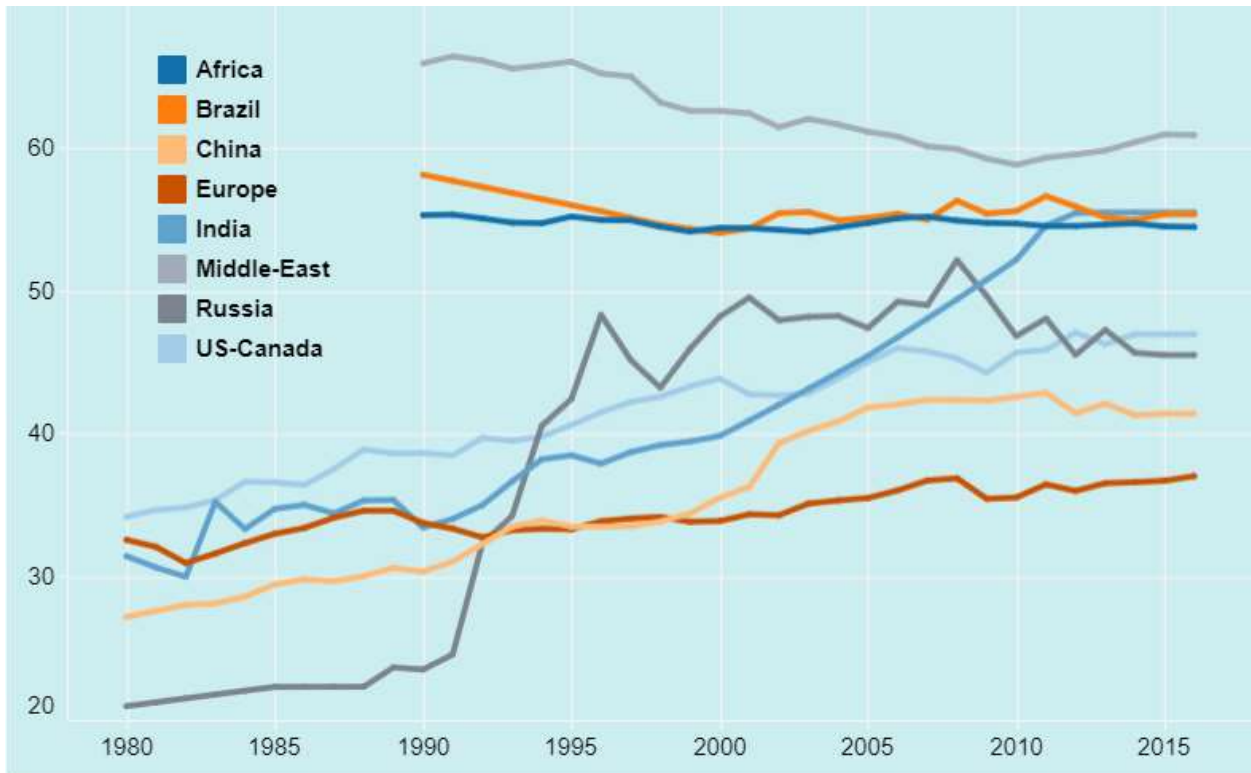
Διάγραμμα 17: Ο αριθμός των δισεκατομμυριούχων που χρειάζεται για να ισούται με τον πλούτο του κατώτερου 50% του παγκόσμιου πληθυσμού

Πηγή: (Oxfam, 2019)

Σύμφωνα με την έκθεση για τη παγκόσμια Ανισότητα, από το 1980 έως το 2016, τα δεδομένα δείχνουν ότι το μερίδιο του εθνικού εισοδήματος που πηγαίνει στο πλουσιότερο 1 τοις εκατό έχει αυξηθεί ραγδαία στη Βόρεια Αμερική (δηλαδή, οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο Καναδάς), την Κίνα, την Ινδία και τη Ρωσία και ηπιότερα στην Ευρώπη. Οι ερευνητές του World Inequality Lab σημειώνουν ότι αυτή η περίοδος συμπίπτει με την υποχώρηση σε αυτές τις χώρες και περιοχές διάφορων πολιτικών μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο που στοχεύουν στη μείωση των οικονομικών διαφορών. Αντίθετα, χώρες και περιοχές που δεν γνώρισαν ένα μεταπολεμικό καθεστώς ισότητας, όπως η Μέση Ανατολή, η υποσαχάρια Αφρική και η Βραζιλία, είχαν σχετικά σταθερά, αλλά εξαιρετικά υψηλά επίπεδα ανισότητας.

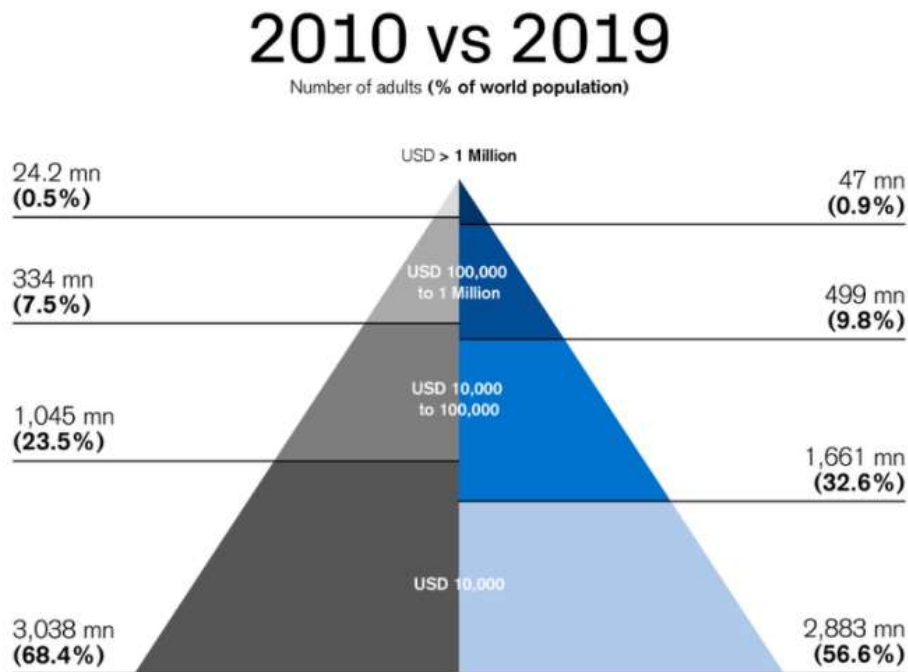
Διάγραμμα 18: Μερίδιο του εθνικού εισοδήματος ανέρχεται στο 10% των εισοδημάτων, έτη 1980-2016

Πηγή: (Facundo Alvaredo et Al., 2018)

Πως όμως μεταβλήθηκε η κοινωνική ανισότητά αναφορικά με τον πλούτο διαχρονικά για όλο το κομμάτι του πληθυσμού? Επωφελήθηκε μόνο το ανώτερο κομμάτι της πυραμίδας και αν ναι τι έγινε στα υπόλοιπα στρώματα? Τα παραπάνω ερωτήματα που γεννιούνται έρχονται να απαντηθούν σύμφωνα με το παρακάτω διάγραμμα της έρευνας της Credit Suisse αναφορικά με την ανισότητα ανά βαθμίδες πλούτου όσον αφορά το πλούτο για τα έτη 2010-2019.

Διάγραμμα 19: Πυραμίδα παγκόσμιας κατανομής πλούτου 2010 vs 2019

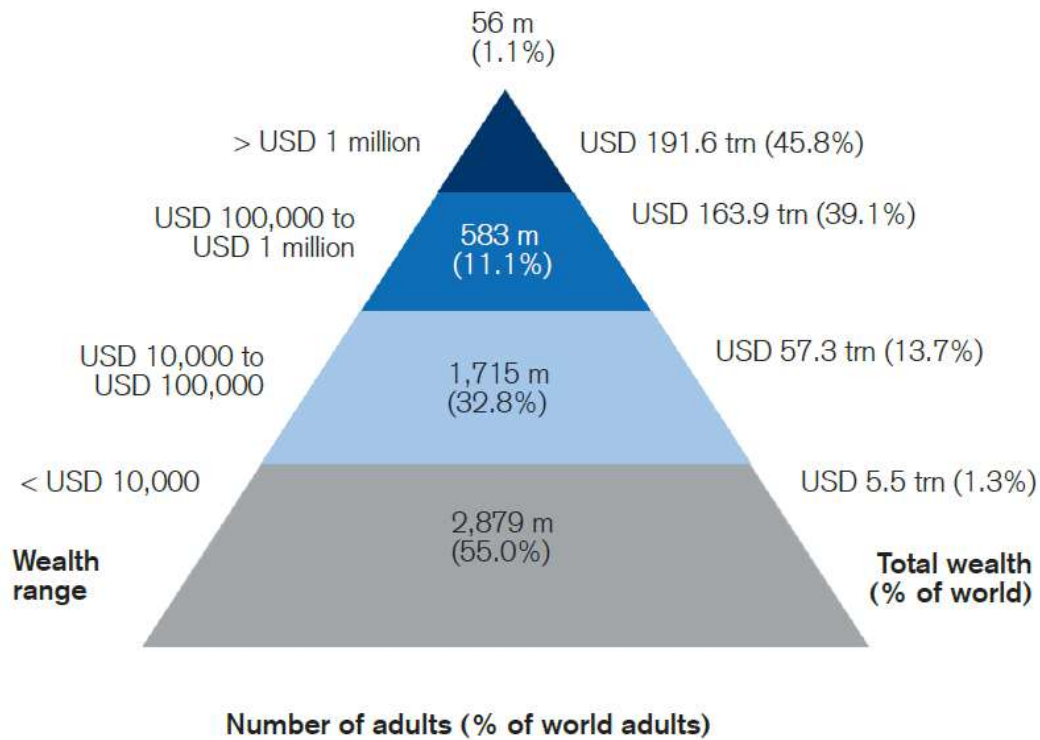

Πηγή: (Anthony Shorrocks et al Global wealth report , 2019)

Σύμφωνα με την παραπάνω έρευνα παρατηρούμε ότι όσον αφορά την ανισότητα όσον αφορά το πλούτο, το τελευταίο κομμάτι της πυραμίδας κατέχει λιγότερο από το 1% του παγκόσμιου πλούτου για το 2019, ενώ το 1% κατέχει σχεδόν το μισό του παγκόσμιου πλούτου σε ποσοστό 45%. Σύμφωνα βέβαια με την παραπάνω έκθεση, αν και το κορυφαίο 1% αύξησε το πλούτο του τα τελευταία 10 χρόνια όπως εμφανίζεται και στο παραπάνω διάγραμμα, παρόλα αυτά είναι πολύ πιθανό αυτό να υποχωρήσει στο άμεσο μέλλον. Το θετικό της υπόθεσης σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, είναι ότι το κατώτερο επίπεδο της πυραμίδας, δηλαδή τα άτομα που κατέχουν λιγότερο από 10.000\$, τα τελευταία χρόνια συρρικνώθηκε από το 68,4% του παγκόσμιου πληθυσμού στο 56,6% εμφανίζοντας μια μείωση της τάξης του 11,8% σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πως όμως κινήθηκε ο πλούτος ανά ενήλικα για το έτος 2020 και τις διαφοροποιήσεις είδαμε σε σχέση με το παρελθόν? Πως έχουν αλλάξει τα ποσοστά του παγκόσμιου πληθυσμού ανά διαφορετική βαθμίδα (εύρος) πλούτου και πως επηρεάστηκαν από την πανδημία COVID-19?

Διάγραμμα 20: Πυραμίδα παγκόσμιας κατανομής πλούτου για το 2020

Πηγή: (James Davies et al. Global wealth report, 2021)

Σύμφωνα με τις παραπάνω εκτιμήσεις, το 55% όλων των ενηλίκων στο κόσμο είχε ετήσιο εισόδημα έως 10.000\$ (το κατώτερο τμήμα της πυραμίδας) μειωμένο κατά 1,6% σε σχέση με την έκθεση του 2019 (ή αλλιώς κατά 10 εκατομμύρια – 2.889 εκατομμύρια το 2019). Η αμέσως επόμενη βαθμίδα (ετήσιο εισόδημα 10.000-100.000\$) είναι εκείνη που έχει δει τη μεγαλύτερη αριθμητική αύξηση αυτόν τον αιώνα, παρουσιάζοντας μεγαλύτερη από τριπλάσια αύξηση σε σχέση με το έτος 2000 (από 507 εκατομμύρια σε 1,7 δισεκατομμύρια). Αυτό οφείλεται στην αυξανόμενη οικονομική ευημερία των αναδυόμενων οικονομικών (κυρίως της Κίνας) και στην επέκταση της μεσαίας τάξης τις χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου. Ομοίως, διπλάσια αύξηση παρατηρείται και στο αμέσως επόμενο επίπεδο (ετήσιο εισόδημα 100.000\$ - 1.000.000\$) από 208 εκατομμύρια σε 583 εκατομμύρια. Τέλος, το 2020 είναι χρονιά ορόσημο, καθώς περισσότερο από το 1% των ενηλίκων σε παγκόσμιο επίπεδο κατέχουν περιουσία μεγαλύτερη του 1.000.000\$ - το 2019 το ποσοστό αυτό ανερχόταν σε 0,9% των ενηλίκων σε παγκόσμιο επίπεδο. Αν τα παραπάνω τα αποτυπώναμε σε ένα χάρτη ανά γεωγραφική περιοχή θα παρατηρούσαμε τα παρακάτω:

Διάγραμμα 21: Χάρτης παγκόσμιου πλούτου 2019 (Μέτρηση ετήσιου εισοδήματος σε \$)

Πηγή: (James Davies et al. Global wealth report, 2021)

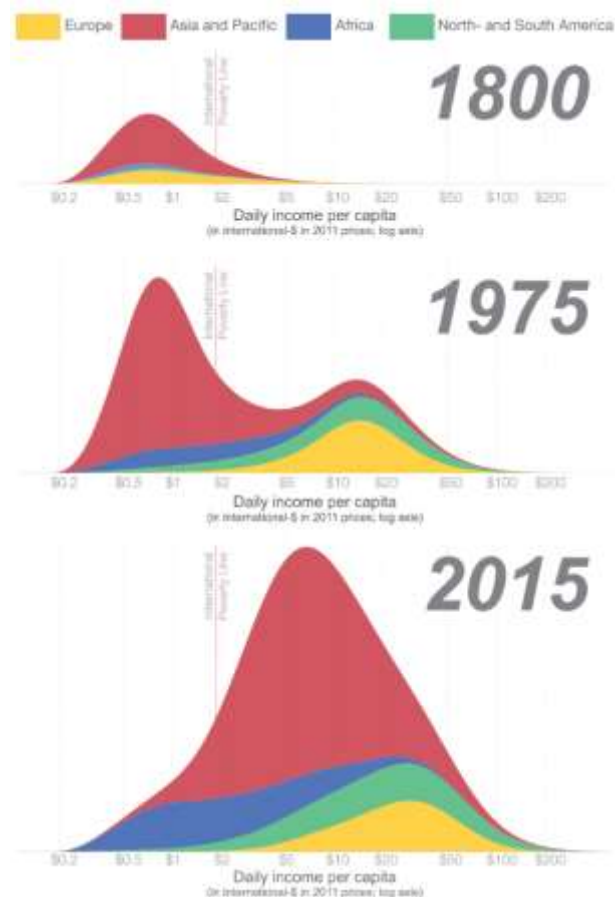
Σύμφωνα με τον παραπάνω χάρτη, παρατηρούμε ότι υπάρχουν μεγάλες ανισότητες ανά τις χώρες και τις περιοχές όσον αφορά το μέσο επίπεδο πλούτου. Οι περισσότερες χώρες της κεντρικής Αφρικής έχουν ετήσιο εισόδημα έως 5.000 δολάρια ΗΠΑ. Στον αντίποδα, χώρες με ετήσιο εισόδημα μεγαλύτερο των 100.000 δολαρίων ΗΠΑ βρίσκονται στη Βόρεια Αμερική, το Δυτικό μέρος της Ευρώπης, Μέση Ανατολή, Ωκεανία, Σιγκαπούρη και Ιαπωνία. Κίνα, Ρωσία, Χώρες τις Ανατολικές Ευρώπης (κυρίως αυτές που έγιναν πρόσφατα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) καθώς και αναδυόμενες οικονομίες της Λατινικής Αμερικής και της Μέσης Ανατολής βρίσκονται στο εύρος με ετήσιο εισόδημα 25.000-100.000 δολάρια ΗΠΑ. Τέλος χώρες όπως Ινδία, Φιλιππίνες, Ινδονησία, Ιράν, Λάος, Βιετνάμ και κάποιες χώρες της Βόρειας και της Νότιας Αφρικής καθώς και η πληθώρα των χωρών της Λατινικής Αμερικής έχουν ετήσιο εισόδημα που κυμαίνεται από 5.000-25.000 Δολάρια ΗΠΑ. Βέβαια σε όλο αυτό δε θα πρέπει να ξεχνάμε ότι αν και οι ανισότητες μεταξύ των μέσων εθνικών εισοδημάτων είναι μεγάλες, υπάρχουν επίσης σημαντικές ανισότητες μεταξύ των ανθρώπων που βρίσκονται στο κάτω και στην κορυφή της κατανομής του εισοδήματος μεταξύ και εντός των χωρών. Πως όμως κυμάνθηκε ο πλούτος διαχρονικά?

Για να καταστούν τα εισοδήματα συγκρίσιμα μεταξύ των χωρών και του χρόνου, τα ημερήσια εισοδήματα υπολογίζονται σε διεθνή- \$ - ένα υποθετικό νόμισμα που θα

αγόραζε ένα συγκρίσιμο ποσό αγαθών και υπηρεσιών που ένα δολάριο ΗΠΑ θα αγόραζε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2011. Το εισόδημα μετράτε με προσαρμογή των μεταβολών των τιμών με την πάροδο του χρόνου (πληθωρισμός) και των διαφορών τιμών μεταξύ των χωρών (προσαρμογή ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης - PPP).

Το διάγραμμα δείχνει εκτιμήσεις για την κατανομή του ετήσιου εισοδήματος μεταξύ όλων των παγκόσμιων πολιτών τους τελευταίους δύο αιώνες.

Διάγραμμα 22: Παγκόσμια κατανομή εισοδήματος κατά τα έτη: 1800, 1975 & 2015

Πηγή: (Ola Rosling, 2019)

Για να καταστούν τα εισοδήματα συγκρίσιμα μεταξύ των χωρών και του χρόνου, τα ημερήσια εισοδήματα υπολογίζονται σε διεθνή- \$ - ένα υποθετικό νόμισμα που θα αγόραζε ένα συγκρίσιμο ποσό αγαθών και υπηρεσιών που ένα δολάριο ΗΠΑ θα αγόραζε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2011

Το εισόδημα μετράτε με προσαρμογή των μεταβολών των τιμών με την πάροδο του χρόνου (πληθωρισμός) και των διαφορών τιμών μεταξύ των χωρών (προσαρμογή ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης - PPP). Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία

παρατηρούμε ότι ο πληθυσμός που ζει κάτω από το ημερήσιο όριο της φτώχειας ανήκει κυρίως στην Αφρική, Ασία ενώ ένα μικρό κομμάτι του πληθυσμού αυτού ανήκει επίσης και στην Αμερική.

Βιβλιογραφία

Anthony Shorrocks et al. (2019). *Global wealth report 2019*. Credit Suisse.

Anthony Shorrocks et al. Global wealth report. (2020). *Global wealth report 2020*. Credit Suisse.

Emmanuel Saez. (2016). *'Striking it Richer: The Evolution of Top Incomes in the United States'*. UC Berkeley.

Facundo Alvaredo et Al. (2018). *World Inequality Report, 2018*. World Inequality Lab.

Gag Gemini Institute Research. (2020). *Gag Gemini World Wealth Report*. Gag Gemini.

IPS analysis of Forbes and World Bank 2019. (2019). *IPS analysis of Forbes' Live Billionaire list and World Bank 2019 Gross Domestic Product data*.

James Davies et al. Global wealth report. (2021). *Global wealth report 2021*. Credit Swiss.

Koop, A. (2021, April 14). *mapped the top 10 billionaire cities*. Ανάκτηση από visualcapitalist.com: <https://www.visualcapitalist.com/mapped-the-top-10-billionaire-cities/>

Ola Rosling. (2019). *Ourworldindata.org*. Gapminder Foundation.

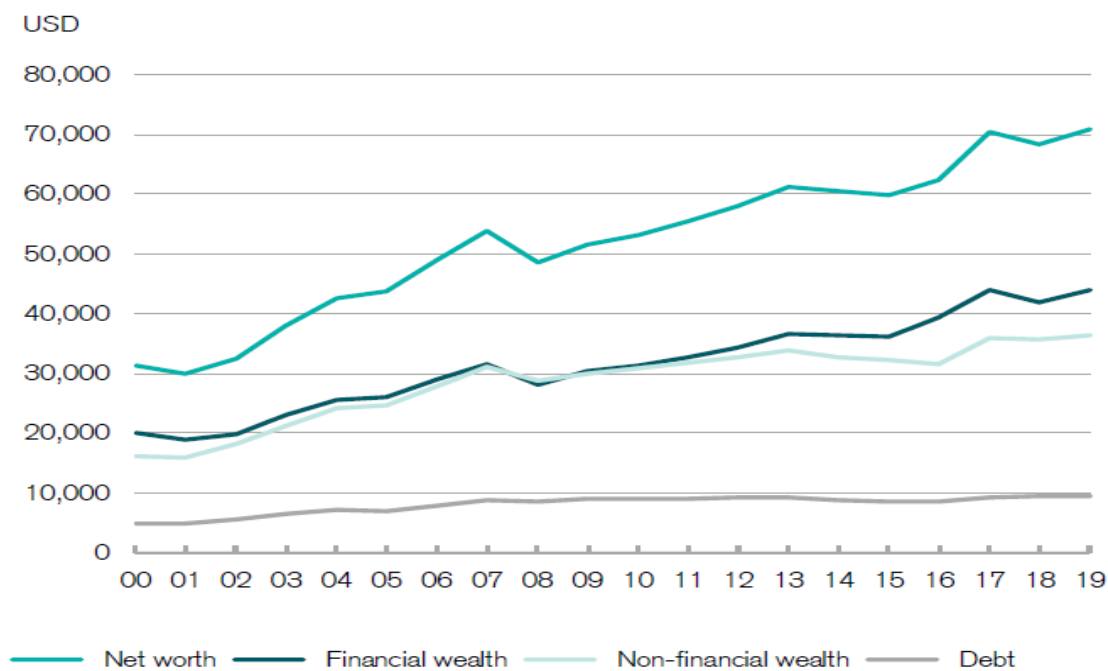
Oxfam Reports and International Labour Organization. (2020). *Inequality.org*. Ανάκτηση από Oxfam Reports and International Labour Organization: <https://inequality.org/facts/global-inequality/>

Rosling, O. (2019). *Ourworldindata.org*. Gapminder Foundation.

4. Παγκόσμιες τάσεις σε περιουσιακά στοιχεία και χρέη ανά ενήλικα

Είδαμε προηγουμένως ότι με την πάροδο των αιώνων και καθιστώντας τα εισοδήματα συγκρίσιμα ανά τους αιώνες ότι τα εισοδήματα σε παγκόσμιο επίπεδο βελτιώνονται και το ποσοστό που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας μειώνεται. Είναι όμως αυτό πραγματικότητα ή αποτελεί μέρος της όλης οικονομικής ανάπτυξης?

Διάγραμμα 23: Παγκόσμιες τάσεις σε περιουσιακά στοιχεία και χρέη ανά ενήλικα, 2000-19

Πηγή: (Anthony Shorrocks et al Global wealth report , 2019)

Non-financial Wealth: Μη χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που αντλεί την αξία του από τα φυσικά χαρακτηριστικά του πχ ακίνητα και οχήματα. Περιλαμβάνει επίσης όλη την πνευματική ιδιοκτησία, όπως διπλώματα ευρεσιτεχνίας και εμπορικά σήματα. Η ταξινόμηση των περιουσιακών στοιχείων ως μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων είναι σημαντική για τις επιχειρήσεις, καθώς αυτά τα στοιχεία εμφανίζονται στον ισολογισμό μιας εταιρείας και καθορίζουν μια πληθώρα παραγόντων, όπως η αγοραία αξία και το προφίλ χρέους μιας εταιρείας.

Αν παρατηρήσουμε καλύτερα τον παραπάνω πίνακα θα δούμε ότι από τις αρχές του 2000, ο πλούτος των νοικοκυριών βίωσε δύο ξεχωριστές φάσεις. Τα πρώτα χρόνια τα νοικοκυριά, βίωσαν την πιο αξιοσημείωτη περίοδο δημιουργίας πλούτου στην πρόσφατη ιστορία. Ήταν αξιοσημείωτο όχι μόνο για τη γρήγορη επέκταση - ο συνολικός πλούτος αυξήθηκε με ετήσιο ρυθμό άνω του 10% - αλλά και για την κάλυψη του εύρους.

Ο πλούτος αυξήθηκε σημαντικά σε κάθε περιοχή του κόσμου. Οικονομίες αναδυόμενων αγορών, ειδικά η Κίνα και η Ινδία, όχι απλά επωφελήθηκαν από αυτήν την ανάπτυξη, αλλά οδήγησαν μεγάλο μέρος της. Η κάλυψη των περιουσιακών στοιχείων ήταν επίσης ευρεία, με τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τα μη

χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία να αυξάνονται με γρήγορο ρυθμό. Τελευταίο αλλά πολύ σημαντικό, δεν υπήρξε κοινωνικός αποκλεισμός: όλα τα επίπεδα της πυραμίδας πλούτου μοιράζονται τις ανταμοιβές. Αυτή η χρυσή εποχή σταμάτησε απότομα με την παγκόσμια οικονομική κρίση.

Ενώ βλέπουμε το παρελθόν περιστασιακά να επανεμφανίζεται, η ισχυρή ανάπτυξη πλούτου δεν έχει διατηρηθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα. Στην πραγματικότητα, ο πραγματικός παγκόσμιος πλούτος ανά ενήλικα έχει μειωθεί κατά το ένα τρίτο από το 2007. Τα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αυξήθηκαν πολύ αργά μετά το 2008, ενώ τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ανακτήθηκαν γρήγορα, τροφοδοτούμενα από μια παγκόσμια άνοδο στις αγορές των μετοχών. Μέχρι το 2016, ήταν λίγο πιο πάνω από τα επίπεδα πριν τη κρίση. Τα τελευταία χρόνια έχουν βελτιωθεί και το χάσμα με τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχει μειωθεί.

Ωστόσο, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία παραμένουν σαφώς μπροστά στα χαρτοφυλάκια των νοικοκυριών παγκοσμίως, αντιπροσωπεύοντας το 55% του ακαθάριστου πλούτου στα μέσα του 2019. Τα οικιακά χρέη παρουσίασαν πιο ακραίες τάσεις τόσο πριν όσο και μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση, αλλά εμφανίζονται σε σταθερά επίπεδα από το 2007 και μετά.

Και ενώ σύμφωνα με όλα τα παραπάνω στοιχεία εμφανίζεται ότι το ποσοστό των ατόμων που ζούνε υπό καθεστώς φτώχειας στο κόσμο να μειώνεται με τη πάροδο του χρόνου, η πανδημία του Covid 19 έρχεται να ανατρέψει αυτή τη πτωτική πορεία όπως θα δούμε και στα παρακάτω στοιχεία. Ήδη σύμφωνα και με την Παγκόσμια Τράπεζα, η παγκόσμια ακραία φτώχεια αναμένεται να αυξηθεί φέτος για πρώτη φορά μετά την ασιατική χρηματοπιστωτική κρίση πριν από περισσότερες από δύο δεκαετίες, καθώς η πανδημία του κοροναϊού βασίζεται στις υπάρχουσες επιπτώσεις των συγκρούσεων και της κλιματικής αλλαγής.

Η πανδημία Covid-19 ώθησε επιπλέον 88 εκατομμύρια σε 115 εκατομμύρια ανθρώπους σε ακραία φτώχεια το 2020, με το σύνολο να ανέρχεται σε 150 εκατομμύρια έως το τέλος του 2021, ανέφερε η Παγκόσμια Τράπεζα στην τελευταία της έκθεση (Οκτώβριος 2020). Και ενώ μέχρι τώρα η ακραία φτώχεια συνήθως έπληττε κατοίκους αγροτικών περιοχών, πλέον αναμένεται να πλήξει και τον αστικό πληθυσμό, με 8 στα 10 άτομα που θα βρίσκονται σε ακραία φτώχεια να ανήκουν σε χώρες μεσαίου εισοδήματος. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Παγκόσμιας Τράπεζας David Malpass “Προκειμένου να αντιστραφεί αυτή η σοβαρή οπισθοδρόμηση στην αναπτυξιακή πρόοδο και τη μείωση της φτώχειας, οι χώρες θα πρέπει να προετοιμαστούν για μια διαφορετική οικονομία μετά

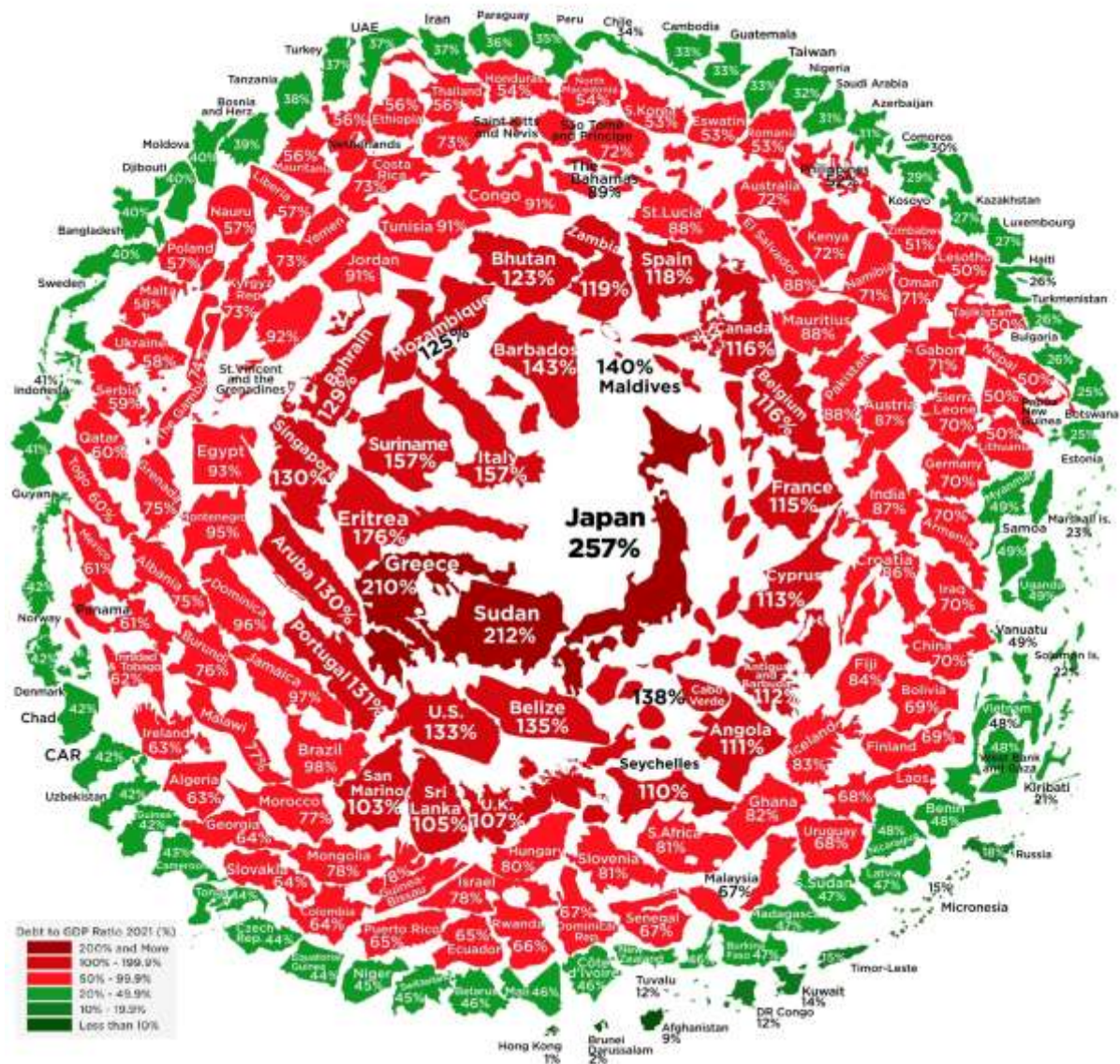
το Covid, επιτρέποντας στο κεφάλαιο, την εργασία, τις δεξιότητες και την καινοτομία να μετακινηθεί σε νέες επιχειρήσεις και τομείς. Πηγή: (Malpass, 2020)

Πολύ περισσότερο όταν ή πανδημία Covid-19, ανάγκασε τις κυβερνήσεις ανά τον κόσμο, προκειμένου να ενισχύουν τις οικονομίες τους, που επλήγησαν από τη πανδημία, να προχωρήσουν σε ενίσχυση των δαπανών, όταν ταυτόχρονα οι αυστηροί περιορισμοί που έθεσαν (lock downs) καθώς και ο φόβος εξάπλωσης του ιού, ανάγκασαν τους πολίτες να μένουν εντός των κατοικιών τους με αποτέλεσμα την πτώση των φορολογικών τους εσόδων.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να επηρεαστεί ο λόγος χρέους του ΑΕΠ για κάθε χώρα όπως θα δούμε και από το παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 24: Λόγος χρέους προς ΑΕΠ για κάθε χώρα

The State of the World's Government Debt

Πηγή: (Irena Martinčević, 2021)

Σύμφωνα με το ανωτέρω διάγραμμα, τα στοιχεία που προκύπτουν είναι ότι:

1. Η Ιαπωνία εξακολουθεί να έχει το υψηλότερο ποσοστό χρέους προς το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) στον κόσμο με 257%, το οποίο είναι σημαντικά υψηλότερο από άλλες ανεπτυγμένες χώρες. (Η Ελλάδα είναι στη Τρίτη θέση με ποσοστό χρέους προς το ΑΕΠ 210%)

2. Λόγω πανδημίας Covid-19, το δημόσιο χρέος σε όλο το κόσμο αυξήθηκε σημαντικά, με 3 χώρες να έχουν ποσοστό άνω του 200% και 32 χώρες με ποσοστό άνω του 100%.
3. Δεδομένου ότι η πανδημία Covid-19 δεν έχει τελειώσει, και πολλές χώρες εξακολουθούν να στηρίζουν τις οικονομίες τους, το δημόσιο χρέος αναμένεται να επιδεινωθεί περισσότερο στο μέλλον.
4. Οι χώρες που παράγουν πετρέλαιο όπως το Κουβέιτ, η Ρωσία και η Σαουδική Αραβία έχουν πολύ μικρά ποσοστά δημοσίου χρέους (14%, 18% και 31% αντίστοιχα).

Βιβλιογραφία

Anthony Shorrocks et al. (2019). *Global wealth report 2019*. Credit Suisse.

Irena Martinčević. (2021, 5 7). Ανάκτηση από howmuch.net:

<https://howmuch.net/articles/state-of-the-worlds-government-debt-2021>

Malpass, D. (2020, 10 7). *covid-19 fuels world's first rise in extreme poverty since 1990s*.

Ανάκτηση από Bloomberg: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-10-07/covid-19-fuels-world-s-first-rise-in-extreme-poverty-since-1990s>

5. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Ένα μέτρο σύγκρισης αναφορικά με την φτώχεια, είναι η παγκόσμια μεταβολή του Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) σε σταθερές τιμές (ποσοστιαία μεταβολή). Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), συλλέγοντας στοιχεία για τα τελευταία είκοσι χρόνια (2001-2021), παρατηρούμε ότι αν και το 2021 φαίνεται ως μια χρονιά ανάκαμψης σε παγκόσμιο επίπεδο, το 2020 το ΑΕΠ εμφάνισε αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πίνακας 2: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ), ποσοστιαία μεταβολή σε σταθερές τιμές

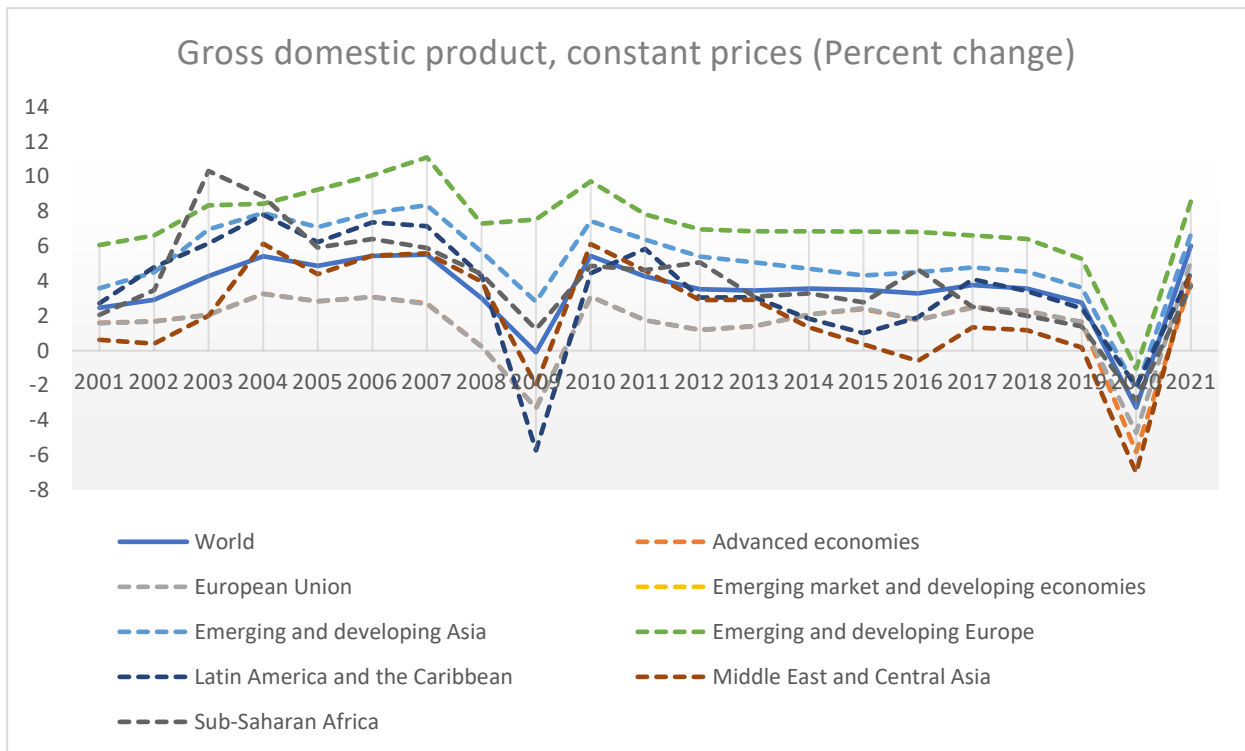
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ), Σταθερές Τιμές (Ποσοστιαία Μεταβολή)									
Έτος	World	Advanced economies	European Union	Emerging market and developing economies	Emerging and developing Asia	Emerging and developing Europe	Latin America and the Caribbean	Middle East and Central Asia	Sub-Saharan Africa
2001	2,458	1,597	1,581	3,59	6,061	2,713	0,622	2,057	4,727
2002	2,929	1,695	1,672	4,51	6,626	4,799	0,411	3,477	6,332
2003	4,289	2,063	2,062	6,967	8,352	6,163	2,006	10,324	4,864
2004	5,42	3,269	3,26	7,909	8,449	7,812	6,146	8,859	6,944
2005	4,865	2,841	2,842	7,105	9,245	6,241	4,396	5,928	6,282

2006	5,436	3,09	3,078	7,932	10,075	7,367	5,458	6,415	6,005
2007	5,518	2,718	2,69	8,358	11,105	7,163	5,586	5,903	6,617
2008	3,017	0,239	0,23	5,674	7,296	4,3	3,97	4,404	5,804
2009	-0,094	-3,287	-3,316	2,806	7,55	-5,727	-1,966	1,229	3,814
2010	5,437	3,109	3,11	7,446	9,73	4,444	6,126	4,88	7,005
2011	4,274	1,755	1,748	6,373	7,828	5,847	4,603	4,641	5,107
2012	3,53	1,198	1,188	5,4	6,975	3,061	2,911	5,085	4,82
2013	3,456	1,401	1,407	5,068	6,869	3,07	2,923	3,116	5,061
2014	3,561	2,079	2,082	4,717	6,864	1,846	1,34	3,299	5,149
2015	3,487	2,399	2,437	4,327	6,837	1,003	0,375	2,768	3,231
2016	3,291	1,763	1,773	4,504	6,824	1,909	-0,584	4,671	1,506
2017	3,762	2,527	2,465	4,783	6,618	4,109	1,335	2,521	3,084
2018	3,568	2,244	2,3	4,546	6,421	3,427	1,179	2,008	3,2
2019	2,764	1,651	1,638	3,617	5,283	2,434	0,182	1,402	3,178
2020	-3,267	-5,817	-4,713	-2,198	-1,026	-2,037	-7,012	-2,856	-1,932
2021	6,026	3,919	5,137	6,674	8,572	4,444	4,616	3,712	3,405

Πηγή: (International Monetary Fund, GDP per capita, current prices, 2021)

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) παρατηρούμε ότι η πανδημία COVID-19 επηρέασε σε παγκόσμιο επίπεδο το Εθνικό Ακαθάριστο Προϊόν πολύ περισσότερο από την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2009 (η οποία τότε είχε εμφανίσει σχεδόν μηδενική ποσοστιαία μεταβολή και είχε πλήξει περισσότερο την Ευρώπη (Ευρωπαϊκή Ένωση και τις αναπτυσσόμενες Ευρωπαϊκές χώρες), τις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και την Λατινική Αμερική. Εν αντιθέσει, οικονομίες όπως αναδυόμενες αγορές και οι αναπτυσσόμενες οικονομίες και ειδικότερα οι Ασιατικές Αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες μαζί με τις Μέση Ανατολή και τη Κεντρική Ασία, δηλαδή χώρες όπως η Κίνα, Ινδία, Σιγκαπούρη καθώς και την υποσαχάρια Αφρική, το έτος 2009 είχαν εμφανίσει θετική ποσοστιαία μεταβολή στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν τους σε σταθερές τιμές. Αντιθέτως, το 2020, όλες οι χώρες σε παγκόσμιο επίπεδο επηρεάστηκαν από την πανδημία και βρέθηκαν με αρνητική ποσοστιαία μεταβολή σε σταθερές τιμές του Εθνικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος τους. Μάλιστα αυτό απασχολεί όλο και περισσότερο τους Διεθνείς οργανισμούς και ειδικότερα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο καθώς η πτώση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, εντείνει την ανισότητα η οποία θεωρείται πλέον, όχι απλώς ως ατυχής συνέπεια αυτής της κοινής ατζέντας, αλλά ως κίνδυνος για τη προώθηση και τη διατήρηση της ολοκλήρωσης της παγκόσμιας αγοράς. Πηγή: (Nunn & White, 2017)

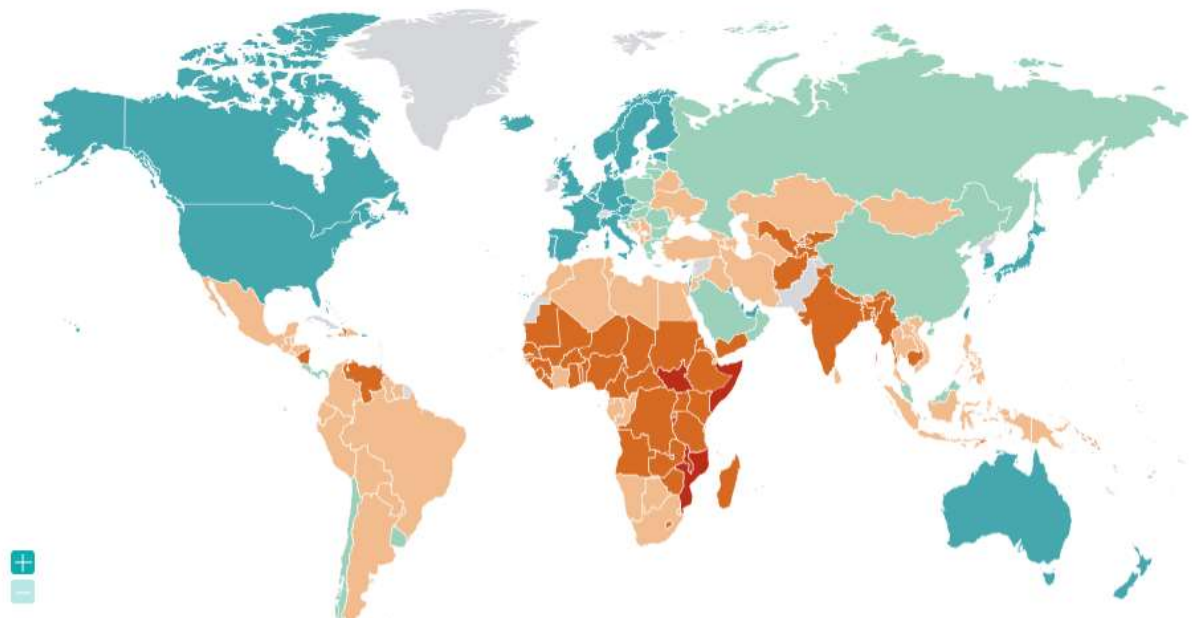
Διάγραμμα 25: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ), ποσοστιαία μεταβολή σε σταθερές τιμές

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

Διάγραμμα 26: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, τρέχουσες τιμές σε Δολάρια Αμερικής κατά άτομο.

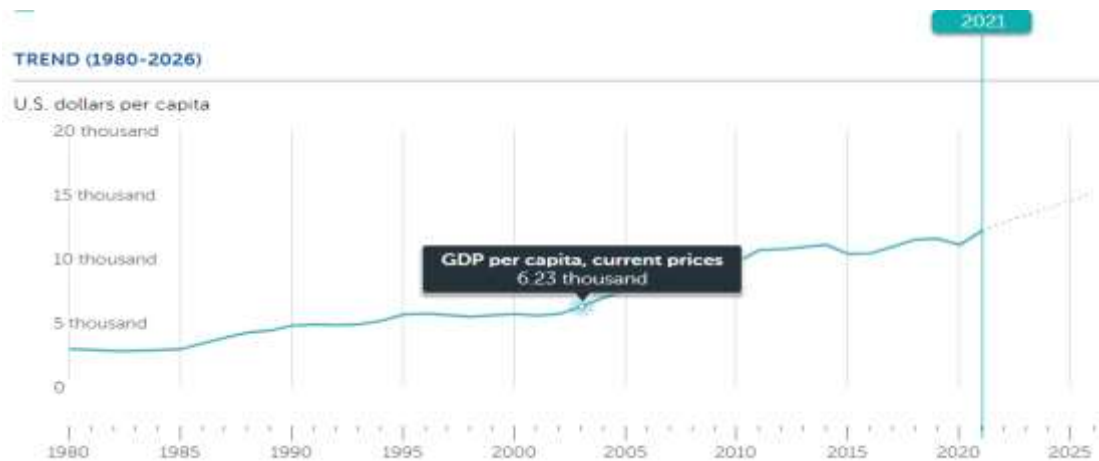
● 25,000 or more ● 10,000 - 25,000 ● 2,500 - 10,000 ● 500 - 2,500 ● under 500 ● no data

Πηγή: (International Monetary Fund, GDP per capita, current prices, 2021)

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε παγκόσμιο επίπεδο, έχει αυξηθεί από 5.660\$ Αμερικής το 2000 σε 12.160\$ Αμερικής το 2021 εμφανίζοντας μια αύξηση της τάξεως του 144% και αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνει τα επόμενα χρόνια (το 2026 αναμένεται να έχει φτάσει στα 14.500\$ Αμερικής ανά άτομο παρουσιάζοντας αύξηση 19,24% σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα).

Διάγραμμα 27: Τάση Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε παγκόσμιο επίπεδο (Έτη 1980 – 2026)

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

Βιβλιογραφία

International Monetary Fund. (2021). *GDP per capita, current prices*. Ανάκτηση από imf.org:

<https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/DA>

International Monetary Fund. (2021, October). *World Economic Outlook 2021 Database*.

Ανάκτηση από International Monetary Fund (IMF):

https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC

Nunn, A., & White, P. (2017). *The IMF and a New Global Politics*. Australian Political Economy Movement.

6. Πληθωρισμός

Όπως είδαμε προηγουμένως, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) δεν έμεινε ανεπηρέαστο από την πανδημία Covid-19. Πως όμως εξελίχθηκε ο πληθωρισμός και ποια είναι η διακύμανση του τα τελευταία είκοσι χρόνια?

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ο πληθωρισμός σε παγκόσμιο επίπεδο παραμένει σταθερός κοντά στο 4% με μόνη διακύμανση κατά τη περίοδο πριν και κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης του 2009. Σε αντίθεση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, το οποίο εμφάνισε πτώση κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ο πληθωρισμός παρέμεινε σταθερός.

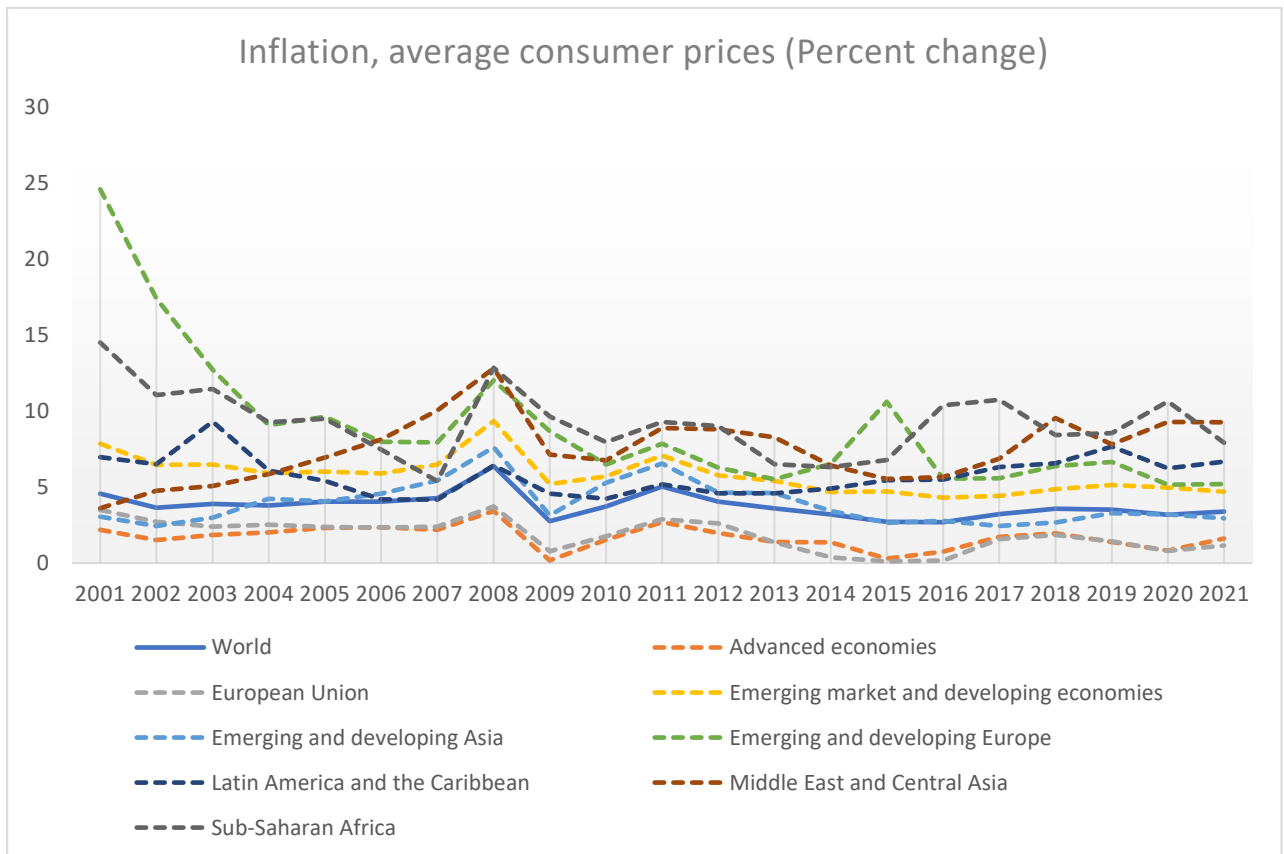
Πίνακας 3: Πληθωρισμός, μέσες τιμές καταναλωτή (Ποσοστό μεταβολής)

Πληθωρισμός, μέσες τιμές καταναλωτή (Ποσοστό μεταβολής)									
Έτος	World	Advanced economies	European Union	Emerging market and developing economies	Emerging and developing Asia	Emerging and developing Europe	Latin America and the Caribbean	Middle East and Central Asia	Sub-Saharan Africa
2001	4,569	2,185	3,487	7,853	3,055	24,568	6,956	3,609	14,498
2002	3,64	1,523	2,719	6,456	2,437	17,408	6,498	4,765	11,042
2003	3,885	1,845	2,39	6,481	2,988	12,713	9,299	5,066	11,445
2004	3,777	2,022	2,527	5,918	4,23	9,064	6,073	5,857	9,25
2005	4,035	2,321	2,369	6,025	4,062	9,619	5,404	6,946	9,492
2006	4,034	2,365	2,341	5,884	4,573	7,964	4,182	8,127	7,474
2007	4,273	2,188	2,398	6,472	5,436	7,923	4,172	10,04	5,388
2008	6,369	3,424	3,722	9,34	7,614	12,014	6,418	12,802	12,836
2009	2,753	0,176	0,782	5,194	3,128	8,675	4,558	7,138	9,634
2010	3,723	1,54	1,774	5,701	5,272	6,477	4,231	6,751	7,952
2011	5,038	2,702	2,872	7,075	6,541	7,838	5,182	8,883	9,283
2012	4,041	1,981	2,618	5,762	4,638	6,264	4,596	8,796	9,015
2013	3,588	1,379	1,371	5,405	4,607	5,516	4,578	8,275	6,509
2014	3,191	1,376	0,388	4,668	3,437	6,515	4,892	6,421	6,304
2015	2,708	0,304	0,111	4,717	2,649	10,612	5,441	5,532	6,769
2016	2,689	0,747	0,166	4,303	2,774	5,548	5,484	5,653	10,368
2017	3,218	1,718	1,584	4,423	2,441	5,573	6,314	6,857	10,73
2018	3,586	1,962	1,851	4,863	2,668	6,373	6,572	9,521	8,408
2019	3,505	1,398	1,433	5,136	3,28	6,641	7,651	7,809	8,541
2020	3,175	0,81	0,793	4,964	3,187	5,155	6,237	9,28	10,62
2021	3,385	1,616	1,164	4,691	2,94	5,193	6,673	9,268	7,909

Πηγή: (International Monetary Fund, GDP per capita, current prices, 2021)

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα, θα δούμε ότι η διαφορά επί τοις % ανάμεσα στα έτη 2001 και 2021 σε παγκόσμιο επίπεδο είναι σχεδόν 1,2% ενώ για τις αναπτυγμένες οικονομίες είναι περίπου 0,55%. Η μικρότερη διαφορά παρατηρείται στη Λατινική Αμερική της τάξεως του 0,283%, η μεγαλύτερη πτώση παρατηρείται στην Αναδυόμενη και Αναπτυσσόμενη Ευρώπη (κυρίως κράτη της Ανατολικής Ευρώπης) της τάξης του 19,375% με την Υποσαχάρια Αφρική και τις αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες να ακολουθούν με 6,59% και 3,16% αντίστοιχα, ενώ η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στη Μέση Ανατολή και Κεντρική Ασία της τάξης του 5,66%. Τα παραπάνω απεικονίζονται και στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 28: Πληθωρισμός, μέσες τιμές καταναλωτή (Ποσοστό μεταβολής)

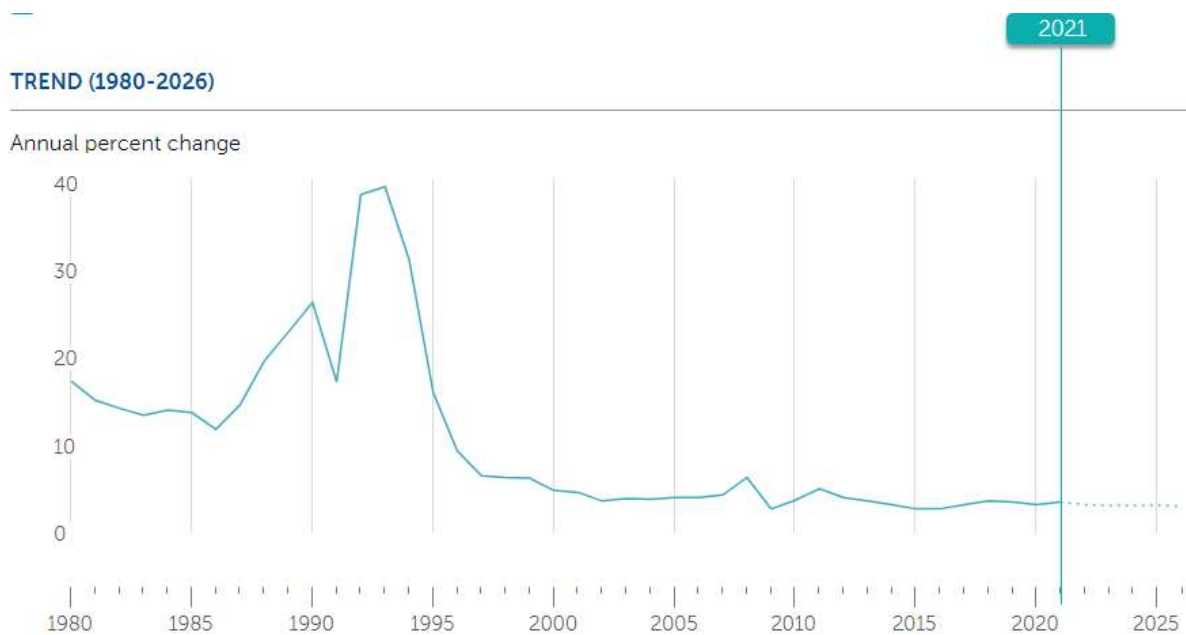
Πηγή: (International Monetary Fund, GDP per capita, current prices, 2021)

Ειδικότερα για το 2021, σύμφωνα με τα στοιχεία από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) προκύπτει ότι όσον αφορά το ποσοστό πληθωρισμού (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή) όσον αφορά τις μέσες τιμές καταναλωτή, η Μέση Ανατολή και Κεντρική Ασία, εμφανίζει τη μεγαλύτερη αύξηση της τάξης του 11,2%, με την Υποσαχάρια Αφρική και

την Αναδυόμενη και Αναπτυσσόμενη Ευρώπη να ακολουθούν με ποσοστά 9,8% και 6,5% αντίστοιχα. Όσον αφορά τη μικρότερη αύξηση (ποσοστιαία μεταβολή στις μέσες τιμές καταναλωτή) αυτή εμφανίζεται στις αναπτυγμένες χώρες και την Ευρωπαϊκή Ένωση με ποσοστά 1,6%

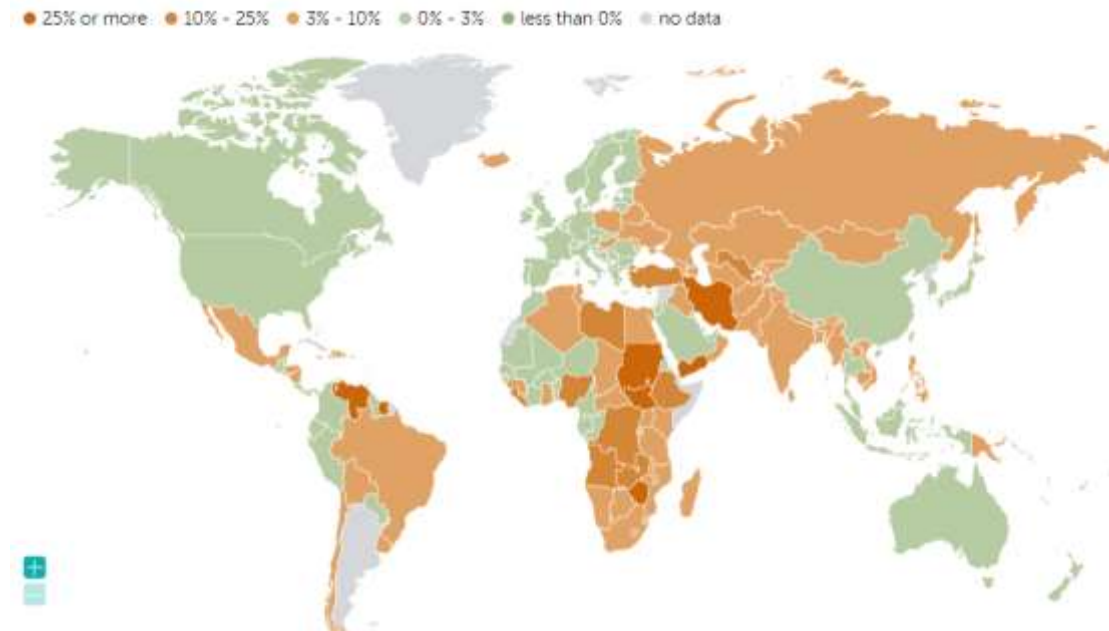
Μάλιστα η τάση αυτή όσον αφορά το ποσοστό πληθωρισμού, αναμένεται να παραμείνει σε σταθερά επίπεδα σύμφωνα και με το παρακάτω διάγραμμα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου το οποίο αναμένεται να κυμανθεί κοντά στο 3,5%.

Διάγραμμα 29: Τάση ποσοστού Πληθωρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο (Έτη 1980 – 2026)

Πηγή: (International Monetary Fund, Inflation rate, average consumer prices, 2021)

Διάγραμμα 30: Ποσοστό πληθωρισμού, μέσες τιμές καταναλωτή (Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)

Πηγή: (International Monetary Fund, Inflation rate average consumer prices, 2021)

Βιβλιογραφία

International Monetary Fund. (2021). *GDP per capita, current prices*. Ανάκτηση από [imf.org](https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/DA):
<https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/DA>

International Monetary Fund. (2021). *Inflation rate average consumer prices*. Ανάκτηση από [imf.org](https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIPCH@WEO/WEOORLD):
<https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIPCH@WEO/WEOORLD>

International Monetary Fund. (2021, October). *World Economic Outlook 2021 Database*.
Ανάκτηση από International Monetary Fund (IMF):
https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC

7. Επενδύσεις και Αποταμιεύσεις

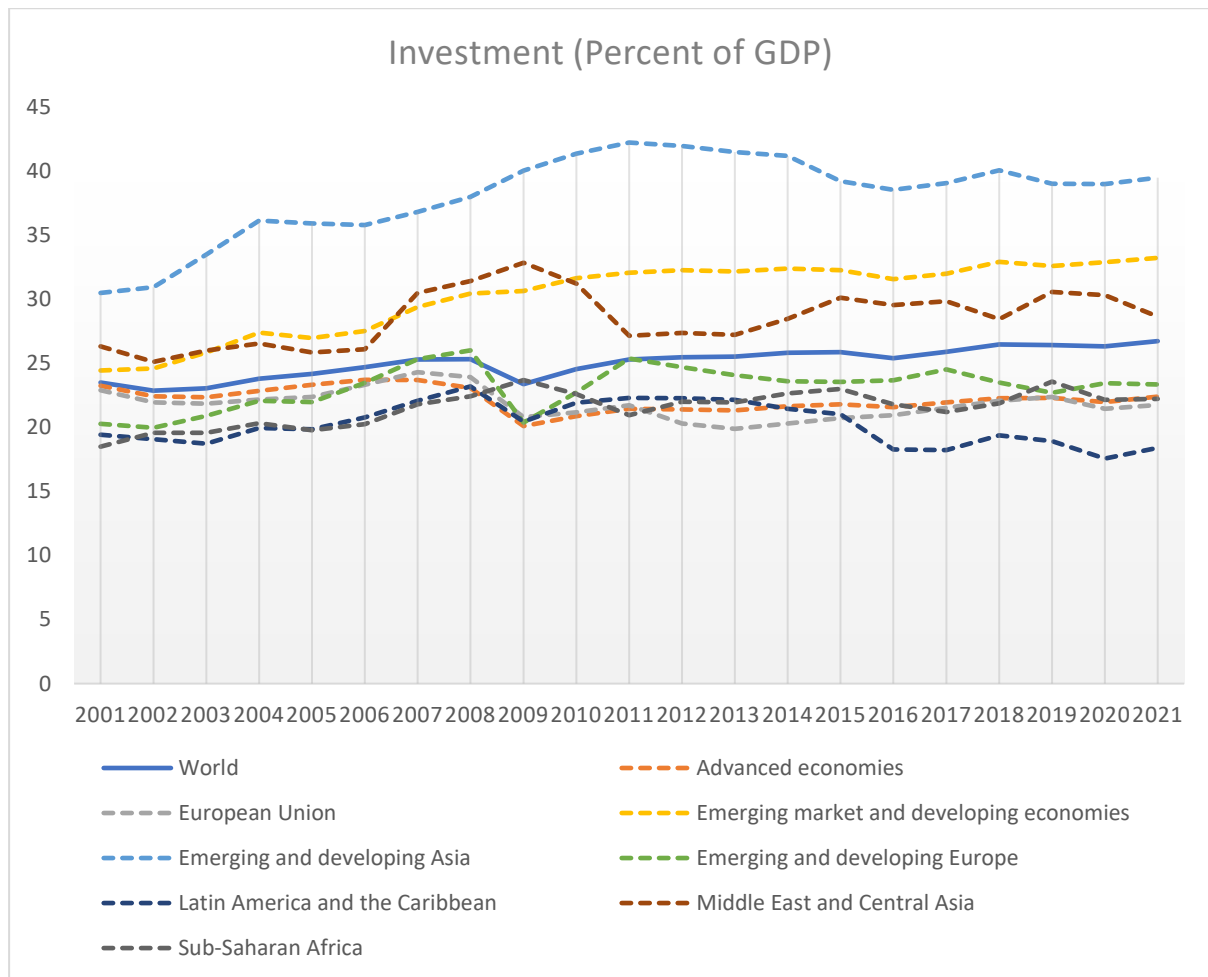
Ενώ ο πληθωρισμός παρέμεινε σταθερός και το ΑΕΠ συρρικνώθηκε, σημαντικό ρόλο έπαιξαν τα ποσοστά των επενδύσεων καθώς και το ποσοστό των αποταμιεύσεων καθώς αυτά συμβάλλουν στο ποσοστό ανάπτυξης της οικονομίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΝΤ παρατηρούμε ότι οι επενδύσεις ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος παρέμειναν σταθερές (κοντά στο 25%) σε βάθος εικοσαετίας (έτη 2001-2021) ακόμα και κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι περιοχές που επενδύουν περισσότερο (ως ποσοστό του ΑΕΠ) είναι οι αναδυόμενες περιοχές και αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας με την Κίνα να κρατάει τα ηνία με την μέση Ανατολή και Κεντρική Ασία να ακολουθούν. Από την άλλη, οι περιοχές που επενδύουν λιγότερο (σε ποσοστό του ΑΕΠ) είναι οι χώρες της Λατινικής Αμερικής με την Ευρωπαϊκή Ένωση να ακολουθεί.

Πίνακας 4: Επένδυση (ποσοστό του ΑΕΠ)

Επένδυση (ποσοστό του ΑΕΠ)									
Έτος	World	Advanced economies	European Union	Emerging market and developing economies	Emerging and developing Asia	Emerging and developing Europe	Latin America and the Caribbean	Middle East and Central Asia	Sub-Saharan Africa
2001	23,501	23,254	22,908	24,442	30,497	20,284	19,424	26,333	18,498
2002	22,866	22,43	21,953	24,61	30,957	19,971	19,066	25,116	19,582
2003	23,062	22,358	21,849	25,86	33,492	20,896	18,722	26,002	19,571
2004	23,811	22,842	22,176	27,406	36,15	22,077	19,959	26,546	20,324
2005	24,179	23,325	22,384	26,969	35,914	21,982	19,858	25,839	19,774
2006	24,689	23,715	23,317	27,518	35,796	23,465	20,789	26,09	20,258
2007	25,292	23,699	24,309	29,388	36,813	25,325	22,067	30,505	21,796
2008	25,336	23,077	23,925	30,448	37,989	26,013	23,199	31,429	22,418
2009	23,367	20,103	20,8	30,655	40,033	20,366	20,449	32,852	23,693
2010	24,553	20,887	21,179	31,66	41,366	22,739	21,917	31,229	22,59
2011	25,292	21,456	21,736	32,077	42,235	25,385	22,292	27,158	20,95
2012	25,487	21,415	20,303	32,279	41,976	24,698	22,266	27,369	22,002
2013	25,517	21,319	19,887	32,168	41,485	24,082	22,153	27,224	21,95
2014	25,825	21,65	20,293	32,393	41,194	23,59	21,441	28,484	22,647
2015	25,875	21,801	20,737	32,278	39,212	23,552	21,022	30,115	22,999
2016	25,397	21,574	20,946	31,567	38,543	23,687	18,276	29,539	21,807
2017	25,902	21,952	21,527	31,994	39,067	24,526	18,228	29,838	21,215
2018	26,478	22,267	22,077	32,911	40,077	23,514	19,378	28,447	21,876
2019	26,435	22,313	22,382	32,607	39,024	22,706	18,935	30,567	23,58
2020	26,331	21,987	21,454	32,91	39,008	23,457	17,567	30,317	22,147
2021	26,735	22,409	21,757	33,234	39,506	23,353	18,412	28,657	22,233

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

Διάγραμμα 31: Επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

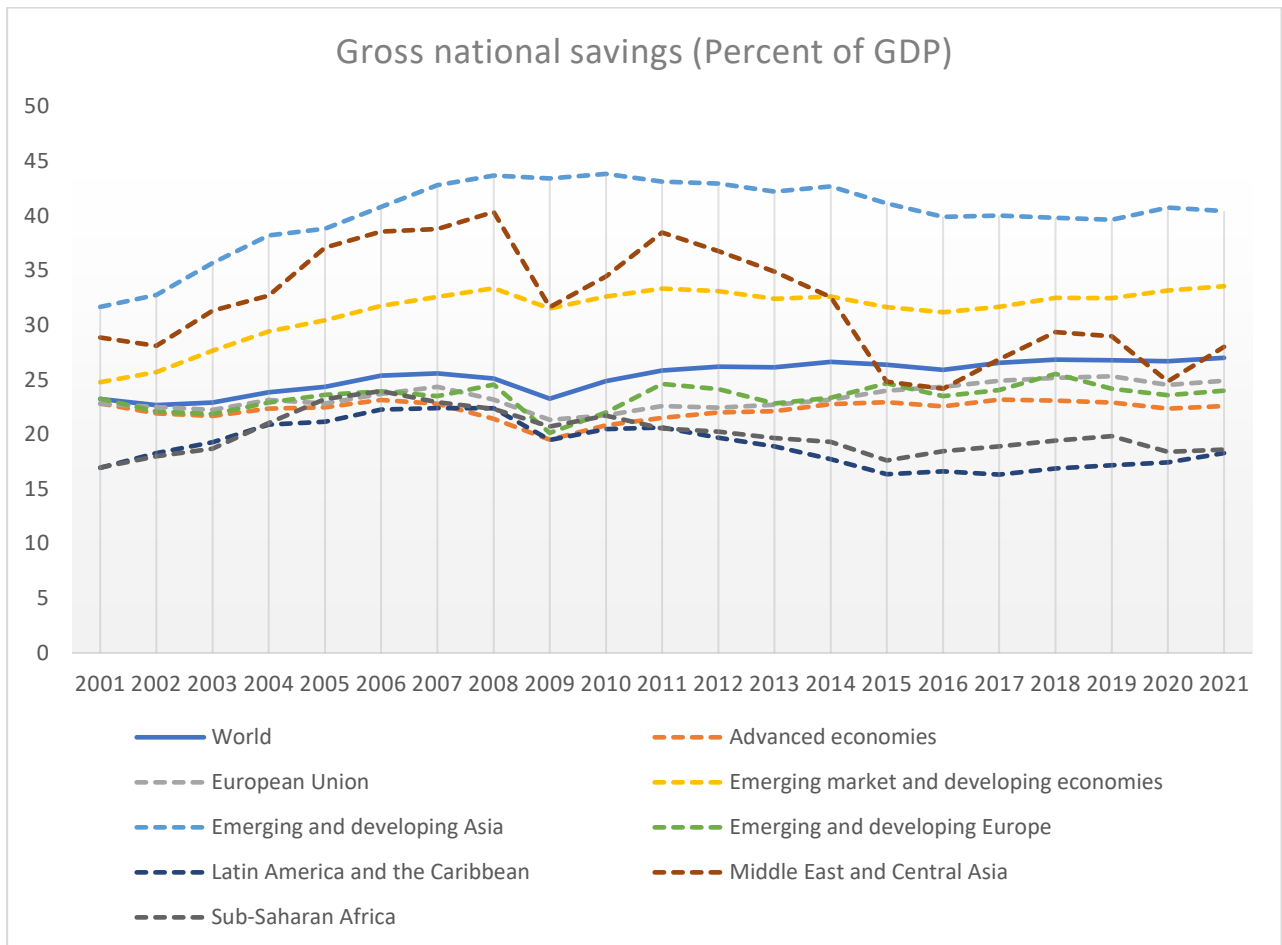
Όπως είδαμε προηγουμένως, αν και κάποιος θα περίμενε ότι οι επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ θα αυξανότανε εν καιρώ πανδημίας με απώτερο στόχο να τονωθεί η οικονομία, παρατηρήσαμε ότι έμεινε σε σταθερά επίπεδα. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με τις Ακαθάριστες Εθνικές Αποταμιεύσεις (ως ποσοστό του ΑΕΠ) με το ποσοστό της αποταμίευσης να παραμένει σχετικά σταθερό τα τελευταία 20 χρόνια με το ποσοστό να κυμαίνεται κοντά στο 25%. Το μεγαλύτερο ποσοστό αποταμίευσης παρατηρείται κυρίως στις αναδυόμενες περιοχές και αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας με αύξηση κοντά στο 8,8% ενώ η μεγαλύτερη μείωση παρατηρείται στη μέση Ανατολή και Κεντρική Ασία με ποσοστό κοντά στο 0,9%.

Πίνακας 5: Ακαθάριστη εθνική αποταμίευση (ποσοστό του ΑΕΠ)

Ακαθάριστη εθνική αποταμίευση (ποσοστό του ΑΕΠ)									
Έτος	World	Advanced economies	European Union	Emerging market and developing economies	Emerging and developing Asia	Emerging and developing Europe	Latin America and the Caribbean	Middle East and Central Asia	Sub-Saharan Africa
2001	23,219	22,809	22,779	24,773	31,661	23,255	16,923	28,867	16,964
2002	22,673	21,908	22,493	25,7	32,762	22,092	18,296	28,099	17,985
2003	22,896	21,69	22,226	27,647	35,694	21,862	19,274	31,325	18,684
2004	23,857	22,339	23,131	29,42	38,209	22,919	20,878	32,702	21,036
2005	24,346	22,461	22,809	30,425	38,806	23,614	21,153	37,075	23,245
2006	25,374	23,141	23,707	31,769	40,796	23,943	22,262	38,565	23,953
2007	25,565	22,805	24,341	32,562	42,806	23,506	22,398	38,781	22,938
2008	25,117	21,407	23,18	33,373	43,685	24,552	22,381	40,347	22,323
2009	23,264	19,509	21,328	31,509	43,417	20,13	19,486	31,637	20,723
2010	24,883	20,827	21,743	32,617	43,829	22,008	20,482	34,446	21,71
2011	25,837	21,506	22,59	33,349	43,12	24,607	20,627	38,469	20,549
2012	26,204	21,993	22,435	33,099	42,948	24,149	19,692	36,774	20,243
2013	26,146	22,122	22,711	32,396	42,225	22,82	18,898	34,889	19,65
2014	26,629	22,753	23,176	32,6	42,678	23,359	17,739	32,556	19,32
2015	26,361	22,944	23,997	31,63	41,132	24,653	16,363	24,811	17,596
2016	25,888	22,553	24,335	31,173	39,897	23,494	16,613	24,177	18,465
2017	26,546	23,177	24,907	31,654	40,013	24,061	16,316	26,858	18,906
2018	26,849	23,093	25,18	32,493	39,802	25,529	16,876	29,359	19,436
2019	26,776	22,915	25,311	32,464	39,634	24,16	17,18	28,983	19,825
2020	26,676	22,342	24,523	33,154	40,737	23,573	17,423	24,847	18,412
2021	27,001	22,583	24,905	33,551	40,433	23,995	18,283	28,011	18,595

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

Διάγραμμα 32: Αποταμιεύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ

Πηγή: (International Monetary Fund, World Economic Outlook 2021 Database, 2021)

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αποταμίευσης (ως ποσοστό του ΑΕΠ), το παρουσιάζουν οι αναδυόμενες περιοχές και αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ασίας με ποσοστό άνω του 40% όταν το παγκόσμιο ποσοστό αποταμίευσης ως ποσοστό του ΑΕΠ κυμαίνεται κοντά στο 25%. Επίσης, με βάση τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε ότι η Μέση Ανατολή και Κεντρική Ασία, εμφανίζουν τις μεγαλύτερες διακυμάνσεις όσον αφορά τα ποσοστά αποταμίευσης (ως ποσοστό του ΑΕΠ).

Σύμφωνα με τα παραπάνω διαγράμματα γίνεται εμφανές ότι ενώ το ΑΕΠ (ποσοστιαία μεταβολή) το έτος 2020 λόγω κορονοϊού σε παγκόσμιο επίπεδο φθίνει, ο πληθωρισμός παρέμεινε σταθερός σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό σημαίνει ότι το γενικό επίπεδο τιμών παραμένει σταθερό ενώ η οικονομία παράγει λιγότερα αγαθά και υπηρεσίες. Η παραγωγή λιγότερων αγαθών και υπηρεσιών, δεδομένης και της πανδημίας, πρόκειται να αυξήσει τα επίπεδα της ανεργίας και άρα της φτώχειας και των κοινωνικών ανισοτήτων σε παγκόσμιο επίπεδο. Την ίδια στιγμή οι επενδύσεις και οι

αποταμιεύσεις παραμένουν σε σταθερά σχετικά επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ σε παγκόσμιο επίπεδο.

Βιβλιογραφία

International Monetary Fund. (2021, October). *World Economic Outlook 2021 Database*.

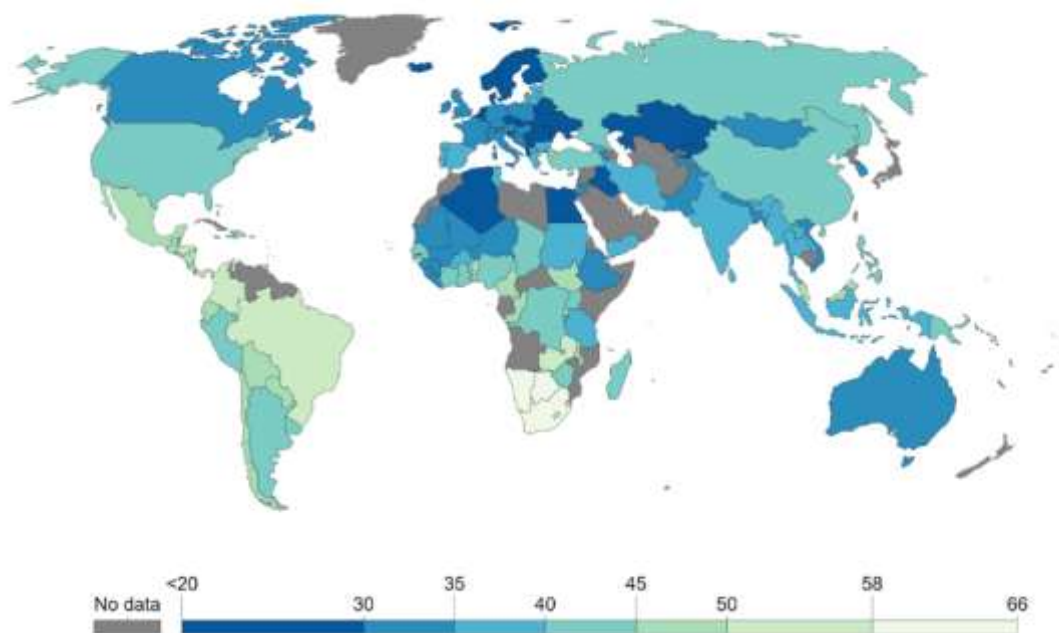
Ανάκτηση από Internatioanl Monetary Fund (IMF):

https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC

8. Συντελεστής GINI

Ως ο πλέον συνηθισμένος δείκτης μέτρησης της εισοδηματικής ανισότητας διεθνώς έχει οριστεί ο συντελεστής Gini. Ο συντελεστής Gini, μετρά την κατανομή του εισοδήματος συγκρίνοντας την εισοδηματική κατάσταση κάθε νοικοκυριού με την εισοδηματική κατάσταση όλων των άλλων νοικοκυριών. Εκ κατασκευής, ο συντελεστής εκφράζεται ως ποσοστιαία τιμή μεταξύ 0 και 100. Όταν ο συντελεστής Gini ισούται με 0, υπάρχει τέλεια εισοδηματική ισότητα, ενώ, όταν ο συντελεστής Gini είναι ίσος με 100, όλα τα εισοδήματα σε μια οικονομία συσσωρεύονται σε ένα μόνο νοικοκυριό, γεγονός που υποδηλώνει τέλεια εισοδηματική ανισότητα.

Διάγραμμα 33: Οικονομική ανισότητα – Δείκτης Gini Στοιχεία 2019

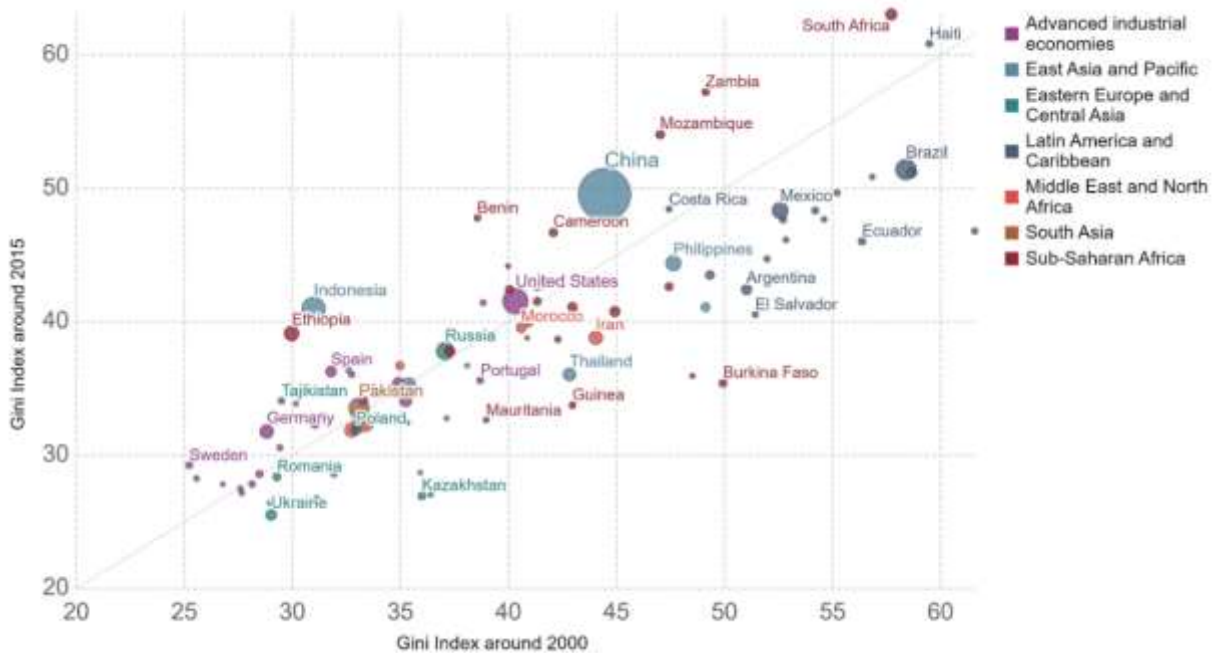

Πηγή: (Roser & Ortiz-Ospina, 2019)

Εμφανίζονται τα δεδομένα ανισότητας της Παγκόσμιας Τράπεζας PovInNet. Αυτό το πεδίο δεδομένων περιλαμβάνει τόσο τα εισοδήματα όσο και τα μέτρα κατανάλωσης και η συγκρισιμότητα μεταξύ των χωρών είναι επομένως περιορισμένη. Ένας υψηλότερος δείκτης Gini δείχνει υψηλότερη ανισότητα

Όσον αφορά το ερώτημα που προκύπτει για το πόσο έχει μεταβληθεί ο συντελεστής Gini στη πάροδο του χρόνου, το παρακάτω διάγραμμα εμφανίζει τις εκτιμήσεις που βασίζονται σε δεδομένα ερευνών νοικοκυριών είτε για εισόδημα είτε για κατανάλωση. Οι χώρες εμφανίζονται μόνο όταν συγκρίσιμες έρευνες εντός τριών ετών ήταν διαθέσιμες για κάθε έτος αναφοράς

Διάγραμμα 34: Μεταβολή δείκτη Gini κατά τα έτη 2000-2015

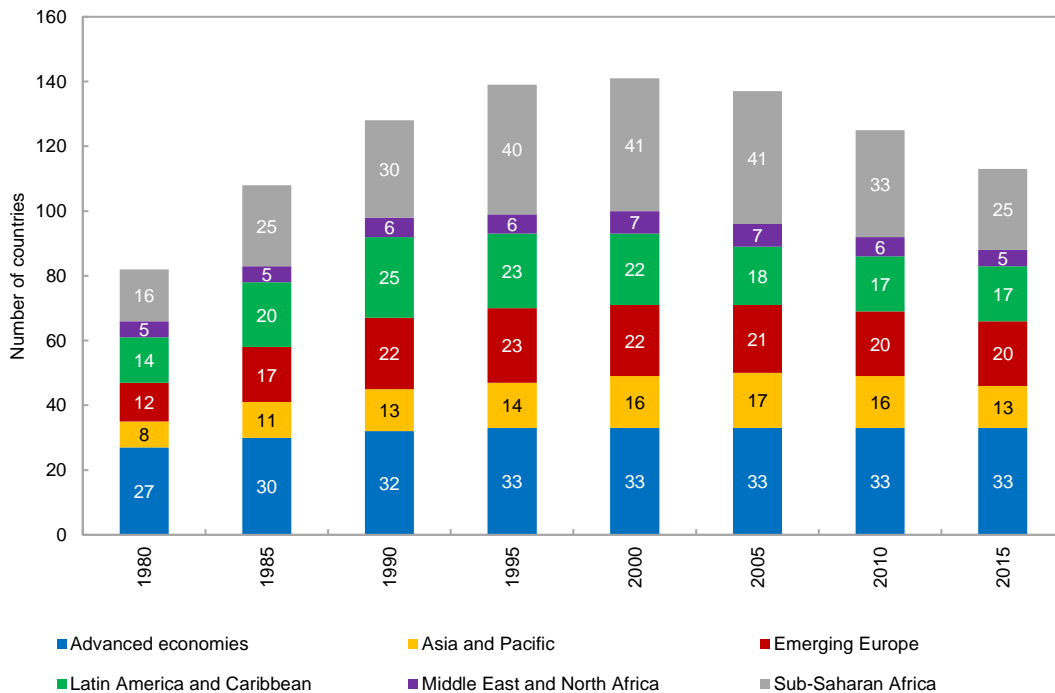

Πηγή: (James Davies et al. Global wealth report, 2021)

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε ότι μικρότερη ανισότητα υπάρχει σε χώρες όπως η Σουηδία, η Ουκρανία, η Ρουμανία και η Γερμανία με δείκτη Gini κοντά στο 30 (ή και μικρότερο). Χώρες όπως η Ρωσία και η Αμερική εμφανίζονται στη μέση του διαγράμματος με δείκτη Gini κοντά στο 40, ο δείκτης Gini για τη Κίνα είναι κοντά στο 50 ενώ οι μεγαλύτερες κοινωνικές ανισότητες εμφανίζονται σε χώρες όπως η Αϊτή και Νότια Αφρική με δείκτη κοντά στο 60.

Αν θέλαμε να το δούμε ανά περιοχή, το παρακάτω διάγραμμα, εμφανίζει το σύνολο δεδομένων ανισότητας συντελεστή Gini λαμβάνοντας δεδομένα ανά πέντε έτη.

Διάγραμμα 35: Σύνολο δεδομένων ανισότητας εισοδήματος Gini: Λήψη δεδομένων ανά πέντε έτη, 1980-2015

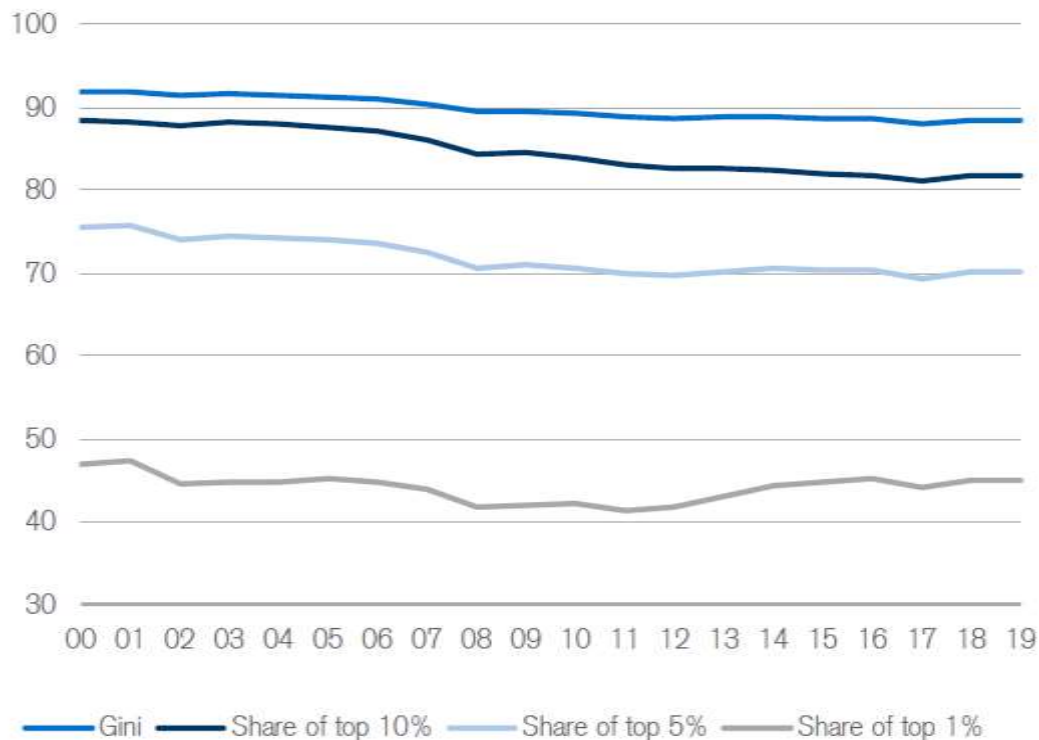
Πηγή: (IMF Staff; Eurostat Statistics; PovcalNet; Organiz, 2017)

Υπολογισμοί προσωπικού του ΔΝΤ, χρησιμοποιώντας δεδομένα από τη Μελέτη Εισοδήματος του Λουξεμβούργου; the Organisation for Economic Co-operation and Development's Income Distribution Database; Eurostat Income Inequality Statistics; the Socio-Economic Database for Latin America and the Caribbean; and PovcalNet. (Έκθεση ΔΝΤ: Έντοπίζοντας την ανισότητα Οκτώβριος 2017)

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία, ο δείκτης Gini παραμένει σταθερός για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες τα 20 έτη (δείκτης Gini 33) ενώ εμφανίζει μια μικρή αύξηση για την Ασία και τον Ειρηνικό ωκεανό. Αντιθέτως για την αναπτυσσόμενη Ευρώπη, ο δείκτης μειώνεται είναι ελαφρώς μειούμενος, για τη Μέση ανατολή και Κεντρική Ασία παραμένει σχετικά σταθερός τα τελευταία 25 χρόνια ενώ μειώνεται για τις περιοχές της Λατινικής Αμερικής και της Υποσαχάριας Αφρικής (όπου παρατηρούνται και οι μεγαλύτερες κοινωνικές ανισότητες σε παγκόσμιο επίπεδο).

Όπως είπαμε και αρχικά, Όταν ο συντελεστής Gini ισούται με 0, υπάρχει τέλεια εισοδηματική ισότητα, ενώ, όταν ο συντελεστής Gini είναι ίσος με 100, όλα τα εισοδήματα σε μια οικονομία συσσωρεύονται σε ένα μόνο νοικοκυριό, γεγονός που υποδηλώνει τέλεια εισοδηματική ανισότητα. Αν παρατηρήσουμε την ανισότητα του παγκόσμιου Πλούτου για τα έτη 2000-2019,

Διάγραμμα 36: Ανισότητα του παγκόσμιου πλούτου, 2000–19

Πηγή: (Anthony Shorrocks et al Global wealth report , 2019)

Θα παρατηρήσουμε ότι οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι το μερίδιο του κορυφαίου 1% έδειξε πτωτικές τάσεις μέχρι την παγκόσμια οικονομική κρίση, ανοδικές τάσεις μέχρι το 2016 όπου και έκτοτε σταθεροποιήθηκε. Σήμερα, το κορυφαίο 1% κατέχει το 45,0% των παγκόσμιων καθαρών περιουσιακών στοιχείων, μειωμένο ελαφρώς από το μερίδιο 46,9% που είχε το 2000. Ο συντελεστής Gini καθώς και τα ποσοστά των κορυφαίων 5% και 10% επίσης μειώθηκαν μεταξύ 2000 και 2008. Αλλά οι τάσεις έχουν απόκλιση από το κορυφαίο μοτίβο 1% από τη περίοδο της κρίσης και μετά. Το μερίδιο του κορυφαίου 5%, για παράδειγμα, δεν έχει μεταβληθεί σχεδόν, από 70,6% το 2008 σε 70,2% το 2019, ενώ βρίσκεται 5,4% μονάδες χαμηλότερα από την τιμή του 2000. Διαχρονικά τα μερίδια του κορυφαίου 10% και του συντελεστή Gini συνέχισαν να έχουν τάση προς τα κάτω.

Ο δείκτης Gini αν και παρουσιάστηκε το 1914 από τον Corrado Gini παραμένει ένας δείκτης ο οποίος είναι εξαιρετικά επίκαιρος όσον αφορά τη μέτρηση του βαθμού ανισότητας στην κατανομή του εισοδήματος και του πλούτου. Μάλιστα αυτός ο δείκτης εξακολουθεί να θεωρείται σημαντικός καθώς χρησιμοποιείται ευρέως σε πολλούς τομείς έρευνας και εφαρμογής, όπως η οικονομία, η στατιστική, η ιατρική, η βιολογία, η οικολογία κ.λπ. Η επιτυχία του δείκτη Gini οφείλεται σίγουρα στην απλότητά του και ευκολία ερμηνείας χάρη στη διαισθητική γραφική του σχέση με την καμπύλη Lorenz. Ένας σημαντικός λόγος που παραμένει τόσο δημοφιλής και επίκαιρος είναι το γεγονός ότι ο δείκτης Gini μπορεί να αποσυντεθεί ανά πηγές και ανά πληθυσμιακές ομάδες (ή υποπληθυσμούς). Η αποσύνθεση των δεικτών εισοδηματικής ανισότητας, είναι χρήσιμη για τους ερευνητές καθώς τους επιτρέπει να εντοπίζουν πιθανούς παράγοντες ανισότητας αποτελώντας ένα έγκυρο εργαλείο για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικών. (Giorgi, 2016). Έχει παρατηρηθεί ότι όταν ένα νοικοκυριό βρίσκεται στις δύο ουρές της κατανομής και δεχτεί μια πρόσθετη αύξηση, η επίδραση στον δείκτη Gini είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με ένα νοικοκυριό μεσαίου εισοδήματος που θα λάμβανε την ίδια αύξηση. Ως εκ τούτου, ο δείκτης Gini δεν είναι υπερβολικά ευαίσθητος στις αλλαγές στη μέση της κατανομής αλλά στις αλλαγές στο επάνω και το κάτω μέρος της κατανομής. (Joseph L. Gastwirth, 2017)

Όπως είδαμε προηγουμένως, ο δείκτης Gini μπορεί να προκύψει από τη καμπύλη Lorenz. Η καμπύλη Lorenz η οποία αναφέρθηκε προηγουμένως είναι ένα γραφικό εργαλείο το οποίο αντιπροσωπεύει την εξάπλωση μιας κατανομής πιθανοτήτων και η παραδοσιακή του χρήση ήταν να χαρακτηρίσει τις κατανομές πλούτου ή εισοδήματος του πληθυσμού, ή πιο συγκεκριμένα, τις ανισότητες στον πλούτο ή στο εισόδημα. (N. C. Kakwani, 1977). Ενώ ο δείκτης Gini χρησιμοποιείται συνήθως σε, π.χ., οικονομική έρευνα, υποφέρει από ασάφεια λόγω έλλειψης διατήρησης της κυριαρχίας του Lorenz. Η διερεύνηση μεγάλων συνόλων εμπειρικών κατανομών εισοδημάτων των χωρών του κόσμου για πολλά χρόνια έδειξε:

1. Οι δείκτες Gini επικεντρώνονται σε μια τιμή 33,33% που αντιστοιχεί στον δείκτη Gini της ομοιόμορφης κατανομής
2. Οι καμπύλες Lorenz του αυτών των κατανομών είναι συνεπείς με τις καμπύλες Lorenz των λογαριθμικών κανονικών κατανομών. Αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να παρέχει ένα ισοδύναμο διατήρησης της κυριαρχίας Lorenz του δείκτη Gini.

Για αυτό το λόγο προτείνεται ένα τροποποιημένο μέτρο με βάση την λογαριθμική-κανονική προσέγγιση και την τυποποίηση των καμπυλών Lorenz. Είναι ο δείκτης UGini

ο οποίος παρέχει μια ουσιαστική και διαισθητική τυποποίηση για την ομοιόμορφη κατανομή, καθώς αυτό χαρακτηρίζει τις κοινωνίες που παρέχουν ίσες ευκαιρίες. Ο δείκτης UGini μπορεί να μεταφερθεί εκ νέου στον κλασικό δείκτη για να διατηρηθεί η συγκρισιμότητα με προηγούμενες έρευνες. (Alfred Ultsch & Jörn Löttsch, 2017)

Βιβλιογραφία

Alfred Ultsch & Jörn Löttsch. (2017). A data science based standardized Gini index as a Lorenz dominance preserving measure of the inequality of distributions. *Public Library of Science*.

Anthony Shorrocks et al Global wealth report . (2019). *Global wealth report 2019*. Credit Suisse.

Giorgi, G. M. (2016). THE GINI CONCENTRATION INDEX: A REVIEW OF THE INFERENCE LITERATURE. *Journal of Economic Surveys*, 2-3.

IMF Staff; Eurostat Statistics; PovcalNet; Organiz. (2017). *IMF Report: Detecting Inequality October 2017*. New York: IMF.

James Davies at Al. Global Wealth Report . (2021). *Global wealth report 2021*. Credit Suisse.

Joseph L. Gastwirth. (2017). Is the Gini Index of Inequality Overly Sensitive to Changes in the Middle of the Income Distribution? *Department of Statistics, George Washington*, 1-11.

N. C. Kakwani. (1977). Applications of Lorenz Curves in Economic Analysis. *The Econometric Society*, 719-728.

Roser, M., & Ortiz-Ospina, E. (2019). *Gini Index 2019*. Ανάκτηση από ourworldindata.org: <https://ourworldindata.org/income-inequality>

9. Δείκτης Gini σε Ελλάδα και Ευρώπη.

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση έχει εντείνει το κοινωνικο-οικονομικό χάσμα στην Ευρώπη τις τελευταίες δεκαετίες. Η οικονομική ανάπτυξη πλήττεται ιδιαίτερα από την υψηλή και αυξανόμενη ανισότητα. Η κοινωνική συνοχή έχει επηρεαστεί άμεσα από τη κοινωνική ανισότητα. Η ανισότητα μπορεί επίσης να μειώσει την κοινωνική εμπιστοσύνη στους θεσμούς και να τροφοδοτήσει την πολιτική και κοινωνική αστάθεια. Αυτό οφείλεται:

1. Στο γεγονός ότι όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο της οικονομικής ανισότητας, τόσο μεγαλύτερα θα είναι τα «κοινωνικά εμπόδια» μεταξύ των ομάδων. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα όλο και μικρότερος αριθμός ατόμων να αισθάνονται εξοικείωση και σύνδεση με άλλους ανθρώπους.

2. Επιπλέον, η ανισότητα μπορεί να δημιουργήσει μια αντίληψη αδικίας. Η ύπαρξη αθέμιτων πλεονεκτημάτων και ευκαιριών, είναι βασικός λόγος στο να μην μπορέσει να αναπτυχθεί ανάμεσα στα άτομα.
3. Η ύπαρξη ανισοτήτων ανάμεσα στις πληθυσμιακές ομάδες μπορεί να οδηγήσει σε διαφωνίες σχετικά με το τρόπο κοινής χρήσης (και χρηματοδότησης) των δημόσιων αγαθών και αυτή η διαφωνία μπορεί να οδηγήσει σε διάρρηξη των κοινωνικών δεσμών και μείωση της κοινωνικής συνοχής.

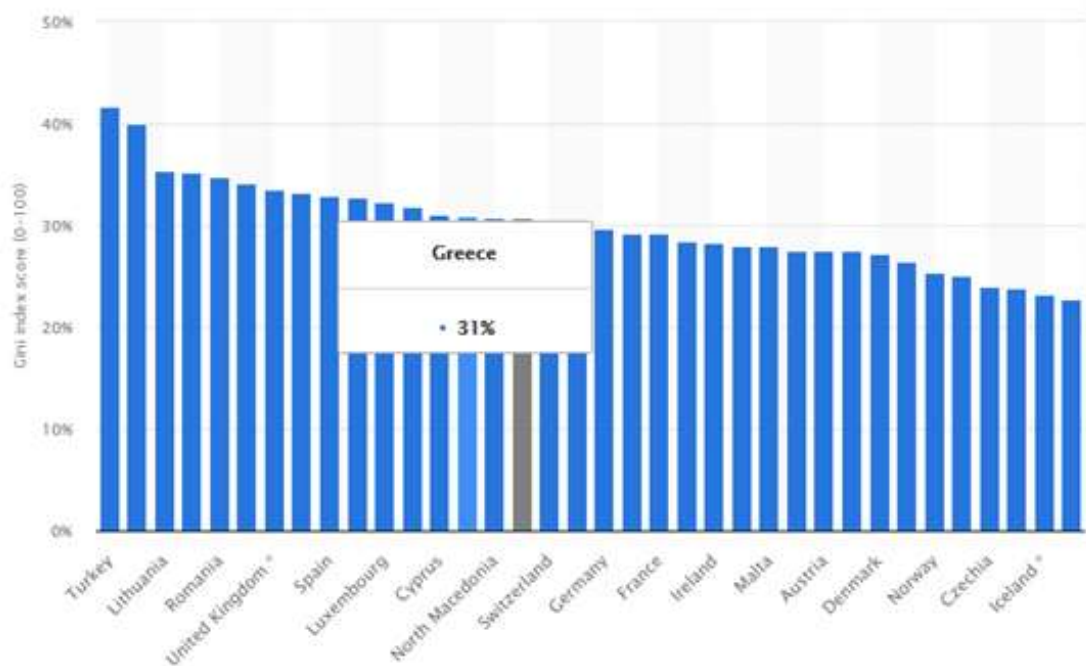
Οι παραπάνω λόγοι, μπορούν να οδηγήσουν σε μισαλλοδοξία και διακρίσεις και άρα πολιτική αστάθεια. Η δημιουργία κοινωνικο-οικονομικών διαφορών μπορεί σε βάθος χρόνου να αμβλυνθεί απλώς μεταδίδοντας πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα από τη μια γενιά στην άλλη. Το παραπάνω φαινόμενο είναι πράγματι ένας πολύπλοκος ιστός που περιλαμβάνει συσσωρευμένο πλούτο ή χρέη, αλλά έχει επίσης να κάνει με τη ποιότητα των θέσεων εργασίας, την εκπαίδευση και το μεταναστευτικό υπόβαθρο. (Centre for Opportunity and Equality, 2017).

Τα εισοδήματα της αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι σχετικά άνισα κατανομημένα (συντελεστής Gini περίπου 54% το 2019) σε σύγκριση με τα διαθέσιμα εισοδήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (συντελεστής Gini κάτω από 35% το 2019). Σε σύγκριση για παράδειγμα με τις ΗΠΑ, ο συνολικός αντίκτυπος των φόρων και των μεταβιβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων συντάξεων, εμφανίζεται πιο έντονα αναδιανεμητικός. Ωστόσο, αυτά τα στοιχεία που βασίζονται σε έρευνες είναι πιθανό να υποτιμούν τα εισοδήματα της κορυφαίας αγοράς περισσότερο στις ΗΠΑ παρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (E.E), υποτιμώντας έτσι την αναδιανομή του συστήματος φορολογικών παροχών των ΗΠΑ. Το συνολικό σύστημα φορολογικών παροχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με υψηλή αναδιανομή εξαρτάται από τη σχετική θέση των εισοδημάτων της εθνικής αγοράς στην κατανομή εισοδήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα μεγαλύτερα εισοδήματα της αγοράς παρατηρούνται στις σκανδιναβικές χώρες, τη Γερμανία ή τη Γαλλία και βρίσκονται στη κορυφή της κατανομής της E.E. Τα εισοδήματα αυτά λόγω των έντονα προοδευτικών φορολογικών συστημάτων των παραπάνω χωρών υπόκεινται σε μεγαλύτερη σχετική μείωση. Στον αντίποδα, όσον αφορά τις χώρες της διεύρυνσης, τα υψηλά εισοδήματα της αγοράς δεν συγκαταλέγονται στα κορυφαία εισοδήματα της αγοράς στην κατανομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά υπόκεινται σε λιγότερο προοδευτικά δημοσιονομικά συστήματα. Έτσι, η αναδιανομή που πραγματοποιείται σε χώρες με υψηλότερο εισόδημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξηγεί ένα μεγάλο μέρος της συνολικής συμπίεσης σε σχέση με τη κατανομή του διαθέσιμου εισοδήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά από φόρους και μεταβιβάσεις. (Thomas

Blanchet et al, 2021). Παρόλα αυτά, έχει αποδειχθεί ότι η εισοδηματική ανισότητα στην περίπτωση των ανεπτυγμένων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνδέεται θετικά με την οικονομική ανάπτυξη, ενώ είναι επιζήμια για την ανάπτυξη όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό δείχνει επίσης ότι τα εισοδηματικά κενά μπορεί να έχουν θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης, γεγονός που παρέχει σημαντικές ενδείξεις για την ανάγκη προώθησης ενός βέλτιστου επιπέδου εισοδηματικής ανισότητας (Ionut Jianu et al., 2021)

Πως όμως κατατάσσεται η Ελλάδα σε σχέση τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες? Σύμφωνα με τα στοιχεία της Statista για το 2019 η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 κρατών - μελών. Ο δείκτης Gini είναι 31 όταν ο μέσος όρος των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 30,7.

Διάγραμμα 37: Δείκτης Gini ανά χώρα της Ευρώπης

Πηγή: (D.Clark, 2021)

Στη μελέτη του Gini για το 2019 ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες η Τουρκία είχε το υψηλότερο επίπεδο ανισότητας με το δείκτη Gini να είναι στο 41,7. Από την άλλη, η

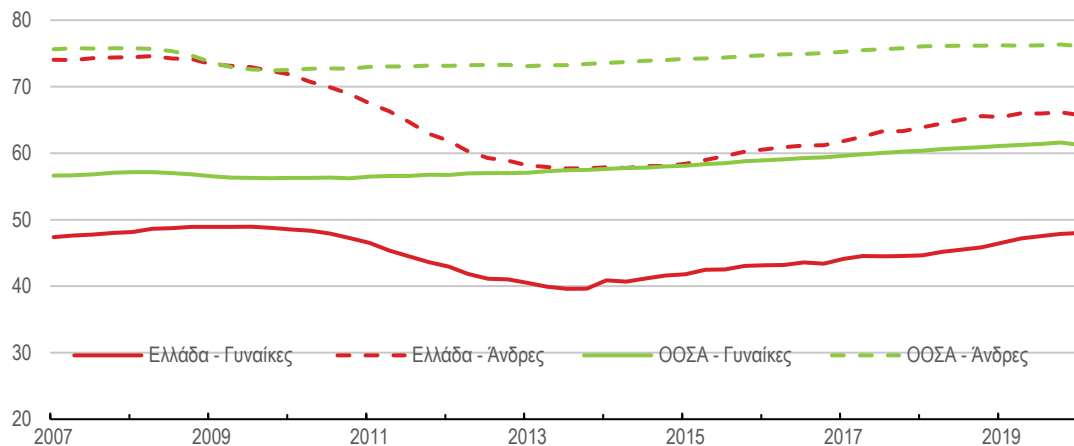
Σλοβακία καταλαμβάνει τη πρώτη θέση ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες με το δείκτη Gini να βρίσκεται στο 24,2 κατακτώντας το τίτλο της πιο ισότιμης χώρα της Ευρώπης.

Είδαμε προηγουμένως ότι η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 κρατών – μελών με δείκτη Gini 31 Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, αν και η σύνθεση του φτωχού πληθυσμού κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κρίσης άλλαξε σημαντικά, η εισοδηματική φτώχεια και η κοινωνική ανισότητα έχουν αυξηθεί, ευτυχώς όχι δραματικά. Η απότομη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος και η δραματική αύξηση της ανεργίας λόγω της οικονομικής κρίσης του 2008 είχε ως αποτέλεσμα να επιδεινωθεί η οικονομική ευημερία και η απόλυτη φτώχεια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το όριο φτώχειας, σε πραγματικούς όρους, να παραμείνει σταθερό στα προ κρίσης επίπεδα. (Mitrakos, 2014). Αν και τα τελευταία χρόνια πριν τη πανδημία COVID-19, η Ελλάδα παρουσίαζε αύξηση του ΑΕΠ με μέση ετήσια ανάπτυξη κάτω του 2%, η πανδημία COVID-19 ήρθε να το ανατρέψει. Οι λόγοι αυτής της ανάπτυξης ήταν:

1. Τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα λόγω καλύτερου ελέγχου των δαπανών και των αυξημένων εσόδων.
2. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις
3. Τα μέτρα για το χρέος από τους Ευρωπαίους εταίρους με την ύπαρξη χαμηλών επιτοκίων καθώς και η επιστροφή στη διεθνή αγορά ομολόγων και η αύξηση της πιστοληπτικής ικανότητας από τους οίκους αξιολόγησης
4. Οι αυξανόμενες εξαγωγές αγαθών και τουρισμού.

Η πανδημία έπληξε σκληρά την Ελληνική οικονομία. Η ύπαρξη περιοριστικών μέτρων, η υψηλή αβεβαιότητα, η πτώση της παραγωγής και οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί έπληξαν τουρισμό, παραγωγή και απασχόληση. Παρά την εξαγγελία από την κυβέρνηση ενός φιλόδοξου προγράμματος μεταρρυθμίσεων προκειμένου να τονωθούν οι επενδύσεις και να αυξηθεί η ανάπτυξη, ενέχεται ο κίνδυνος να αυξηθούν οι μακροχρόνιες προκλήσεις της Ελλάδας όσον αφορά την αγορά εργασίας. Οι μισθοί παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα και το ποσοστό απασχόλησης είναι από τα χαμηλότερα των χωρών που συμμετέχουν στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ).

Διάγραμμα 38: Ποσοστά απασχόλησης, % του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας

Πηγή: (OECD Main Economic Indicators database., 2020)

Σύμφωνα με την έρευνα του ΟΟΣΑ οι γυναίκες και οι νέοι είναι εκείνοι που πλήττονται κυρίως στο κομμάτι της απασχόλησης. Η έλλειψη προοπτικών οδήγησε πολλούς νέους να μεταναστεύσουν μειώνοντας τις δυνατότητες καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της χώρας ενώ η έλλειψη κέντρων φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων επιβαρύνουν το γυναικείο πληθυσμό μειώνοντας τις ευκαιρίες απασχόλησης του. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτή η ανισότητα, η κυβέρνηση επεξεργάζεται ένα πρόγραμμα που θα περιλαμβάνει ένα πακέτο μέτρων με στόχο να ενθαρρύνει και να βοηθήσει περισσότερα άτομα να βρουν θέσεις εργασίας καθώς και να τονώσει την καινοτομία. Πηγή: (OECD Economic Surveys, 2020)

Βιβλιογραφία

Centre for Opportunity and Equality. (2017). UNDERSTANDING THE SOCIO-ECONOMIC DIVIDE IN EUROPE. *Centre for Opportunity and Equality (OECD)*, 3-26.

D.Clark. (2021, Ιούλιος 27). *Gini coefficient for equivalized disposable income in selected European countries in 2019*. Ανάκτηση από Statista:
<https://www.statista.com/statistics/874070/gini-index-score-of-eu-countries/>

Ionut Jianu et al. (2021). Examining the Relationship between Income Inequality and Growth from the Perspective of EU Member States' Stage of Development". *Department of Economics and Economic Policies, Bucharest University of Economic Studies*, 1-16.

Mitrakos, T. (2014). Inequality, poverty and Social Welfare in Greece: Distributional Effects in Austerity. *National Bank of Greece*, 5-29.

OECD Economic Surveys. (2020). OECD Economic Surveys: Greece 2020. *OECD Economic Surveys*, 9-12.

OECD Main Economic Indicators database. (2020). Employment rates, % of working age population, s.a. *OECD Economic Surveys: Greece 2020*, 10.

Thomas Blanchet et al. (2021). Why is Europe More Equal than the United States? *World Inequality Lab*, 2-61.

10. Η ιστορία της εισοδηματικής ανισότητας μέσα από την ματιά των οικονομολόγων.

Σύμφωνα με τον Καρλ Μαρξ, η δημιουργία του πλούτου σε ένα καπιταλιστικό σύστημα, από ένα σημείο και μετά οφείλεται στην εκμετάλλευση και οικειοποίηση του πλούτου των άλλων. Πολύ δε περισσότερο όντας το καπιταλιστικό σύστημα, ένα επεκτατικό σύστημα από τη φύση του, το οποίο μπορεί να «παγκοσμιοποιηθεί» με το να εγκαθίσταται παντού και να δημιουργεί διασυνδέσεις σε όλα τα επίπεδα. Ήδη αν δούμε τους αριθμούς, τα τελευταία σαράντα χρόνια, παρατηρείται μια ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων, ανθρώπων, γνώσεων και εμπορευμάτων που όμοια της η ανθρωπότητα δεν είχε γνωρίσει ποτέ στο παρελθόν. Πηγή: (Herr Hansjörg, 2018) Το 1980, υπήρχαν περίπου 1000 πολυεθνικές επιχειρήσεις ενώ σήμερα ο αριθμός έχει φτάσει τις 80.000. Ομοίως, τα ανώτατα στελέχη των παγκοσμίων επιχειρήσεων για το αντίστοιχο διάστημα, από 200.000 πλησιάζουν σήμερα τα 3.000.000 παρουσιάζοντας αύξηση περίπου 15 φορές. Πηγή: (Αθάν. Χ. Παπανδρόπουλος, 2018)

Τη δεκαετία του 1950, ο Simon Kuznets, στη προσπάθειά του να εξηγήσει τη σχέση μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και οικονομικής ανισότητας, διατύπωσε τη θεωρία του αντεστραμμένου U. Σύμφωνα με τη παρακάτω θεωρία, η εισοδηματική ανισότητα κατά τα πρώτα στάδια της οικονομικής μεγέθυνσης, αυξάνεται. Κατά τη διάρκεια της μετάβασης από τη προβιομηχανική/αγροτική οικονομία στη βιομηχανική οικονομία, παραμένει σταθερή και στα μεταγενέστερα στάδια της μεγέθυνσης (μεταβιομηχανική οικονομία) πιάνει να μειώνεται. Σύμφωνα με τον Kuznets, πηγή: (Simon Kuznets, 1955) ο λόγος που ισχύει το παραπάνω οφείλεται σε τρεις κυρίως παράγοντες:

1. Ο παράγοντας της διαδικασίας της εκβιομηχάνισης. Όσο η εκβιομηχάνιση προχωρά, αυξάνεται η απασχόληση στο βιομηχανικό τομέα και άρα αυξάνεται η ανισότητα στο εσωτερικό της. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας καλύπτονται κυρίως από ανειδίκευτους εργάτες του αγροτικού τομέα, όσο και από οικονομικούς μετανάστες προερχόμενους από λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Αυτό στην αρχή αν και οδηγεί σε όξυνση των

εισοδηματικών διαφορών με τα καλύτερα αμειβόμενα τμήματα του αστικού πληθυσμού. Όσο όμως ο αστικός πληθυσμός παρουσιάζει σταθεροποίηση, τα χαμηλότερα κομμάτια του αστικού πληθυσμού διεκδικούν καλύτερους μισθούς σε σχέση με το συνολικό εισόδημα. Αυτό οδηγεί σε μείωση της ανισότητας στον βιομηχανικό και άρα αστικό τομέα και μακροπρόθεσμα επέρχεται μείωση της ανισότητας λόγω της οικονομικής μεγέθυνσης.

2. Στις ανεπτυγμένες χώρες, υπάρχει μια σειρά από φορολογικές παρεμβάσεις, η οποία πλήττει κυρίως τις υψηλές εισοδηματικές ομάδες, περιορίζοντας τη συγκέντρωση πλούτου σε αυτές και αμβλύνοντας τις εισοδηματικές ανισότητες. Πέραν αυτού, η πρόοδος της τεχνολογίας, δημιουργεί νέους κερδοφόρους κλάδους, οι οποίοι είναι πιο προσοδοφόροι σε σχέση τους παραδοσιακούς κλάδους της βιομηχανίας, μειώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την εισοδηματική ανισότητα.
3. Τα εισοδήματα τα οποία προέρχονται από τον τομέα των υπηρεσιών. Έχει παρατηρηθεί ότι τα εισοδήματα στο τομέα των υπηρεσιών τείνουν να αυξάνονται σε σχέση με τους παραδοσιακούς κλάδους της βιομηχανίας. Εντός όμως του τομέα των υπηρεσιών, ο ρυθμός αύξησης των υψηλότερων εισοδημάτων είναι μικρότερος σε σχέση με τα χαμηλότερα εισοδήματα. Αυτό συμβάλλει στην μείωση της ανισότητας.

Θα πρέπει βέβαια να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον Kuznets, στη περίπτωση των αναπτυσσόμενων χωρών είναι πολύ πιθανόν να μην ακολουθήσουν τη πορεία του αντεστραμμένου U. Αυτό οφείλεται κυρίως σε 2 λόγους:

1. Η αποταμίευση στα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα των αναπτυσσόμενων χωρών είναι μικρότερη από την αντίστοιχη των ανωτέρων εισοδηματικών στρωμάτων στις ανεπτυγμένες χώρες.
2. Ο κίνδυνος πολιτικής αστάθειας λόγω της αύξησης της ανισότητας που θα παρατηρηθεί στα αρχικά στάδια της εκβιομηχάνισης των αναπτυσσόμενων χωρών είναι πολύ μεγαλύτερος από τις ανεπτυγμένες χώρες.

Πηγή: (Χ.Παπαθεοδώρου; Γ.Δαφέρμος; Ε.Παπαδοπούλου; Γ.Σακε, 2018)

Όλα τα παραπάνω βέβαια έρχονται να ανατραπούν σύμφωνα με τον Thomas Piketty, ο οποίος στο έργο του «Το Κεφάλαιο στον 21ο Αιώνα» αναφέρει ότι η ιστορία διανομής του πλούτου είναι βαθιά πολιτική και δεν μπορεί να περιοριστεί σε καθαρά οικονομικούς μηχανισμούς. Η διανομή του πλούτου, εξαρτάται από πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες καθώς και τη σχετική ισχύ τους. Δεν εξαρτώνται μόνο από οικονομικούς παράγοντες. Στην ουσία ο Piketty θεωρεί ότι οι Μαρξ

και Kuznets έκαναν λάθος λαμβάνοντας υπόψιν τους μόνο τους οικονομικούς παράγοντες. Σύμφωνα με τον Piketty, τα συστήματα πεποιθήσεων σχετικά με την κατανομή του εισοδήματος και του πλούτου έχουν μεγάλη σημασία εάν κάποιος θέλει να κατανοήσει τη δομή της ανισότητας στον δέκατο όγδοο και τον δέκατο ένατο αιώνα, και μάλιστα σε οποιαδήποτε κοινωνία. Επίσης, κατά την μελέτη είκοσι χωρών όσον αφορά τη δυναμική της ανισότητας, λαμβάνει υπόψιν του τους εξής παράγοντες που συνέβαλαν στην ανισότητα: νομισματικά καθεστώτα, κεντρικές τράπεζες και πληθωρισμός, κανόνες για την αγορά εργασίας, ελάχιστους μισθούς και συλλογικές διαπραγματεύσεις, καταναγκαστική εργασία (σκλαβιά), αποικιοκρατία, πόλεμοι και επαναστάσεις, απαλλοτριώσεις, καταστροφές και ιδιωτικοποιήσεις, εταιρική διακυβέρνηση και δικαιώματα μετόχων, ενοίκιο και άλλοι έλεγχοι τιμών (όπως η απαγόρευση ή ο περιορισμός της τοκογλυφίας), χρηματοοικονομική απορρύθμιση και ροές κεφαλαίων, εμπορικές πολιτικές, κανόνες οικογενειακής μετάδοσης και καθεστώτα νομικής ιδιοκτησίας, πολιτικές γονιμότητας, και πολλοί άλλοι.) Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, η ιστορία του κεφαλαίου και της ανισότητας είναι πολυδιάστατη και περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία θεσμικών συμβιβασμών

Προκειμένου να μπορέσει να συγκρίνει τη συνολική σημασία του κεφαλαιουχικού πλούτου, της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και της δημόσιας περιουσίας σε κοινωνίες που κατά τα άλλα είναι αδύνατο να συγκριθούν, ο Piketty προτείνει με τον υπολογισμό του λόγου $\beta = K/Y$ μεταξύ της συνολικής αγοραίας αξίας του κεφαλαίου K και του εθνικού εισοδήματος Y . Πέραν τούτου, οι κοινωνικές τάξεις πρέπει οπωσδήποτε να αναλυθούν ως σχέσεις εξουσίας και παραγωγής μεταξύ κοινωνικών ομάδων, όχι απλώς ως δεκαδικά στις στατιστικές κατανομές. Πηγή: (Thomas Piketty et al., 2014). Βέβαια και ο Piketty δεν απέφυγε τη κριτική. Για παράδειγμα ένα κομμάτι της κριτικής αφορούσε το γεγονός ότι δεν γινότανε διάκριση των πολύ φτωχών (το χαμηλότερο 10%) μέσα στο χαμηλότερο 50%. Πηγή: (David Soskice, 2014). Ένα άλλο κομμάτι αφορούσε το γεγονός ότι δεν διερευνήθηκε περαιτέρω η «φυλετική» ανάλυση της ανισότητας. Πηγή: (Diane Perrons, 2014)

Βιβλιογραφία

David Soskice. (2014). Capital in the twenty-first century: a critique. *The British Journal of Sociology*, 650-666.

Diane Perrons. (2014). Gendering inequality: a note on Piketty's Capital in the Twenty-First Century. *The British Journal of Sociology*, 667-677.

- Herr Hansjörg. (2018). *Karl Marx's thoughts on functional income distribution - a critical analysis, Working Paper*. Berlin: Institute for International Political Economy.
- Simon Kuznets. (1955). The American Economic Review. *American Economic Association*.
- Thomas Piketty et al. (2014). *Capital in the Twenty-First Century*,. CAMBRIDGE: Harvard University Press.
- Αθάν. Χ. Παπανδρόπουλος. (2018, 5 14). *Από τον Καρλ Μαρξ στον Τομά Πικετί*. Ανάκτηση από [naftemporiki.gr](https://m.naftemporiki.gr/story/1350067/apo-ton-karl-marks-ston-toma-piketi): <https://m.naftemporiki.gr/story/1350067/apo-ton-karl-marks-ston-toma-piketi>
- Χ.Παπαθεοδώρου; Γ.Δαφέρμος; Ε.Παπαδοπούλου; Γ.Σακε. (2018). Οικονομική μεγέθυνση ανισότητα και φτώχεια:Θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις. *ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ*, 11-13.

11. Συμπεράσματα

Σύμφωνα με την Παγκόσμια έκθεση Ανισότητας, παρατηρείται ότι η ανισότητα εισοδήματος έχει αυξηθεί σχεδόν σε όλες τις περιοχές του κόσμου τις τελευταίες δεκαετίες. Παρόλα αυτά η αύξηση δεν είναι παντού ομοιόμορφη αλλά παρατηρείται με διαφορετικές ταχύτητες. Το γεγονός ότι τα επίπεδα ανισότητας είναι διαφορετικά μεταξύ των χωρών, ακόμη και ανάμεσα σε χώρες με παρόμοια επίπεδα ανάπτυξης, κάνει εμφανές το σημαντικό ρόλο που οι εθνικές πολιτικές και θεσμοί στη διαμόρφωση της ανισότητας. Πηγή: (Facundo Alvaredo et Al., 2018)

Το 2019 ήταν μια εξαιρετική χρονιά για τη δημιουργία πλούτου, με τον συνολικό παγκόσμιο πλούτο να αυξάνεται κατά 36,3 τρισεκατομμύρια Δολάρια Αμερικής. Η έναρξη της πανδημίας, ωστόσο, οδήγησε σε πτώση 17,5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων στον πλούτο των νοικοκυριών μεταξύ Ιανουαρίου έως Μαρτίου. Από τον Μάρτιο και μετά, τα χρηματιστήρια ανέκαμψαν και οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν. Οι εκτιμήσεις για το 2ο τρίμηνο του 2020 δείχνουν ότι ο συνολικός πλούτος των νοικοκυριών είναι ελαφρώς υψηλότερος στο επίπεδο στο τέλος του περασμένου έτους, ενώ ο πλούτος ανά ενήλικα είναι ελαφρώς χαμηλότερος. Αυτοί που φαίνεται να επηρεάζονται περισσότερο από τις συνέπειες της πανδημίας είναι οι γυναίκες, οι millennials και οι μειονότητες.

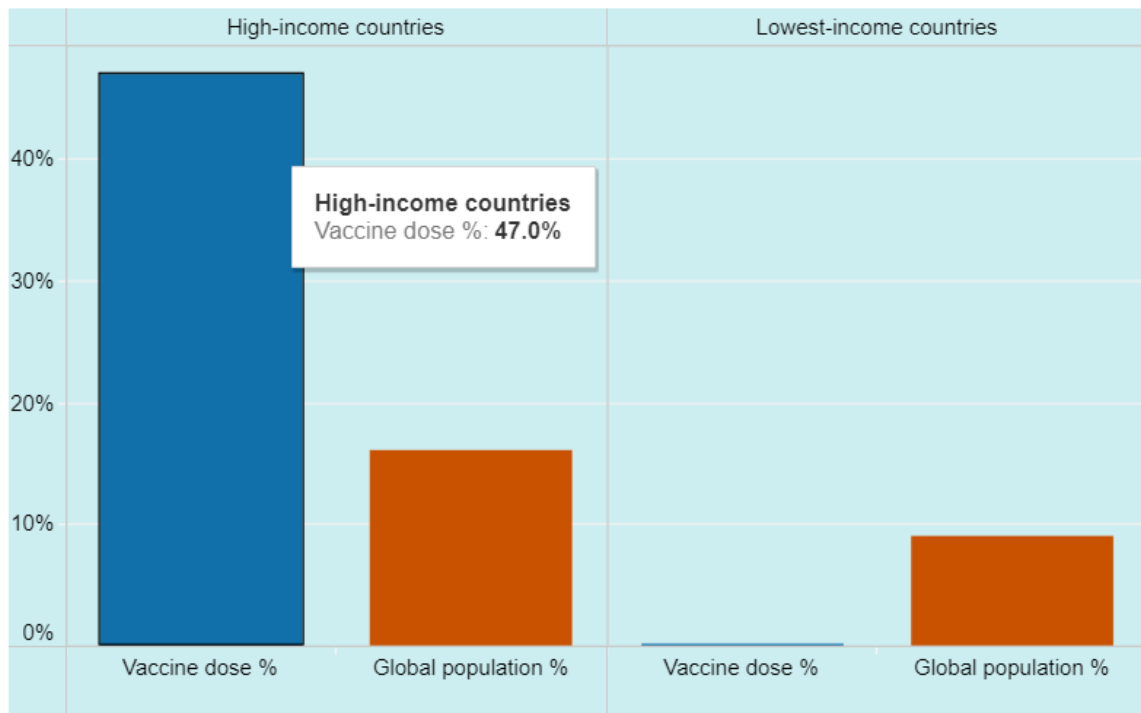
Αν και είναι πολύ νωρίς, για να εκτιμηθεί πλήρως, ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στην παγκόσμια κατανομή πλούτου, τα τελευταία στοιχεία δείχνουν ότι η συνολική ανισότητα πλούτου έχει μειωθεί σε τουλάχιστον μία βασική χώρα - τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι μικρές επιχειρήσεις παγκοσμίως αναμένεται να επηρεαστούν

περισσότερο από τον Covid-19 ενώ τομείς όπως η τεχνολογία φαίνεται να έχουν επωφεληθεί από τη πανδημία. Παρόλα αυτά, η ανάπτυξη του πλούτου των νοικοκυριών μετά τη Πανδημία, αναμένεται ότι θα ανακάμψει αργά – στη καλύτερη περίπτωση κατά τη διάρκεια του 2021. Περίπου 120 εκατομμύρια επιπλέον άνθρωποι ζουν σε συνθήκες φτώχειας ως αποτέλεσμα της πανδημίας, με το σύνολο να αναμένεται να ανέλθει σε περίπου 150 εκατομμύρια μέχρι το τέλος του 2021. Η πανδημία του COVID-19 υπήρξε μια απογοητευτική υπενθύμιση του κινδύνου εξωγενών σοκ για την παγκόσμια οικονομία, προκαλώντας ανακατατάξεις εντός των χωρών, ενώ από τις κύριες οικονομίες, ο ξεκάθαρος νικητής αναμένεται να είναι η Κίνα.

Πηγή: (Anthony Shorrocks et al. Global wealth report , 2020)

Η ανισότητα δεν έγινε εμφανής μόνο στην αύξηση των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας αλλά και στο τρόπο αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η κυκλοφορία των εμβολίων κατά του κορονοϊού. Σύμφωνα με έρευνα του Agence France-Presse, χώρες με υψηλό εισόδημα - όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – έχουν λάβει πολλές δόσεις εμβολίων αναλογικά με το πληθυσμό τους. Παρά το γεγονός ότι οι χώρες με υψηλό εισόδημα αποτελούν το 16 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού, οι άνθρωποι στις χώρες αυτές έχουν λάβει το 47 τοις εκατό όλων των δόσεων εμβολίων. Αυτό είναι σε αντίθεση με τους ανθρώπους σε χώρες με χαμηλότερο εισόδημα, οι οποίοι έχουν λάβει μόλις το 0,2 τοις εκατό όλων των δόσεων εμβολίων, παρόλο που αποτελούν το 9 τοις εκατό του παγκόσμιου πληθυσμού.

Διάγραμμα 39: Δόσεις εμβολίων που χορηγούνται σε χώρες υψηλού εισοδήματος έναντι χωρών χαμηλού εισοδήματος, Απρίλιος 2021

Πηγή: (World Health Organization, 2021)

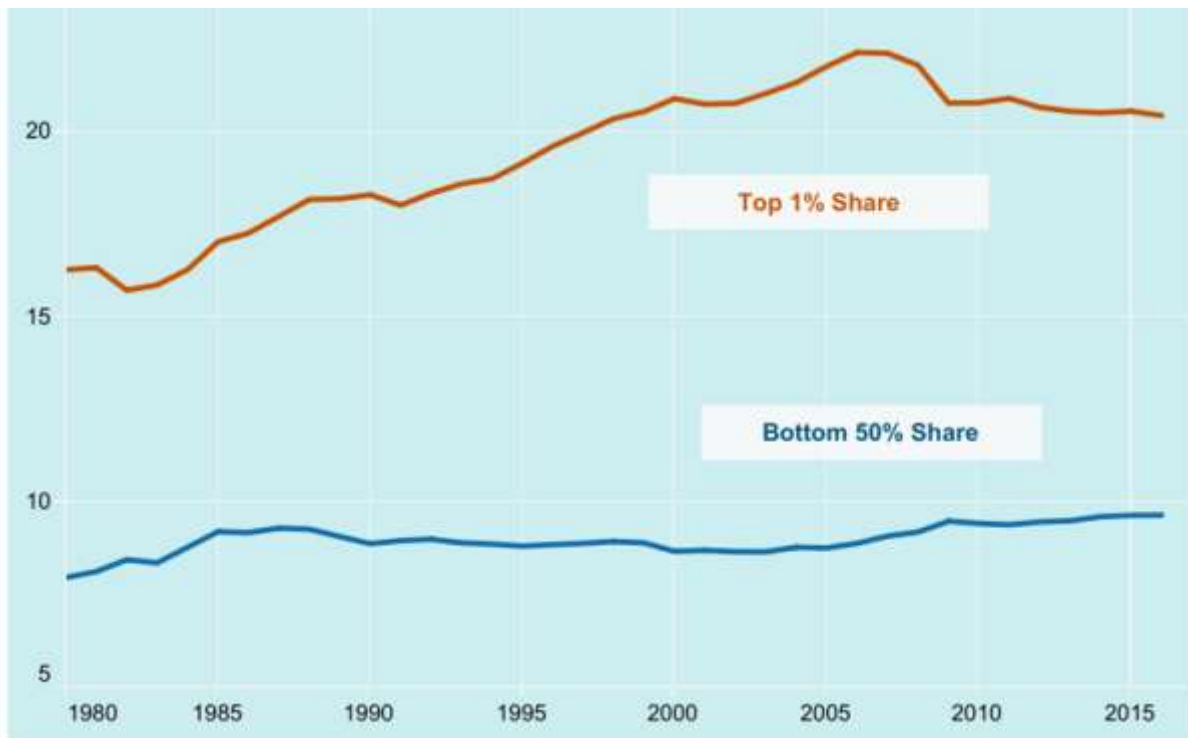
Ένα ακόμη ενδιαφέρον στοιχείο που προέκυψε λόγω της πανδημίας COVID-19 είναι ότι η αύξηση του πλούτου των 10 πλουσιότερων δισεκατομμυριούχων από τότε που ξεκίνησε η κρίση, εξαιτίας του COVID-19, δεν επαρκεί μόνο για να αποτρέψει οποιοδήποτε στη γη από το να οδηγηθεί στη φτώχεια λόγω του ιού αλλά φτάνει και για να καλυφθεί το κόστος του εμβολίου για τον COVID-19 για όλο τον ανθρώπινο πληθυσμό (πηγή: (Esmé Berkhout et al., 2021).

Ίσως βέβαια και η πανδημία να αποφέρει εν τέλει και θετικά αποτελέσματα όσο παράδοξο και αν ακούγεται αρχικά αυτό. Όπως είδαμε και στην αντιμετώπιση της ανισότητας από τον Piketty, η ανισότητα δεν οφείλεται μόνο σε οικονομικούς παράγοντες αλλά είναι ένας συνδυασμός πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων. Η ακραία ανισότητα που φαίνεται να προκαλείται στο εισόδημα και τον πλούτο, εξαιτίας του COVID-19, μπορεί να τροφοδοτήσει την ακραία ανισότητα στην πρόσβαση σε πνευματικό και συμβολικό κεφάλαιο (για παράδειγμα το μέσο εισόδημα των γονέων των φοιτητών του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ αντιστοιχεί στο μέσο εισόδημα του 2 % της κατανομής του οικογενειακού εισοδήματος στις ΗΠΑ). Σύμφωνα με την έκθεση της Oxfam και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, χρειάστηκαν 9 μήνες για τους κορυφαίους 1.000 δισεκατομμυριούχους να επιστρέψουν οι περιουσίες τους στα προ

πανδημίας επίπεδα, όταν το φτωχότερο τμήμα του παγκόσμιου πληθυσμού θα χρειαστεί περισσότερο από μια δεκαετία για να επιστρέψει στα επίπεδα που βρισκόταν πριν από τη πανδημία. (πηγή: (Kristalina Georgieva, 2020). Συνήθως όταν συμβαίνει αυτό, όπως έχουμε δει και ιστορικά, αποτελεί μοχλό πίεσης και αλλαγής των υφιστάμενων καταστάσεων/συνθηκών έχοντας ως αποτέλεσμα την δημιουργία ανακατατάξεων. Η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση του 2008 απονομιμοποίησε σημαντικά τον νεοφιλελεύθερο καπιταλισμό ο οποίος επικράτησε από τη δεκαετία του 1980 και μετά, δημιουργώντας συνθήκες που μπορεί στα επόμενα χρόνια να τονώσουν την ανάπτυξη λαϊκών κινημάτων για οικονομική δικαιοσύνη που αποτελούν το μόνο μέσο για την επίτευξη ενός τέτοιου μετασχηματισμού. Αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι αν και οι χώρες χαμηλού εισοδήματος αναπτύσσονται ταχύτερα από τις χώρες υψηλού εισοδήματος, το χάσμα μεταξύ του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος των χωρών υψηλού και χαμηλού εισοδήματος, σε απόλυτες τιμές, αυξήθηκε από περίπου 27.600 δολάρια Αμερικής το 1990 σε πάνω από 42.800 δολάρια Αμερικής το 2018. Πηγή: (Thomas Piketty et al., 2014)

Σύμφωνα με την έκθεση του οργανισμού Παγκόσμιας Ανισότητας, η ταχεία οικονομική ανάπτυξη που λαμβάνει χώρα στην Ασία (ιδιαίτερα στην Κίνα και την Ινδία) έχει ωφελήσει πολλούς ανθρώπους ώστε να βγουν από τις συνθήκες ακραίας φτώχειας. Ωστόσο, το 1% των πλουσιότερων παγκοσμίως έχει αποκομίσει πολύ μεγαλύτερο μερίδιο των οικονομικών κερδών. Αν και το μερίδιό τους στο παγκόσμιο εισόδημα έχει μειωθεί κάπως από την οικονομική κρίση του 2008, σε περισσότερο από 20 τοις εκατό εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλότερο από το μερίδιό τους 16 τοις εκατό το 1980.

Διάγραμμα 40: Μεριδίο του παγκόσμιου εισοδήματος που πηγαίνει στο ανώτερο 1% έναντι του κατώτατου 50%, αφορά τα έτη: 1980-2016

Πηγή: (Facundo Alvaredo et Al., 2018)

Παρατηρείται όμως ότι η παρακμή των εργατικών συνδικάτων, η παγκοσμιοποίηση και η δυνατότητα των διεθνών επενδυτών να θέσουν σε ανταγωνισμό μεταξύ τους –όχι μόνο διαφορετικές ομάδες εργαζομένων, αλλά ακόμη και διαφορετικές χώρες– έχουν συμβάλει στην άνοδο του μεριδίου του κεφαλαίου μειώνοντας τη διαπραγματευτική δύναμη του εργατικού δυναμικού.

Ως εκ τούτου, η πανδημία ίσως αποτελέσει και την αφορμή να μελετηθεί η ανισότητα στο σύνολο των παραγόντων, αποτελώντας το έναυσμα για τις κυβερνήσεις να «επαναφεύρουν» κάποιους θεσμούς που ενσωματώνονται στη δημοκρατία και το καπιταλιστικό σύστημα και οι οποίες θα οδηγήσουν σε μια αναδιανομή του παγκόσμιου πλούτου και μείωση των ανισοτήτων που προκύπτουν από αυτόν μετασχηματίζοντας το υπάρχον σύστημα. Προκειμένου να πραγματοποιηθεί αυτό και να αντιστραφεί η κοινωνικά επιζήμια αύξηση της εισοδηματικής ανισότητας θα πρέπει να υπάρξει μετεξέλιξη του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού που ισχύει σήμερα σε ένα σύστημα το οποίο θα επιφέρει μια δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος και θα εγγυάται ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο για όλους. Σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι η πρόσβαση σε περισσότερα και καλύτερα δεδομένα (διοικητικά αρχεία, έρευνες, πιο

λεπτομερείς και σαφείς εθνικοί λογαριασμοί κ.λπ.) για την παρακολούθηση της δυναμικής της παγκόσμιας ανισότητας, καθώς αυτό είναι ένα βασικό δομικό στοιχείο τόσο για την σωστή κατανόηση του παρόντος όσο και των δυνάμεων που θα να κυριαρχήσουν στο μέλλον και να σχεδιάσουν πιθανές πολιτικές απαντήσεις. (F.Alvaredo; L.Chancel; T.Piketty; E.Saez; G.Zucman;, 20201).

Βιβλιογραφία

- Anthony Shorrocks et al. Global wealth report . (2020). *Global wealth report 2020*. Credit Suisse.
- Esmé Berkhout et al. (2021). *The Inequality Virus: Bringing together a world torn apart by coronavirus through a fair, just and sustainable economy*. Oxfam.
- F.Alvaredo; L.Chancel; T.Piketty; E.Saez; G.Zucman;. (20201). *Global Inequality Dynamics: New Findings from WID.world*. National Bureau of Economic Reserach.
- Facundo Alvaredo et Al. (2018). *World Inequality Report, 2018*. World Inequality Lab.
- Kristalina Georgieva. (2020, 9 20). *No lost generation: can poor countries avoid the Covid trap?* Ανάκτηση από theguardian.com:
<https://www.theguardian.com/business/2020/sep/29/covid-pandemic-imf-kristalina-georgieva>
- World Health Organization. (2021, 3 22). *Growing global Covid vaccine inequity 'grotesque', says WHO*. Ανάκτηση από <https://www.france24.com/>:
<https://www.france24.com/en/health/20210322-covid-19-who-slams-grotesque-growing-global-vaccine-inequity>

Βιβλιογραφία

Ξένα Βιβλιογραφία:

- Alfred Ultsch & Jörn Lötsch. (2017). A data science based standardized Gini index as a Lorenz dominance preserving measure of the inequality of distributions. *Public Library of Science*.
- Andy Summer et al. (2020). *Estimates of the impact of COVID-19 on global poverty*. Helsinki: UNU-WIDER.: WIDER Working Paper 2020/43.
- Anthony Shorrocks et al. (2019). *Global wealth report 2019* . Credit Suisse.
- Anthony Shorrocks et al Global wealth report . (2019). *Global wealth report 2019*. Credit Suisse.
- Anthony Shorrocks et al. Global wealth report . (2020). *Global wealth report 2020*. Credit Suisse.
- Bank, T. W. (2020). *Poverty and Shared Prosperity 2020 Reversals of Fortune*. Washington DC: The World Bank.
- Capgemini, Credit Suisse Global Wealth Report and Census Bureau population estimates. (2019). *Capgemini, Credit Suisse Global Wealth Report and Census Bureau population estimates*.
- Centre for Opportunity and Equality. (2017). UNDERSTANDING THE SOCIO-ECONOMIC DIVIDE IN EUROPE. *Centre for Opportunity and Equality (OECD)*, 3-26.
- David Soskice. (2014). Capital in the twenty-first century: a critique. *The British Journal of Sociology*, 650-666.
- Diane Perrons. (2014). Gendering inequality: a note on Piketty's Capital in the Twenty-First Century. *The British Journal of Sociology*, 667-677.
- Emmanuel Saez. (2016). *'Striking it Richer: The Evolution of Top Incomes in the United States'*. UC Berkeley.
- EOCD Economic Surveys. (2020). EOCD Economic Surveys: Greece 2020. *EOCD Economic Surveys*, 9-12.
- Esmé Berkhout et al. (2021). *The Inequality Virus: Bringing together a world torn apart by coronavirus through a fair, just and sustainable economy*. Oxfam.
- European Commission. (2017). *European Semester thematic factsheet addressing inequalities*.
- F.Alvaredo; L.Chancel; T.Piketty; E.Saez; G.Zucman;. (20201). *Global Inequality Dynamics: New Findings from WID.world*. National Bureau of Economic Reserach.
- Facundo Alvaredo et Al. (2018). *World Inequality Report, 2018*. World Inequality Lab.
- Gapgemini Institute Research. (2020). *Gapgemini World Wealth Report*. Gapgemini.

- Giorgi, G. M. (2016). THE GINI CONCENTRATION INDEX: A REVIEW OF THE INFERENCE LITERATURE. *Journal of Economic Surveys*, 2-3.
- Herr Hansjörg. (2018). *Karl Marx's thoughts on functional income distribution - a critical analysis, Working Paper*. Berlin: Institute for International Political Economy.
- IMF Staff; Eurostat Statistics; PovcalNet; Organiz. (2017). *IMF Report: Detecting Inequality October 2017*. New York: IMF.
- International Labour Organization. (2021). COVID-19 and the world of work. Seventh edition. *International Labour Organization*, 9.
- Ionut Jianu et al. (2021). Examining the Relationship between Income Inequality and Growth from the Perspective of EU Member States" Stage of Development". *Department of Economics and Economic Policies, Bucharest University of Economic Studies*, 1-16.
- IPS analysis of Forbes and World Bank 2019. (2019). *IPS analysis of Forbes' Live Billionaire list and World Bank 2019 Gross Domestic Product data*.
- James Davies at Al. Global Wealth Report . (2021). *Global wealth report 2021*. Credit Suisse.
- James Davies et al. Global wealth report. (2021). *Global wealth report 2021*. Credit Suisse.
- Joseph L. Gastwirth. (2017). Is the Gini Index of Inequality Overly Sensitive to Changes in the Middle of the Income Distribution? *Department of Statistics, George Washington*, 1-11.
- N. C. Kakwani. (1977). Applications of Lorenz Curves in Economic Analysis. *The Econometric Society*, 719-728.
- Nations, T. U. (2021). *UN Sustainable Development Goals Report 2021*. New York: The United Nations.
- Nunn, A., & White, P. (2017). *The IMF and a New Global Politics*. Australian Political Economy Movement.
- OECD Main Economic Indicators database. (2020). Employment rates, % of working age population, s.a. *OECD Economic Surveys: Greece 2020*, 10.
- Ola Rosling. (2019). *Ourworldindata.org*. Gapminder Foundation.
- Oxfam. (2019). *Public Good or Private Wealth? Universal health, education and other public services*. Oxfam.
- Rosling, O. (2019). *Ourworldindata.org*. Gapminder Foundation.
- Simon Kuznets. (1955). The American Economic Review. *American Economic Association*.
- The World Bank. (2020). *Poverty and Shared Prosperity 2020 Reversals of Fortune*. Washington DC: The World Bank.
- Thomas Blanchet et al. (2021). Why is Europe More Equal than the United States? *World Inequality Lab*, 2-61.

Thomas Piketty et al. (2014). *Capital in the Twenty-First Century*,. CAMBRIDGE: Harvard University Press.

WHO/UNICEF. (2020). *Joint Monitoring Programme for Water Supply, Sanitation and Hygiene (JMP)*. WHO/UNICEF.

World Bank Group . (2020). *Poverty and Shared Prosperity 2020 Reversals of Fortune*. New York: World Bank Group.

Ελληνική Βιβλιογραφία:

Mitrakos, T. (2014). Inequality, poverty and Social Welfare in Greece: Distributional Effects in Austerity. *National Bank of Greece*, 5-29.

Χ.Παπαθεοδώρου; Γ.Δαφέρμος; Ε.Παπαδοπούλου; Γ.Σακε. (2018). Οικονομική μεγέθυνση ανισότητα και φτώχεια:Θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις. *ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ*, 11-13.

Διαδικτυακοί τόποι:

D.Clark. (2021, Ιούλιος 27). *Gini coefficient for equivalized disposable income in selected European countries in 2019*. Ανάκτηση από Statista:
<https://www.statista.com/statistics/874070/gini-index-score-of-eu-countries/>

International Monetary Fund. (2021). *GDP per capita, current prices*. Ανάκτηση από imf.org:
<https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/DA>

International Monetary Fund. (2021). *GDP per capita, current prices*. Ανάκτηση από imf.org:
<https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/DA>

International Monetary Fund. (2021). *Inflation rate average consumer prices*. Ανάκτηση από imf.org: <https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIPCH@WEO/WEOWORLD>

International Monetary Fund. (2021). *Inflation rate, average consumer prices*. Ανάκτηση από imf.org: <https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIPCH@WEO/WEOWORLD>

International Monetary Fund. (2021, October). *World Economic Outlook 2021 Database*. Ανάκτηση από International Monetary Fund (IMF):
https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC

Irena Martinčević. (2021, 5 7). Ανάκτηση από howmuch.net:
<https://howmuch.net/articles/state-of-the-worlds-government-debt-2021>

Koop, A. (2021, April 14). *mapped the top 10 billionaire cities*. Ανάκτηση από visualcapitalist.com: <https://www.visualcapitalist.com/mapped-the-top-10-billionaire-cities/>

Kristalina Georgieva. (2020, 9 20). *No lost generation: can poor countries avoid the Covid trap?* Ανάκτηση από theguardian.com:

- <https://www.theguardian.com/business/2020/sep/29/covid-pandemic-imf-kristalina-georgieva>
- Malpass, D. (2020, 10 7). *covid-19 fuels world's first rise in extreme poverty since 1990s*. Ανάκτηση από Bloomberg: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-10-07/covid-19-fuels-world-s-first-rise-in-extreme-poverty-since-1990s>
- Oxfam Reports and International Labour Organization. (2020). *Inequality.org*. Ανάκτηση από Oxfam Reports and International Labour Organization: <https://inequality.org/facts/global-inequality/>
- Roser, M., & Ortiz-Ospina, E. (2019). *Gini Index 2019*. Ανάκτηση από ourworldindata.org: <https://ourworldindata.org/income-inequality>
- The United Nations. (2019, 7-5). *The United Nations Goal*. Ανάκτηση από un.org: https://www.un.org/sustainabledevelopment/wpcontent/uploads/2019/07/E_Infographic_01.pdf
- The United Nations. (2021). *UN Sustainable Development Goals Report 2021*. New York: The United Nations.
- The World Bank. (2021). *Poverty Head Count Ratio at 1.9\$ a day (2011 PPP) (% Of Population)*. Ανάκτηση από data.worldbank.org: https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.DDAY?end=2019&name_desc=false&start=1990&view=map
- The World Bank Data. (2019). *Poverty headcount ratio at \$1.90 a day (2011 PPP) (% of population)*. Ανάκτηση από data.worldbank.org: <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.DDAY?end=2018&start=2001&view=chart>
- Thorpe, D. (2018, September 30). *Our Solutions Are Greater Than Our Problems*. Ανάκτηση από Forbes: <https://www.forbes.com/sites/devinthorpe/2018/09/30/our-solutions-are-greater-than-our-problems/?sh=66773f319a4d>
- World Economic Forum. (2020, October 6). *Why The World Needs A 'circular Bioeconomy' - For Jobs, Biodiversity And Prosperity*. Ανάκτηση από forbes.com: <https://www.forbes.com/sites/worldeconomicforum/2020/10/06/why-the-world-needs-a-circular-bioeconomyfor-jobs-biodiversity-and-prosperity/?sh=1ec90a5853a8>
- World Health Organization. (2021, 3 22). *Growing global Covid vaccine inequity 'grotesque', says WHO*. Ανάκτηση από <https://www.france24.com/>: <https://www.france24.com/en/health/20210322-covid-19-who-slams-grotesque-growing-global-vaccine-inequity>
- Αθάν. Χ. Παπανδρόπουλος. (2018, 5 14). *Από τον Καρλ Μαρξ στον Τομά Πικετί*. Ανάκτηση από naftemporiki.gr: <https://m.naftemporiki.gr/story/1350067/apo-ton-karl-marks-ston-toma-piketi>